



ISSN 2697-6641

วารสารวิชาการรัตนบุศย์
RATANABUTH JOURNAL

ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2563

Vol. 2 No. 3 September – December 2020

กำหนดการออกเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

จำนวนพิมพ์ 100 เล่ม

ฉบับที่ 1 มกราคม–เมษายน / ฉบับที่ 2 พฤษภาคม–สิงหาคม / ฉบับที่ 3 กันยายน–ธันวาคม

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยด้านต่าง ๆ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับชุมชน ในการสนับสนุนบุคคลที่ทำคุณงามความดีกับสังคม ส่งเสริมงานด้านวิชาการ และด้านอื่นๆ ของนักวิชาการ นิสิต นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปในการนำเสนองานวิชาการและผลงานวิจัยเผยแพร่สู่สังคมและเพื่อให้บริการวิชาการเกี่ยวกับการเสนอทางออกในการแก้ปัญหาสังคม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวารสารรัตนบุศย์

ร้อยตำรวจตรี ดร.สนุก สิงห์มาตร	ประธาน
พระครูประสิทธิ์ สีลคุณ, ดร.	กรรมการ
พระมหาจิรายุทธ ปโยโค ผศ.	กรรมการ
พระครูปราโมทย์สีลคุณ	กรรมการ
พระปลัดทองใบ สุภภาโส	กรรมการ

บรรณาธิการ ร.ต.ต.ดร.สนุก สิงห์มาตร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ ดร.พิกุล มีมานะ/ ดร.เมืองแมน ศิริญาณ

กองบรรณาธิการ

ร.ต.ต.ดร.สนุก สิงห์มาตร	บรรณาธิการ	ว่าที่ ร.ต.ดร.พิชิต กันยาวรรณ	กรรมการ
รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง	กรรมการ	อ.ดร.บรรจง ลาวะลี	กรรมการ
รศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์	กรรมการ	อาจารย์รัชชัย ขยันทำ	กรรมการ
อ.ดร.วิภาพรรณ อุปนิสากร	กรรมการ	อาจารย์ทองหมุน น้อยนนท์	กรรมการ
อ.ดร.สุวิมล สมไชย	กรรมการ	ดร.พิกุล มีมานะ	ผช.บรรณาธิการ
ว่าที่ ร.ต.ดร.พิชิต กันยาวรรณ	กรรมการ	อ.ดร.เมื่องแมน ศิริญาณ	ผช.บรรณาธิการ

เลขานุการ อาจารย์ศุภลักษณ์ ปูระมงคล/อาจารย์ทองหมุน น้อยนนท์

ศิลปกรรม อ.ดร.พิกุล มีมานะ

สำนักงาน ที่ตั้งเลขที่ 202/1 หมู่ที่ 4 ตำบลตู่ทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร 35000
โทร 09-3556-9798

Location 202/1 Moo 4 Duthong subdistrict, Mueang District,
Yasothon Province. 35000

จัดพิมพ์โดย โรงพิมพ์ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป ที่ตั้ง 56 ถนนแก้วเสนา อำเภวารินชำราบ
จังหวัดอุบลราชธานี โทร. 045-324777-9, Fax 045-324788

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง	มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด
รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี	มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด
อ.ดร.วิภาพรรณ อุปนิสากร	มมร.วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
อ.ดร.สุวิมล สมไชย	มมร.วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ว่าที่ ร.ต.ดร.พิชิต กันยาวรรณ	มมร.วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ดร.เอกวิชัย เมย์ไธสง	สมาคมนักวิชาการและนักวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาท้องถิ่น
อ.ชัชพงศ์ เทียมทัญวนิช	มมร.วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

อ.ณัฐพล จินดารัมย์

มมร.วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ดร.ดวงตา ราชอาษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วารสารรัตนบุศย์ RATANABUTH JOURNAL

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์ ผศ.ดร. มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

รศ.ดร.ศรชัย ท้าวมิตร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รศ.ดร.สมชัย สีนอก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.แหวนทอง บุญคำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.จรัส บุคดาพงษ์ มมร.วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ผศ.ดร.สุพันธ์ สุวรรณศรี มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ผศ.ดร.สุสิทธิ์ ไกรสิน มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ผศ.ดร.ประมุข ศรีชัยวงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

พ.ต.ท.ดร.ชัยบัญชา กองทอง มมร.วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

อ.ดร.สะอาด ศรีวรรณ วิทยาลัยเอการรณ

พ.ต.ต.ดร.ณัฐภัทร เสมาณู มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด

อ.ดร.กนต์ โชคกลางเดือน วิทยาลัยชุมชนยโสธร

อ.ดร.ชวลิต ไหลรินทร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อ.ดร.อัครงค์ ชุมนุม มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

อ.ดร.บรรณาภิจบรรจง ทองจำปา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

อ.ดร.อัญชลี ชุมนุม มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

อ.ดร.พีระศักดิ์ กิ่งพุ่ม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการรัตนบุศย์ (RATANABUTH JOURNAL) นี้ เป็นปีที่ 2 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน กันยายน – ธันวาคม 2563 ซึ่งอยู่ภายใต้องค์กรสมาคมนักวิชาการและนักวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและด้านการวิจัยให้กับสมาชิกและนักวิชาการ ตลอดจนทั้งเพื่อให้บริการวิชาการเกี่ยวกับการเสนอทางออกในการแก้ปัญหาสังคมให้กับนักวิชาการ อาจารย์ นิสิต นักศึกษาและประชาชนทั่วไป ที่สนใจนำผลงานของตนตีพิมพ์เผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบ ในฉบับนี้ได้มีเครือข่ายนักวิชาการหลากหลายสถาบันและหลากหลายสาขาได้นำผลงานวิชาการนำมาตีพิมพ์เผยแพร่ในฉบับ

สำหรับเล่มนี้ วารสารวิชาการรัตนบุศย์ (RATANABUTH JOURNAL) มีผลงานทางวิชาการที่น่าสนใจที่หลากหลายจากนักวิชาการได้ส่งผลงานทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ประกอบด้วยบทความวิชาการ 3 เรื่อง บทความวิจัย 5 เรื่อง ซึ่งเนื้อหาสาระในเล่มพอที่จะเกริ่นนำได้ดังนี้

กิตติพงษ์ พลทิพย์ และพระบุญทัน สุภโท (ไชยชาญรำ) บทความวิชาการเรื่อง “เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์” พบว่า เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรม โดยการรวบรวมทุนทางวัฒนธรรมที่ลักษณะพื้นฐานใกล้เคียงกัน ประกอบด้วย 1) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านผ้าไหม 2) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านอนุสาวรีย์ 3) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านโบราณสถาน และ 4) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านแหล่งน้ำ ทั้งนี้กลุ่มจังหวัดได้จัดทำแนวทางในการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจ สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนารายได้บริบทเอกลักษณ์ร่วมของทุนทางวัฒนธรรมภายในกลุ่มจังหวัดและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

พระครูเมธีธรรมบัณฑิต (จिरศักดิ์ ทองหอม) บทความวิชาการเรื่อง “การบริหารจัดการการทำนาพื้นระบบนิเวศขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น” พบว่า การบริหารงานแบบมีอาชีพ การคำนึงถึงหลักความคุ้มค่า การจัดการโครงสร้างที่กะทัดรัดและแนวราบ การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาแข่งขันการให้บริการสาธารณะ จะเห็นได้ว่าอาชีพที่หล่อเลี้ยงคนทั้งโลกและเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรไทย ที่ชาวโลกยกย่องคุณภาพของข้าวหอมมะลิไทยเป็นต้น กลับเป็นอาชีพทำร้ายคุณภาพผลผลิต (ข้าว) ระบบนิเวศและทั้งสร้างหนี้สินให้แก่เกษตรกรอีกด้วย

รณกฤต อกนิษฐ์ บทความวิชาการเรื่อง **“การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคุณภาพชีวิต”** พบว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังลงทุนพัฒนาคนเพื่อเพิ่มทุนทางสังคม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาเชิงประยุกต์ที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ในหลายๆ มิติ ทางสังคม ไม่ใช่เพียงภาพที่สื่อสร้างและสังคมเข้าใจว่าเป็นไปในเรื่องของการเกษตรปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เพื่อยังชีพอย่างประหยัด แต่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักยึดสำคัญที่เป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในทุกระดับทุกความแตกต่างให้เกิดความก้าวหน้าอย่างยั่งยืนเป็นเรื่องของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ผดุงศักดิ์ ตลาศาสตร์ บทความวิจัยเรื่อง **“การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด”** พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้งสามด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนพัฒนา ด้านการบริหารงบประมาณและพัสดุ และด้านการตรวจสอบการบริหารงาน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศและอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและทั้งสามด้านไม่แตกต่างกัน

วิลาสินี ฮาดานปา บทความวิจัยเรื่อง **“แนวทางการพัฒนาผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว : กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนนหัน ตำบลค้อเหนือ อำเภอมืองยโสธร จังหวัดยโสธร”** พบว่า ผู้นำกลุ่มเป็นที่ยอมรับของสมาชิกและประชาชนในหมู่บ้านมีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในตัวผลิตภัณฑ์พัฒนาให้มีความสวยงามและคงทนของสีต่อการซัก สีที่ย้อมมีความเหมาะสม มีข้อบังคับสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานของกลุ่ม มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบังคับใช้ภายในกลุ่ม ปัจจัยการผลิตมีการปลูกหม่อน เลี้ยงไหมในชุมชน ปริมาณการผลิตผลิตตามยอดสั่งซื้อก่อน และผลิตเก็บไว้จำหน่ายที่ศูนย์ สีที่ใช้ในการย้อมส่วนใหญ่เป็นสีธรรมชาติ ได้จากพืชในส่วนที่เป็น เปลือกไม้ ใบไม้ รากไม้ ผล แก่นไม้ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในชุมชน มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เคยปฏิบัติมา คณะกรรมการ สมาชิกและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า ความจริงผ้าไหมทอมือของบ้านโนนหัน มีความเข้มแข็ง มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายและมีคุณภาพอยู่ในระดับต้น ๆ ของแหล่งผลิตผ้าไหมทอมือ

ธัญญธรณ์ นิธิศิระวัฒน์ บทความวิจัยเรื่อง “**ทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษา : ชุมชนบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร**” พบว่า 1. ด้านเศรษฐกิจ หน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนส่งเสริมประชาชนในชุมชนรวมกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพในชุมชน เช่น กลุ่มจักสาน กลุ่มแกะสลักบานประตู เพื่อเพิ่มศักยภาพและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่ม 2. ด้านสังคม การดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านนาสะไมย์ อยู่กันแบบที่ น้อย เรียบง่ายเอื้อเอื้อแผ่ และวัฒนธรรมดั้งเดิมในการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน 3. ด้านการเมืองการปกครอง ประชาชนจะเลือกจากคนที่อุทิศตน เสียสละเพื่อส่วนรวม มีความประพฤติดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเป็นผู้นำ 4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน มีทรัพยากรดิน และทรัพยากรน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์

ไพรัตน์ มณีวงศ์ทรัพย์ บทความวิจัยเรื่อง “**ประสิทธิภาพในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองกุงศรี**” พบว่า 1. ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ พบว่า มีการจัดระบบการให้บริการผู้ที่มารับบริการตามลำดับก่อน-หลัง หน่วยงานได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการให้บริการแก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของบุคลากร 2. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ พบว่า เจ้าหน้าที่เต็มใจดูแลเอาใจใส่และต้อนรับผู้มาใช้บริการด้วยความจริงใจ สอบถามให้การต้อนรับดี 3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า สถานที่ให้บริการมีความสะดวกแก่การเดินทางเพราะอยู่ในตัวอำเภอติดถนนใหญ่ 4. ด้านช่องทางการให้บริการ พบว่า มีการประกาศเสียงตามสายในหมู่บ้าน ที่ทำงานบอกลำดับคิวผู้รับบริการและสถานที่ให้บริการ บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และระบบงานคอมพิวเตอร์ เอกสารเผยแพร่พร้อมให้บริการปรึกษา และให้ความช่วยเหลือแนะนำต่าง ๆ

ศวิตฉันท จันทา บทความวิชาการเรื่อง “**แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร**” พบว่า 1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร การเปิดโอกาสให้บุคลากร พบว่า มีการเปิดโอกาสให้บุคลากร ทุกคนเข้ารับการอบรมที่เป็นหลักสูตรตรงกับตำแหน่งงานที่ตนปฏิบัติ ศึกษาต่อ เพื่อพัฒนาศักยภาพตนเองในการทำงาน 2. ด้านการมีโอกาสไปพัฒนาทักษะวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ พบว่า บุคลากรทุกคนมีโอกาสพัฒนาทักษะตนเองในการเพิ่มพูนความรู้ในการศึกษาต่อ 3. ด้านการได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมอบรม พบว่า หน่วยงานมีการสนับสนุนบุคลากรเข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน สัมมนา 4. การเลื่อนขั้นเงินเดือน พบว่า บุคลากรทุกคนมีโอกาสเลื่อนขั้น

เงินเดือนเท่ากันทุกคน 5. ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความมั่นคงในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการทำงานบุคลากรมีระเบียบ กฎหมายรองรับ 6. ด้านสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน พบว่า หน่วยงานมีสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานดีเด่น

คณะกอบบรรณาธิการขอขอบพระคุณคณะกรรมการกลั่นกรองบทความทุกท่านที่ได้ใช้ความอุตสาหะและมีความเพียรพยายามที่จะชี้แนะให้มีการแก้ไขปรับปรุงงานของแต่ละท่านให้ออกมาอย่างถูกต้อง สมบูรณ์และน่าอ่านที่สุด รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการ และสุดท้ายขอขอบคุณเจ้าของผลงานทางวิชาการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ทำให้มีวารสารฉบับนี้และโปรดติดตามฉบับต่อไปของเราด้วยครับ

บรรณาธิการ

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	(3)
บทบรรณาธิการ	(4)

บทความวิชาการ :

เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์	1
: กิตติพงษ์ พลทิพย์ และพระบุญทัน สุภโท (ไชยาญร่า)	
การบริหารจัดการการทำนาพื้นฟูระบบนิเวศขององค์การบริหารส่วน ท้องถิ่น	11
: พระครูเมธีธรรมบัณฑิต (จรัสศักดิ์ ทองหอม)	
การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคุณภาพชีวิต	23
: ธนภฤต ออกนิത്യ	

บทความวิจัย :

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด	37
: ผดุงศักดิ์ ตลาศาสตร์	
แนวทางการพัฒนาผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว : กรณีศึกษากลุ่ม ทอผ้าไหมบ้านโนนหัน ตำบลค้อเหนือ อำเภอมืองยโสธร จังหวัดยโสธร	55
: วิลาสินี ฮาดานปา	
ทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษา : ชุมชนบ้าน นาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอมืองยโสธร จังหวัดยโสธร	64
: ธีัญธรณ์ นิธิศิริวัฒน์	
ประสิทธิภาพในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขา หนองกุงศรี	75

: ไพรัตน์ มณีวงศ์ทรัพย์

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกอง ช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร	83
: ศวิตฉันท์ จันทา	

ภาคผนวก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารรัตนบุศย์	98
ขั้นตอนการดำเนินการของวารสารรัตนบุศย์	99
หลักเกณฑ์การนิพนธ์บทความ	100
แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์	108
ใบสมัครสมาชิกวารสารรัตนบุศย์	110

เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์

A Shared Cultural Identity of Nakhon-Chaiya-Bu-Rin Provincial Cluster

กิตติพงษ์ พลทิพย์¹ และพระบุญทัน สุภโท (ไชยชาญรา)²

บทคัดย่อ

กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ หรือกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีเอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรม โดยการรวบรวมทุนทางวัฒนธรรมที่ลักษณะพื้นฐานใกล้เคียงกัน ประกอบด้วย 1) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านผ้าไหม 2) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านอนุสาวรีย์ 3) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านโบราณสถาน และ 4) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านแหล่งน้ำ ทั้งนี้กลุ่มจังหวัดได้จัดทำแนวทางในการพัฒนาในด้านสังคมและเศรษฐกิจสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนารายได้บริบทเอกลักษณ์ร่วมของทุนทางวัฒนธรรมภายในกลุ่มจังหวัด และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

คำสำคัญ: เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรม, นครชัยบุรีรินทร์

Abstract

Nakhon-Chaiya-Bu-Rin Provincial Cluster or Lower northeast Provincial Cluster 1 include Chaiyaphum, Nakhon Ratchasima, Buriram and Surin. Which has a shared cultural identity by collecting cultural capital that has similar basic characteristics include 1) a shared cultural identity in silk 2) a shared cultural identity in monument 3) a shared cultural identity in archaeological site 4) a shared cultural identity in water source. In the regard, the provincial cluster have created guidelines for social and economic development. Reflecting the

¹ ร้อยเอก ดร., อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

² พระใบฎีกา, วัดบูรพา บ้านหนองบัว อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

development under the context of the common identity of cultural capital within the provincial cluster and with continuous and sustainable development.

Keywords: The Shared Cultural Identity,

บทนำ

กลุ่มจังหวัด หมายถึง กลุ่มของจังหวัดที่คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการพิจารณาจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.2551 และเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบพร้อมประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีหลักการการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ ประกอบด้วย

1) การบริหารงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัดหรือแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดแล้วแต่กรณี

2) การสร้างโอกาส และส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคมในจังหวัด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันและการแก้ไขปัญหาาร่วมกันเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3) การกระจายอำนาจการตัดสินใจลงไปสู่ระดับผู้ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ

4) การส่งเสริมและสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความโปร่งใส และมีการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติราชการ

6) การบริหารงบประมาณจังหวัดให้เป็นไปตามวิธีการบริหารงบประมาณจังหวัดแบบบูรณาการตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติตามที่คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการกำหนดตามข้อเสนอแนะของสำนักงบประมาณ (ราชกิจจานุเบกษา, 2551)

ปัจจุบันคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการได้จัดตั้งกลุ่มจังหวัด จำนวน 18 กลุ่มจังหวัด 6 ภาค (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) ซึ่งในแต่ละกลุ่ม

จังหวัดได้มีแนวทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะในด้านเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีลักษณะเด่นชัดของทุนทางวัฒนธรรมของแต่ละจังหวัดและกลุ่มจังหวัดพยายามค้นหาเอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาในด้านสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัด

บทความนี้ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการศึกษาเอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการดำเนินงานทางวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดและวิเคราะห์คุณสมบัติของเอกลักษณ์ในแต่ละจังหวัด แล้วสังเคราะห์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละจังหวัดที่มีคุณสมบัติร่วมกัน สามารถนำมาใช้เป็นตัวแทนทางวัฒนธรรมร่วมกันในกลุ่มจังหวัด ทั้งวัฒนธรรมทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น

เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์

กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์ หรือกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ โดยให้จังหวัดนครราชสีมาเป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) จากการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์ และรวบรวมทุนทางวัฒนธรรมที่ลักษณะพื้นฐานใกล้เคียงกัน พบว่ามีเอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมจำนวน 4 ประเภท ประกอบด้วย 1) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านผ้าไหม 2) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านอนุสาวรีย์ 3) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านโบราณสถาน และ 4) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านแหล่งน้ำ รายละเอียดดังนี้

1. เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านผ้าไหม

ผ้าไหมเป็นผ้าที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทยที่มีมาช้านาน นับว่าเป็นภูมิปัญญาที่ถูกถ่ายทอดมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม บ่งบอกถึงศิลปวัฒนธรรมที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น แสดงถึงภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่นำเอาความรู้ที่มีอยู่ถ่ายทอดออกมาเป็นผืนผ้า เห็นได้จากลวดลายต่างๆที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิต และภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น ควรแก่การอนุรักษ์สืบทอดให้คงอยู่ต่อไป กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์เป็นแหล่งผลิตผ้าไหมที่ใหญ่ที่สุดของประเทศจนมีการส่งเสริมเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจให้เป็นเขตอุตสาหกรรมผ้าไหมนครชัยบุรีนทร์ และมีชื่อเสียงในด้านวัฒนธรรมการทอผ้าไหมเป็นอย่างมาก ซึ่งรายละเอียดผ้าอันเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละจังหวัด ดังนี้

1.1 ลวดลายผ้าไหมที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละจังหวัดในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ จากการศึกษาของพระมหาณัฐพันธ์ สุทสสนวิภาณี(หาญพงษ์), สุวิน ทองปั้น และจรัส ลีกา (2562) พบว่ามี 4 ลวดลายของแต่ละจังหวัด ดังนี้

1.1.1 ผ้าไหมทางกระรอก ลวดลายเอกลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา ใช้หลักการทอผ้าโดยใช้ไหมเส้นพุ่งจำนวน 2 เส้นปั่นควบกันโดยการตีเกลียวควบเข้าด้วยกันให้เป็นเส้นเดียวโดยส่วนใหญ่นิยมใช้เป็นสีเหลืองมาปั่นควบ และเรียกเส้นควบนี้ว่า “เส้นทางกระรอก” จากนั้นนำมาทอพุ่งขัดกับเส้นยืน ซึ่งใช้สีหนึ่งที่เข้มหรืออ่อนกว่าเพื่อให้เกิดลายขัดกัน จะได้ผ้าพื้นที่มีลายเหลืองเล็กๆในเนื้อผ้าคล้ายจะมีปูชนอันอ่อนขึ้นมาเหมือนเส้นขนของทางกระรอกจึงเรียกว่า “ผ้าไหมทางกระรอก”

1.1.2 ผ้าไหมลายขอกันนารี ลวดลายเอกลักษณ์ของจังหวัดชัยภูมิ เป็นผ้าไหมมัดหมี่ที่ใช้เทคนิคการมัดหมี่เป็นลวดลายแถบเล็กๆสลับด้วยด้ายหรือไหมพื้นสีต่างๆทำให้เกิดลายริ้วเป็นแถบในแนวตั้งขนานกับลำตัวในด้านลักษณะของลวดลาย

1.1.3 ผ้าไหมตีนแดง ลวดลายเอกลักษณ์ของจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผ้าที่มีลักษณะพิเศษคือ ส่วนเชิงของผ้ามัดหมี่ที่พื้นมีเป็นพื้นสีแดง บางพื้นมีการจกกลดลายเป็นแถบริ้วลายจกขนาดเล็ก หรือใช้เทคนิคการเก็บขีดเส้นไหมสี ที่เรียกว่า “การเก็บตีนดาว” มาผสมผสานเพื่อให้เกิดความสวยงามและแสดงฝีมือของผู้ทอ และผ้าชิ้นมัดหมี่ตีนแดงโบราณจะมีการต่อหัวขึ้นและตีนขึ้น และลวดลายมัดหมี่จะทอเป็นชิ้นหมีรวดหรือหมีโลด

1.1.4 ผ้าไหมโฮล ลวดลายเอกลักษณ์ของจังหวัดสุรินทร์ เป็นผ้าที่เน้นสีล้วนและลวดลายให้ดูเด่นสะดุดตา มีลักษณะคล้ายใบไม้ เป็นลายริ้วขนาดกว้างประมาณครึ่งนิ้ว คล้ายก้านใบไม้สลับกับลายมัดหมี่ที่คล้ายใบไม้ หรือลายลิ้วสลับลายมัดหมี่ ซึ่งผู้ผลิตมุ่งให้เห็นความสำคัญกับเส้น สี การจัดวางตำแหน่งรูปร่าง และช่องไฟ

1.2 ชุมชนหมู่บ้านผ้าไหม เป็นอีกเอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านผ้าไหม ที่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ได้พัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวสายไหม ซึ่งในแต่ละจังหวัดจะมีชุมชนหมู่บ้านผ้าไหมที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัด รายละเอียดดังนี้

2.1.1 ผ้าไหมอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ผ้าไหมปักธงชัยได้รับการชื่นชมว่าเป็นผ้าไหมที่มีคุณภาพดี ได้มาตรฐาน มีลักษณะเนื้อผ้าแน่น สีคงทน ไม่ตก เมื่อนำมาซักเนื้อผ้าไม่ยุบ เมื่อนำมานุ่งเนื้อผ้าไม่ย้วย ผ้าที่ทอมักเป็นผ้าพื้น 2 ตะกอน มีทั้งผ้าเนื้อหนา เนื้อบาง

เนื้อหยาบ ผ้าหมี ผ้าหางกระรอก และผ้าโสร่ง มีหมู่บ้านทอผ้าไหม กลุ่มทอผ้าไหม และโรงงานทอผ้าไหมจำนวนมากที่สามารถจำหน่ายได้ในในประเทศและต่างประเทศ หมู่บ้านทอผ้าไหมที่มีชื่อเสียง เช่น กลุ่มหัตถกรรมผ้าไหมบ้านดู่ บ้านจะโปี๊ะ ตำบลเมืองปัก บ้านหัน ตำบลตะคุ เป็นต้น

1.2.2 ผ้าไหมอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ เป็นชุมชนทอผ้าไหมที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันมานานในวงการผ้าไหม ด้วยลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่สืบทอดถ่ายทอดกันมาแต่โบราณ ในปี พ.ศ.2523 นายถนอม แสงชมภู นายอำเภอบ้านเขว้าในขณะนั้นได้นำผ้าไหมส่งศูนย์ศิลปาชีพสวนจิตรลดา ด้วยคุณภาพของผ้าไหม ลวดลายที่แปลกตา และมีมือที่ประณีต จึงได้รับความสนใจ มีผู้สั่งทอผ้าไหมเป็นจำนวนมาก ต่อมาในปีพ.ศ. 2530 ร.ต.สุนัย ณ อุบล รน. ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิในขณะนั้นได้ให้การส่งเสริมการผลิตและส่งผ้าไหมบ้านเขว้าเข้าประกวดที่โครงการศิลปาชีพ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ จังหวัดสกลนคร ได้รับรางวัลชนะเลิศ

1.2.3 ชุมชนท่องเที่ยวไหม จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงด้านการทอผ้าไหม นับตั้งแต่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าให้กรมหมื่นพิทยมหิตโรดม อธิบดีกรมช่างไหม ในปี พ.ศ. 2447-2448 ได้มีการจัดตั้งสถานีเลี้ยงไหมปลูกหม่อนที่จังหวัดบุรีรัมย์ขึ้น ในปัจจุบันจังหวัดบุรีรัมย์มีชุมชนที่มีชื่อเสียงด้านทอผ้าไหมจำนวนมากกระจายในแต่ละอำเภอ และมีการพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวไหมขึ้น เช่น หมู่บ้านท่องเที่ยวไหมบ้านหัวสะพาน ตำบลบ้านยาง อำเภอพุทไธสง หมู่บ้านท่องเที่ยวไหมบ้านสวนนอก อำเภอห้วยราช หมู่บ้านท่องเที่ยวไหมหนองตาไก่ ตำบลหนองกง อำเภอนางรอง และหมู่บ้านท่องเที่ยวไหมสายยาว ตำบลลุงเหล็ก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ นอกจากนี้ยังมีมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษบ้านนาโพธิ์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้การทอผ้าไหมของจังหวัดบุรีรัมย์ที่สำคัญด้วย

1.2.4 ชุมชนทอผ้าไหมยกทอง บ้านท่าสว่าง จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีชุมชนทอผ้าไหมกระจายอยู่เกือบทุกหมู่บ้าน ด้วยความเป็นเอกลักษณ์ สวยงาม ประณีต มีมือช่างทอที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ ร่วมกับการส่งเสริมด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ ทำให้ผ้าไหมสุรินทร์เป็นผ้าที่มีคุณภาพและมีชื่อเสียงของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนทอผ้าไหมยกทอง บ้านท่าสว่าง โดยการสืบทอดของอาจารย์วีระธรรม ตระกูลเงินไทย ที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดสุรินทร์และประเทศไทยเป็นอย่างมาก

2. เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านอนุสาวรีย์

กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีประวัติยาวนาน และมีอนุสาวรีย์บุคคลสำคัญของจังหวัดในทุกจังหวัด นับว่าเป็นเอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมที่นิยมนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มจังหวัดได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละจังหวัดดังนี้

2.1 อนุสาวรีย์พระยาภักดีชุมพล (แล) ประดิษฐานอยู่ตรงวงเวียนศูนย์ราชการ ใจกลางแยกถนนพหลโยธินกับถนนบรรณาการ สร้างขึ้นโดยชาวจังหวัดชัยภูมิร่วมใจกันสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2518 เพื่อรำลึกถึงพระยาภักดีชุมพล เจ้าเมืองชัยภูมิคนแรก ลักษณะอนุสาวรีย์เป็นชายไทยทรงผมมหาดไทย ไว้หนวด สวมชุดข้าราชการสำนักสยาม มือซ้ายถือตราสาร หันหน้าไปทางทิศใต้ ความสูง 270 เซนติเมตร น้ำหนัก 700 กิโลกรัม ตั้งอยู่บนฐานคอนกรีตสูง 4 เมตรทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการในวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2510

2.2 อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี (ย่าโม) ประดิษฐานอยู่ใจกลางเมือง ระหว่างถนนราชดำเนินกับถนนชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2477 เพื่อเป็นอนุสรณ์รำลึกถึงวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ของท้าวสุรนารี วีรสตรีไทยที่อยู่ในหัวใจของชาวโคราช นับเป็นอนุสาวรีย์ที่ยกย่องความดีของวีรสตรีสามัญชนคนแรกของประเทศ อนุสาวรีย์หล่อด้วยทองแดงรมดำสูง 185 เซนติเมตรหนัก 325 กิโลกรัม ประดิษฐานบนฐานไฟทีลีเหลี่ยมย่อไม้มุมสิบสองสูง 250 เซนติเมตร แต่งกายด้วยเครื่องยศพระราชทานในท่ายืนมือขวากุมดาบ ปลายดาบจรดพื้น มือซ้ายท้าวสะเอว หันหน้าไปทางทิศตะวันตก ภายในบรรจุอัฐิของท้าวสุรนารี

2.3 พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ตั้งอยู่บริเวณวงเวียนสายบุรีรัมย์-สตึก ตัดถนนสายบุรีรัมย์-ประโคนชัย เป็นพระบรมราชานุสาวรีย์ที่ชาวจังหวัดบุรีรัมย์ร่วมกันสร้างขึ้นด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณแห่งผู้สถาปนาเมืองบุรีรัมย์และเป็นอนุสรณ์สักการะ สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2539 มีขนาดเท่าครึ่งของพระองค์จริงหล่อด้วยโลหะสัมฤทธิ์ ประทับบนช้างศึกด้วยฉลองพระองค์แบบนักรบตามขัตติยราชประเพณีโบราณ ตั้งอยู่บนฐานกว้าง 4 เมตร ยาว 8.80 เมตร และสูง 10 เมตร

2.4 อนุสาวรีย์พระยาสุรินทรภักดีศรีณรงค์จางวาง ประดิษฐานอยู่ที่ทางเข้าเมืองทางด้านทิศใต้ บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 10 ถนนสุรินทร-ปราสาท สร้างขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2511 เพื่อเป็นอนุสรณ์สถานระลึกถึงเจ้าเมืองสุรินทรคนแรกอนุสาวรีย์เป็นรูปหล่อทองเหลืองรมดำสูง 2.2 เมตร มือขวาถือของ้าว สะพายดาบคู่อยู่บนหลัง ทำพิธีเปิดอนุสาวรีย์เมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ.

3. เอกลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมด้านโบราณสถาน

โบราณสถาน เป็นอสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุ หรือโดยลักษณะการก่อสร้าง หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้น เป็นประโยชน์ในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี (ราชกิจจานุเบกษา, 2535) ซึ่งเป็นวัฒนธรรมร่วมที่พบได้ในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์ ด้วยเป็นพื้นที่ที่มีปราสาทหินหรือปราสาทขอมกระจายอยู่ทั่วไปในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์ ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นโบราณสถานที่น่าศึกษาและเรียนรู้ กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์ยังนำเอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านโบราณสถานมาพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยว และใช้ในการเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มจังหวัดอีกด้วย ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละจังหวัดดังนี้

3.1 ปราสาทกู่ ตั้งอยู่ที่บ้านหนองบัว ถนนบรรณาการ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 18 ในสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 พบหลักฐานว่าเป็นอโรคยาศาล ลักษณะมีองค์ประธานอยู่ตรงกลาง 1 องค์ บรรณาลัยด้านหน้า 1 หลัง ล้อมด้วยกำแพงซึ่งมีโคปุระเฉพาะด้านหน้าทั้งหมด ก่อด้วยอิฐศิลาแลงยกเว้นกรอบประตูหน้าต่าง ทับหลังเสาประดับล้วนเป็นหินทราย หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของปราสาทมีสระน้ำ 1 สระ ยังคงสภาพสมบูรณ์ โดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 5 เมตร ย่อมุมไม้สิบสอง ด้านหน้ามีประตูทำเป็นมุขยื่นออกมา ผนังปราสาทอีก 3 ด้านเป็นประตูหลอก จำหลักภาพตรงกลางเป็นพระพุทธรูปประทับนั่งสมาธิ ซึ่งจับท่อนพวงมาลัยไว้ด้วยมือสองข้าง ด้านข้างทางซ้ายและขวาจำหลักรูปพระอวโลกิเตศวร 4 กร กับรูปนางปรัชญาปารมิตา ด้านหน้ามีทับหลังเช่นเดียวกัน แต่ปัจจุบันลบเลือนมาก ที่ช่องประตูหลอกด้านทิศเหนือยังมีพระพุทธรูปศิลาปางสมาธิ ศิลปะแบบทวารวดี ขนาดสูง 1.75 เมตร หน้าตัก 7.5 เมตร ประดิษฐานอยู่ 1 องค์ ซึ่งเคลื่อนย้ายมาจากที่อื่น

3.2 อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย เป็นปราสาทหินที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ตั้งอยู่ในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ลักษณะเป็นปราสาทหินทางขอมโบราณแบบปาปวน สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าสุริยชัยวรมันที่ 1 ราวพุทธศตวรรษที่ 16 เพื่อใช้เป็นเทวสถานของศาสนาพราหมณ์และเปลี่ยนเป็นพุทธศาสนานิกายมหายานในเวลาต่อมา ตามคติความเชื่อเกี่ยวกับสวรรค์และโลกมนุษย์ ลักษณะผังของปราสาทหินพิมายสร้างขึ้นคล้ายเขาพระสุเมรุ มีองค์ปราสาทประธานตั้งอยู่ใจกลางของเทวสถานเป็นเสมือนทางเชื่อมระหว่างโลกกับสวรรค์ และมีลักษณะพิเศษคือสร้างหันหน้าไปทางทิศใต้ ต่างจากปราสาทหินอื่นๆที่นิยมหันไปทางทิศ

ตะวันออก สันนิษฐานว่าเพื่อให้หันรับกับเส้นทางตัดมาจากเมืองพระนคร เมืองหลวงของอาณาจักรขะแมร์ในสมัยนั้น ในปีพ.ศ.2479 กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนปราสาทหินพิมายเป็นโบราณสถาน และได้จัดตั้งเป็นอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ในวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2532

3.3 อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง ตั้งอยู่บ้านดอนหนองแหวน ตำบลตาเป็ก อำเภอลำเภอนิคมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งอยู่บนภูเขาไฟที่ดับสนิทแล้ว สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่15-18 เพื่อเป็นโบสถ์พราหมณ์ในศาสนาฮินดูลัทธิไศวะ เปรียบเสมือนเขาไกรลาสที่ประทับของพระศิวะ และในพุทธศตวรรษที่ 18 ได้ดัดแปลงเป็นวัดทางพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ผังของปราสาทได้รับการออกแบบให้มีลักษณะแนวเส้นตรง และเน้นความสำคัญเข้าหาจุดศูนย์กลาง ประสาทประธานหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ด้านขวาของบันไดทางขึ้นสู่ศาสนสถานมีอาคารที่เรียกว่า พลับพลา ซึ่งเป็นที่พักจัดเตรียมองค์ของพระมหากษัตริย์ก่อนเสด็จเข้าสู่อาคารสักการะเทพเจ้าหรือประกอบพิธีกรรมในศาสนสถาน กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของชาติเมื่อปีพ.ศ. 2475 และเปิดอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้งอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ.2531

3.4 ปราสาทศรีขรภูมิ หรือปราสาทระแงง ตั้งอยู่ที่บ้านปราสาท ตำบลระแงง อำเภอสรีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 17 เป็นศาสนาฮินดูลัทธิไศวะ และในพุทธศตวรรษที่ 22 มีการบูรณะเพิ่มเติมที่องค์ปราสาทแถวหลังฝั่งทิศใต้เป็นศิลปะแบบล้านช้าง ปราสาทมีลักษณะเป็นปราสาทหมู่ 5 องค์ เป็นปราสาทก่ออิฐไม่สอปูน ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงเดียวกัน โดยตัวฐานก่อด้วยศิลาแลงกว้าง 25 เมตร ยาว 26 เมตร สูง 1.5 เมตร โดยมีคูน้ำกว้าง 125 เมตร ล้อมรอบสามด้าน โดยเว้นด้านตะวันออกอันเป็นทางเข้าไว้ ปราสาทประธานสูงประมาณ 32 เมตร ทับหลังเป็นภาพพระศิวนาฏราชสิบกร ทรงพ้อนรำอยู่เหนือเกียรติมุข ภายใต้วงโค้งลายท่อนมาลัย ซึ่งสลักภาพพระคเณศ พระพรหม พระวิษณุ และพระอุมา บริเวณกรอบประตูสลักเป็นรูปนางอัปสรถือดอกบัว และทวารบาลยืนกุมกระบอง

4. เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านแหล่งน้ำ

กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่เป็นแหล่งน้ำสำคัญและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของแต่ละจังหวัดอีกด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 เขื่อนจุฬาภรณ์ หรือเขื่อนน้ำพรม ตั้งอยู่ที่ตำบลทุ่งลุยลาย อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ กั้นลำน้ำพรมบนเทือกเขาขุนพาย ลักษณะเป็นเขื่อนหินทิ้ง แกนดินเหนียว สันเขื่อนยาว 700 เมตร ความสูงจากฐานราก 70 เมตร เป็นเขื่อนแอกประสงค์ ใช้ประโยชน์ในการผลิตพลังงานไฟฟ้า การชลประทาน และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืด โดยเริ่มดำเนินการก่อสร้างเขื่อนและโรงไฟฟ้าเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ.2513 งานก่อสร้างแล้วเสร็จและสามารถจ่ายไฟฟ้าได้ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2515 และประกอบพิธีเปิดเขื่อนและโรงไฟฟ้าเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2516 นอกจากนี้ยังได้รับพระราชทานพระนามสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ขนานนามเขื่อนว่า เขื่อนจุฬาภรณ์ ภายในบริเวณเขื่อนมีบ้านพักรับรองและเรือเช่าล่องชมทิวทัศน์อ่างเก็บน้ำ นอกจากนี้บริเวณโดยรอบของที่ตั้งตัวเขื่อนมีทิวทัศน์สวยงาม มีอากาศเย็นสบายตลอดปี จนได้สมญาว่าเป็น สวิตเซอร์แลนด์ของประเทศไทย

4.2 เขื่อนลำตะคอง ตั้งอยู่ที่ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา สร้างขึ้นในปีพ.ศ. 2507-2512 เพื่อกั้นลำตะคอง บริเวณช่องเขาเขื่อนล้นกับช่องเขาถ่านเสีย ลักษณะเป็นเขื่อนดินสูง 40.30 เมตร สันเขื่อนยาว 521 เมตร เก็บน้ำได้ 310 ล้านลูกบาศก์เมตร มีวัตถุประสงค์เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้อุปโภคและบริโภค การเกษตร และลดอุทกภัย บริเวณรอบขอบอ่างจะเกาะเลียบบไปกับถนนมิตรภาพ มองเห็นผืนน้ำกว้างใหญ่ไพศาลสุดสายตามีภูเขาโอบล้อมซึ่งเป็นทิวทัศน์ที่สวยงามอย่างยิ่ง

4.3 อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก และอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นอ่างเก็บน้ำที่ใช้ในการอุปโภค บริโภค และเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในการอพยพของนก นับเป็นแหล่งดูนกที่สำคัญ ได้รับการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าในปีพ.ศ. 2523

4.4 อ่างเก็บน้ำห้วยเสนง จังหวัดสุรินทร์ สร้างเสร็จเมื่อพ.ศ. 2520 เพื่อปิดกั้นลำห้วยเสนงและลำน้ำอำปิล มีวัตถุประสงค์เพื่ออุปโภค บริโภค บรรเทาอุทกภัยและการเกษตร ลักษณะเป็นเขื่อนดิน สูงจากท้องน้ำ 20 เมตร สันเขื่อนยาว 4.4 กิโลเมตร สามารถกักเก็บน้ำได้ 20.8 ล้านลูกบาศก์เมตร นอกจากนี้ยังใช้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลา และเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ภายในเป็นที่ตั้งของพระตำหนักประทับแรมของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และพระบรมวงศานุวงศ์

บทสรุป

กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีเอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมจำนวน 4 ประเภท ประกอบด้วย (1) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านผ้าไหม (2) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านอนุสาวรีย์ (3) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านโบราณสถาน และ (4) เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านแหล่งน้ำ และกลุ่มจังหวัดได้นำมาใช้ในการจัดทำแนวทางในการพัฒนาเอกลักษณ์ร่วมทั้งในด้านกิจกรรมเส้นทางท่องเที่ยว การจัดงานมหรหรรรมสินค้าผลิตภัณฑ์ ใช้เป็นเอกลักษณ์ในการประชาสัมพันธ์กลุ่มจังหวัด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนากลุ่มจังหวัดภายใต้บริบทเอกลักษณ์ร่วมของทุนทางวัฒนธรรมภายในกลุ่มจังหวัดและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ เรื่อง การจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด (ฉบับที่ 3). (17 พฤศจิกายน 2560). **ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป**. เล่มที่ 134 (ตอนพิเศษ 281). หน้า 14-16.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดบูรณาการ พ.ศ.2551. (30 ธันวาคม 2551). **ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา**. เล่มที่ 125 (ตอนที่ 137). หน้า 1-16.
- พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535. (5 เมษายน 2535). **ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา**. เล่มที่ 109 (ตอนที่ 38). หน้า 12.
- พระมหาณัฐพันธ์ สุทิสสนวิภาณี(หาญพงษ์), สุวิน ทองปั้น และจรัส ลีกา. (2562). **การวิเคราะห์ความงามผ้าไหมนครชัยบุรีรินทร์ ตามทฤษฎีวิถุวิสัย**. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น. 6(1), 223-235.

การบริหารจัดการการทำนาพื้นฟูระบบนิเวศของ
องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
Management of ecosystem restoration work Of
the local administration organization

พระครูเมธีธรรมบัณฑิต (จรัสศักดิ์ ทองหอม)¹

Phrakhrumeteethummabandit jirasak Thonghom

บทคัดย่อ

การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) คือ การปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภาครัฐโดยนำหลักการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการและการแสวงหาประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยการนำเอาแนวทางหรือวิธีการบริหารงานของภาคเอกชนมาปรับใช้กับการบริหารงานภาครัฐตั้งแต่การบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การบริหารงานแบบมีอาชีพ การคำนึงถึงหลักความคุ้มค่า การจัดการโครงสร้างที่กะทัดรัดและแนวราบ การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาแข่งขันการให้บริการสาธารณะ จากการติดตามข่าวสารมวลชนจะเห็นกระสอบข้าวกองเต็มโกดัง ที่มีข้าวเป็นกรังจากการเก็บไว้ในกระสอบเน่าเป็นผุยผงรับประทานไม่ได้ หรือแม้แต่จะนำไปทำอาหารสัตว์ก็จะได้หรือไม่ ทำให้เกิดความรู้สึกเสียตายเป็นที่ข่าวถูกนำเก็บให้เน่าเปื่อยเสียหาย ไม่รู้สึกสงสารชานาเหมือนกับเมื่อสมัยก่อน สำหรับคำกล่าวที่ว่า ชานาเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศก็ไม่น่าจะจริงเสียแล้วในสมัยนี้ เพราะบ้านเมืองเจริญขึ้น อาชีพการทำนาเป็นอาชีพที่หนัก ลูกหลานชาวไร่ชาวนาบัดนี้ล้วนได้รับการศึกษา จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือไม่ก็จบปริญญาจากสถาบันต่าง ๆ เมื่อเรียนจบแล้วก็ไม่มีใครอยากทำอะไรทำนา ถ้าจะทำก็ทำนาแบบ “ไร้สาร” หรือใช้ปุ๋ย “ชีวภาพ” ที่สามารถขายได้ในราคาแพง เมื่อวิธีการทำนาเปลี่ยนจากการใช้กำลังคน กำลังสัตว์ มาเป็นการใช้เครื่องมือเครื่องจักร วิถีชีวิตชนบทรอบเนินม ประเพณีในการที่เกี่ยวข้องกับการทำนาเกี่ยวข้าวก็พลอยเปลี่ยนไปด้วย ผู้คนอพยพเข้าเมืองมากขึ้น แต่ก็ยังมีความเชื่อมโยงกับชนบทอยู่ตามเดิม จะเห็นได้ว่าอาชีพที่หล่อเลี้ยงคนทั้งโลกและเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรไทย ที่ชาวโลกยกย่องคุณภาพของ

ข้าวหอมมะลิไทยเป็นต้น กลับเป็นอาชีพทำร้ายคุณภาพผลผลิต (ข้าว) ระบบนิเวศและทิ้งสร้าง
หนี้สินให้แก่เกษตรกรอีกด้วย

คำสำคัญ. การบริหารจัดการ, การทำนา, ฟันฟูระบบนิเวศ

Abstract

New Public Management is the change of public administration by applying the principles of increasing the efficiency of the bureaucracy and the pursuit of efficiency in the performance of governmental practices that aim for excellence. By adopting the private sector's approach or management method and applied to the administration of the sector since the results-oriented administration Professional management Considering the value principle Handling compact and horizontal structures Allowing private individuals to compete in the provision of public services From following the news, the masses will see a pile of rice sacks full of warehouses. Which has the grain of rice from being kept in sacks, it is rotting to dust and cannot be eaten Or will it even be used to make animal food? Causing a feeling of regret that the rice had been put to rot and damaged Do not feel pity for farmers as in the past For saying that Farmers make up the majority of the country, so it shouldn't be true these days. Because the country has grown Farming is a tough career. The children of the farmers are now educated. Graduated from high school or graduated from various institutions, after graduating, no one wanted to farm. If going to do it, do it in a “organic” style or use “bio” fertilizers that can be sold at a high price. When farming methods have changed from the

use of manpower to the use of machine tools. Way of life, customs
The traditions related to rice farming have also changed. More and
more people immigrating to the city. But still has the same connection
with the countryside It can be seen that the profession that nourishes
the world and is the main occupation of Thai farmers. That the world
praised the quality of Thai jasmine rice, etc. Instead, it is a career that
hurts the quality of the produce (rice) ecosystem and creates a debt to
farmers as well.

Keywords: Management, farming, ecological restoration

บทนำ

ในชีวิตประจำวัน คนไทยกินข้าวเป็นอาหารหลัก แต่เรารู้จักข้าวที่กินลึกซึ้งแค่ไหน ลอง
ถามตัวเองว่า เรารู้ไหมว่าข้าวสวยร้อนๆ ที่แม่หุงให้กินแต่เช้าเป็นข้าวสายพันธุ์อะไร ข้าวสวยเมล็ด
สีขาวจากร้านข้าวแกงใกล้ออฟฟิศที่กินประจำเป็นข้าวพันธุ์ใด ปลูกจากที่ไหน หรือแม้แต่ข้าวใน
กล่องอาหารแช่แข็งที่ต้องกินในวันหยุดยาว มีที่มาอย่างไร หากจะเดาเราคงนึกออกเพียงสายพันธุ์
ข้าวที่คุ้นหูและมีขายอยู่ในตลาดทั่วไป ข้าวหอมมะลิ ข้าวกล้อง ข้าวเหนียว ข้าวเสาไห้ ข้าวไรซ์
เบอร์รี่ สายพันธุ์ข้าวที่ผุดขึ้นในใจเราคงมีเท่านั้น ซึ่งนับว่าข้าวที่คนไทยส่วนใหญ่รู้จัก คิดเป็นเพียงไม่
ถึงหนึ่งเปอร์เซ็นต์ของจำนวนสายพันธุ์ข้าวไทยที่มีอยู่ในธนาคารข้าวกว่าสองหมื่นสายพันธุ์ ข้าวอิ
โต้น ข้าวก่ำตอ ข้าวลิ้มผัว ข้าวเล่าแตก จะมีสักกี่คนที่รู้จักและเห็นความสำคัญ ในวันที่เรคิดกัน
ว่าข้าวก็คือข้าว ที่กินให้อิ่มท้องเท่านั้น ไม่ได้มีความสลักสำคัญใดๆ และไม่ได้ใส่ใจเรื่องใกล้ตัวที่
เป็นเหมือนเลือดเนื้อของเรา

การทำงานในยุคปัจจุบันนี้โดยการเข้าเครื่องจักรมาเป็นเครื่องช่วยมากขึ้นจึงมีค่าใช้จ่าย
สูง มีต้นทุนขึ้นลงตามอัตราดอกเบี้ยและราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้การทำงานเกิดการขาดทุน
หรือไม่พอที่จะเลี้ยงชีพได้ยั่งยืน จึงมีวิธีการต่างๆในการทำงานให้มีความรวดเร็วลดต้นทุนบางส่วน
แต่กลับเป็นการทำร้ายระบบนิเวศเกิดความเสียหาย เช่น การเผาฟางก่อนไถหว่าน เป็นต้น ก่อ
เกิดปัญหาฝุ่นควัน หน้าดินเสียหาย ต้นไม้ล้มตาย สัตว์เล็กใหญ่อยู่อาศัยไม่ได้ ทำให้ระบบนิเวศ

เปลี่ยนไป ต้องมีการใช้สารเคมีในการผลิตมากขึ้นเพราะต้องเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้ดี กลับเป็นเหตุให้ก่อเกิดการทำร้ายสารอาหารสายพันธุ์ข้าว เราจะเห็นตามข่าวกระสอบข้าวกองเต็มโกดัง ที่มีข้าวเป็นกรังจากการเก็บไว้ในกระสอบเนาเป็นผุยผงรับประทานไม่ได้ หรือแม้แต่จะนำไปทำอาหารสัตว์ ก็ไม่แน่ใจว่าจะทำได้หรือไม่ ทั้งเกิดสารพิษตกค้างในเมล็ดข้าวอีกด้วย

ระบบนิเวศมีความสัมพันธ์กับอาชีพมาก ลักษณะของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศแต่ละแห่งกับองค์ประกอบทางกายภาพของระบบนิเวศจะมีความแตกต่างกัน และระบบนิเวศเป็นแหล่งดำรงชีพของสิ่งมีชีวิตเกือบทุกชนิด เป็นแหล่งที่อยู่อาศัย และเป็นแหล่งประกอบอาชีพของมนุษย์ ซึ่งอาชีพของมนุษย์ในแต่ละท้องถิ่นจะต้องขึ้นอยู่กับประเภทของระบบนิเวศด้วย ถึงเวลาแล้วที่พวกเราคนไทย จะต้องหันมาช่วยกันดูแลปัญหาเหล่านี้ ดูแลชาวนา คนที่ปลูกข้าวให้เรามาช้านาน ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงให้ความสำคัญกับข้าวและชาวนามาก ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ว่า “เศรษฐกิจของเราขึ้นอยู่กับภาคเกษตรมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว รายได้ของประเทศได้มาใช้สร้างความเจริญด้านต่างๆ เป็นรายได้ จากการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ จึงอาจกล่าวได้ว่าความเจริญของประเทศต้องอาศัยความเจริญของการเกษตรเป็นสำคัญและงานทุกๆ ฝ่ายจะดำเนินก้าวหน้าไปได้ก็เพราะการเกษตรของเราเจริญ”

การบริหารการจัดการ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายแนวคิดของรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งเริ่มตั้งแต่รัฐประศาสนศาสตร์แบบดั้งเดิมจนถึงการบริหารปกครอง (Governance) โดยให้ความสนใจในระดับท้องถิ่น รัฐประศาสนศาสตร์แบบดั้งเดิมไม่สามารถปรับตัวไม่ทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์ได้ ส่งผลให้การบริหารราชการขาดความยืดหยุ่นจนไม่สามารถสร้างความ ได้เปรียบในการแข่งขันได้ ซึ่งแนวคิดการบริหารรัฐกิจแนวใหม่ และการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ให้ความใส่ใจประชาชนเสมือนลูกค้าผู้รับบริการ คำนึงถึงความพึงพอใจของประชาชน และส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันให้เกิดผลกำไร ต่อมาแนว การจัดบริการสาธารณะได้เข้ามาแทนที่ โดยปรับมุมมองจาก “ลูกค้า” เป็น “พลเมือง” ผู้ซึ่งตระหนักถึงสิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ที่ประชาชนต้องกระทำต่อสังคม ซึ่งเป็นฐานคิดสำคัญของการบริหารปกครอง โดยลดบทบาทของภาครัฐลงให้ภาค ประชาชนเป็นตัวแสดงหลัก (Active Actor) ภาครัฐเป็นเพียงผู้อำนวย (Facilitator) เพื่อให้เกิดการประสานงานร่วมกัน ของทุกภาคส่วน โดยผ่านกระบวนการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ (Deliberative Democracy) ซึ่งองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นของไทยเป็นหน่วยงานทางปกครอง ที่เหมาะสมใน

การจัดรูปแบบตามแนวคิดการบริหารปกครอง (อัศวินท์ ศาสนพิทักษ์ และ นพพล อัครชาติ. 2559)

การทำงานในปัจจุบัน

ในปัจจุบันเกษตรกรเริ่มเกิดความดิ้นรนในการทำมาหากินมากขึ้น จากการทำนาเพื่อได้ข้าวไว้กิน ดูเหมือนว่าจะไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต เพราะค่าใช้จ่าย ค่าครองชีพเริ่มสูงขึ้น เนื่องจากมีค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าโทรศัพท์มือถือ ค่าผ่อนรถมอเตอร์ไซด์ ค่าผ่อนรถไถเดินตาม หรือรถบรรทุกปิคอัพ เข้ามาเป็นค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในครอบครัว เกษตรกรที่ยังทำอาชีพเกษตรอยู่เริ่มขนขายหารายได้เพิ่มจากการทำไร่ หรือจากการออกไปรับจ้างเป็นลูกจ้างในเมืองมากขึ้น เกษตรกรบางส่วนขายที่นาที่ไร่เพื่อไปดาวนรถบรรทุกปิคอัพบางคนก็ไม่สามารถจะผ่อนได้หมด ที่นาทั้งหมดก็โดนยึด การทำการเกษตรจึงเหลือเป็นบางครอบครัวเท่านั้น บางส่วนขายที่นาที่ทำกินที่ติดถนนใหญ่เพราะมีราคาสูงกว่า เพื่อไปซื้อที่ดินที่ไกลออกไปในราคาต่ำกว่า เกษตรกรบางรายได้นำที่นาไปจำนอง บางส่วนจำนองด้วยตนเอง บางส่วนให้คนอื่นยืมไปจำนอง เป็นหนี้สินใช้คืนได้บ้าง ไม่ได้บ้าง ส่วนที่ใช้คืนไม่ได้ที่ดินก็กลายเป็นของธนาคาร ถูกขายทอดตลาด ในราคาถูก ส่วนที่ใช้หนี้คืนได้ส่วนหนึ่งก็กู้จากแหล่งเงินทุนนอกระบบมาใช้หนี้ธนาคาร เพียงยึดระยะเวลาการถูกธนาคาร หรือนายทุนยึดไปได้ชั่วระยะเท่านั้นการประกอบการเกษตรของเกษตรกรมีลักษณะไม่แตกต่างจากเดิมนักดังจะได้อธิบายต่อไป

เตรียมทุน การลงทุนเริ่มต้องใช้มากขึ้น เพราะดินเริ่มขาดความอุดมสมบูรณ์ การวานหรือลงแขกเริ่มทำไม่ได้เหมือนอดีตจะเปลี่ยนเป็นการจ้างคนมาทำงาน ค่าแรงงานก็สูงขึ้น รถไถนาเดินตามเข้ามามีบทบาทแทนควาย จึงมีค่าน้ำมัน ค่าปุ๋ย ค่าแรง อีกทั้งการทำนาเริ่มเปลี่ยนไปเป็นการทำนาเพื่อขายข้าวหลังฤดูทำนาเกษตรกรจะหางานเสริมด้วยการทำไร่ปอ ไร่มัน หรือไร่พริก ดังนั้นเกษตรกรจึงกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และแหล่งเงินทุนนอกระบบมาลงทุนทำการเกษตรมากขึ้น

เตรียมรถไถนา เกษตรกรที่มีรถไถนาเดินตามเป็นของตนเองจะเริ่มเตรียมเช็คน้ำมันเครื่อง น้ำมันหล่อลื่น จารบี ทำให้รถไถพร้อมที่จะใช้งานได้ในส่วนนี้เกษตรกรที่มีรถไถจะทำอยู่สม่ำเสมออยู่แล้ว เพราะรถไถนาเดินตามจะใช้เป็นพาหนะในการทำงานอื่นๆ เช่นสูบน้ำ ฟุ้งทำย่ำทำเป็นรถบรรทุก ถอดเครื่องไปใส่ตัวรถอีแต่น ใส่เครื่องสีข้าวเกษตรกรที่ไม่มีรถไถนาเดินตามเป็นของตนเองจะเริ่มติดต่อขอจ้างรถไถนามาไถที่นาของตน อัตราค่าจ้างจะอยู่ที่ไร่ละประมาณ150-200 บาท บางบ้านสามารถยืมรถไถนากันได้ ผู้ที่ยืมจะเป็นผู้เติมน้ำมันให้รถไถนา

เดินตามจะมีคราดเป็นอุปกรณ์เสริมมาอยู่แล้ว จึงไม่ต้องเตรียมในส่วนนี้ ส่วนที่ต้องเตรียมเป็นหลักก็คือน้ำมันดีเซล และเงินทุนควายมีบทบาทน้อยในการไถนาเกษตรกรจะขายควายให้กับพ่อค้าควาย หรือนำควายไปตลาดนัดโคกระบือเป็นจำนวนมาก จากควายในหมู่บ้านที่มีรวมกันเป็นร้อยตัวขึ้นไปเหลือควายไม่ถึงสิบตัว ไถและคราด ที่ใช้กับควายมีพ่อค้ามาขอรับซื้อไปจนหมดหาดูได้ไม่ครบ ที่เก็บไว้ก็เก็บทิ้งๆ ขว้างๆ เพราะไม่ทราบเก็บไว้ใช้ประโยชน์อะไร

เตรียมนา การเตรียมนาไม่ต่างจากอดีต เพียงแต่รถไถนาจะไถได้เร็วกว่าควายมาก การไถนาของเกษตรกรแต่ละราย จากที่ต้องใช้เวลาสองถึงสามอาทิตย์สมัยที่ใช้ควาย ก็ลดลงมาเหลือสามวันถึงหนึ่งอาทิตย์ขึ้นอยู่กับว่ารถไถนาที่มี หรือจ้างมาหาทำได้มากน้อยแค่ไหนรถไถนาแทนควายก็ยังมีกรวนกันได้เป็นครั้งคราว ผู้ที่วานจะต้องเตรียมน้ำมันเข้าปลาอาหารไว้ให้เจ้าของรถ การเตรียมแปลงนา ก็จะคล้ายๆ ในอดีตคือเริ่มจากแปลงข้าวกล้าก่อน จึงจะมาเตรียมแปลงดำเกษตรกรส่วนใหญ่เริ่มทำนาหว่านมากกว่านาดำ เพราะประหยัดเวลา ประหยัดแรงงานมากขึ้น

เตรียมพันธุ์ข้าว พันธุ์ข้าวเริ่มขอกันได้ลำบากขึ้น จะมีพันธุ์ข้าวของเกษตรกรอำเภอมาให้บ้าง เกษตรกรเรียกพันธุ์ข้าวเหล่านี้ว่า ข้าว กข. ไม่มีใครทราบว่าย่อมาจากอะไร เมื่อได้พันธุ์ข้าวมาแล้ว เกษตรกรจะทำการเตรียมหว่านด้วยการแช่ข้าวปลุกเหมือนในอดีต แต่ตัดขั้นตอนหว่านเพื่อถอนเพื่อดำ เป็นการหว่านเพื่อปลุก

การทำหุ่นไล่กา หุ่นไล่กาเปลี่ยนไปเป็นหลักไม้ผูกด้วยถุงพลาสติกปักเรียงเป็นระยะๆ เกษตรกรไม่ได้พิถีพิถันในการทำหุ่นไล่กาเหมือนเมื่อในอดีต

การเรียกขวัญข้าว การเรียกขวัญข้าวสำหรับเกษตรกรในปัจจุบันแทบจะไม่มีการทำการเรียกเลย ความเชื่อเรื่องพระแม่โพสพทำให้ข้าวอุดมสมบูรณ์เรียกว่าบุญไปก็ไม่ผิดนัก เกษตรกรจะฟังการใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ ปุ๋ยเคมี การใช้ยาฆ่าแมลงเป็นหลัก เกษตรกรที่เริ่มสนใจการเกษตรแบบยั่งยืนเริ่มใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักแทนปุ๋ยวิทยาศาสตร์แต่ยังไม่แพร่หลายมากนัก เพราะเห็นผลไม่เร็วเหมือนปุ๋ยวิทยาศาสตร์

การเกี่ยวข้าว การเกี่ยวข้าวจะมีการจ้างแรงงานมาเกี่ยว รถเกี่ยวข้าวเริ่มมีบทบาทสูงขึ้นในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา ซึ่งรถเกี่ยวข้าวส่วนใหญ่เป็นของนายทุนเสียเป็นส่วนใหญ่ เกษตรกรทั่วไปไม่มีทุนพอจะซื้อ รถเกี่ยวข้าวจะทำหน้าที่เกี่ยวและสี และเก็บฟางไปในตัว จึงประหยัดเวลาแต่ใช้ทุนเยอะขึ้นสำหรับเกษตรกรรายที่ไม่ได้จ้างรถเกี่ยวข้าว การเกี่ยวข้าวก็ยังเป็น

ลักษณะเดิมเหมือนในอดีต เพียงแต่โอกาสของการวาน การลงแขกมิได้น้อยลง จะเป็นการจ้างแรงงานเสียเป็นส่วนมาก ค่าจ้างรายวันวันละ 180-200 บาทโดยประมาณ

การเตรียมลาน เกษตรกรที่ไม่ได้จ้างรถเกี่ยวข้าว เมื่อเกี่ยวข้าวเสร็จก็จะเก็บข้าวไว้ที่ลานคล้ายๆ เดิม แต่ลักษณะของลานข้าวเปลี่ยนจากลานข้าวเป็นผ้าพลาสติก ซึ่งทำได้เร็ว ง่าย และสะอาดกว่าลานขี้ควาย การขนข้าวจะไม่หอบด้วยไม้หลาวเหมือนในอดีตแต่จะใช้รถไถนาเดินตามพ่วงรถพ่วงเข้าไปขนข้าวในนาออกมาแทนเมื่อได้ข้าวมาเก็บที่ลานแล้ว ก็จะใช้รถสีข้าวมาสีให้ หรือบางรายอาจจะมีรถสีข้างในกรณีที่มีข้าวไม่มากพอจะคุ้มกับการจ้างรถมาสี

การตีและการนวดข้าว การตีข้าวมีน้อยลงหรือจะเรียกว่าแทบไม่มีเลย เพราะก่อนที่จะมีรถเกี่ยวข้าว ข้าวที่เกี่ยวแล้วจะมีใช้รถสีข้าวสีข้าวแทนการ รดสีข้าวสามารถแยกเอาเมล็ดข้าวแยกออกจากฟางข้าวได้ดีกว่าการตีข้าว และการนวดข้าวด้วยควายมาก อีกทั้งขั้นตอนก็ไม่มีความเหมือนการตีข้าว เพียงจับฟ่อนข้าวใส่เข้าไปในเครื่องเครื่องจะแยกข้าวแยกฟางออกจากกันได้เลย

การเก็บข้าว การเก็บข้าวมีลักษณะไม่ต่างจากเดิมมากนักแต่จะเพิ่มการเก็บข้าวด้วยกระสอบมากขึ้น เพราะสะดวกต่อการเอากระสอบข้าวรับข้าวจากเครื่องสีข้าว หรือรถเกี่ยวข้าว ข้าวที่ได้มาส่วนใหญ่จะขายออกไปเพื่อใช้หนี้การลงทุน เกษตรกรบางรายขายออกไปหมดไม่เก็บข้าวไว้กิน

การเก็บฟาง ฟางข้าวจะเก็บในลักษณะไม่ต่างจากเดิม การเก็บจะเก็บไว้ขาย หรือเกษตรกรที่เปลี่ยนการเลี้ยงควายไปเป็นการเลี้ยงวัวเนื้อก็จะเก็บไว้เลี้ยงวัว เกษตรกรที่เริ่มเรียนรู้เกษตรกรรมยั่งยืนก็เริ่มทำปุ๋ยหมักจากฟางข้าว

การสีข้าว ที่หมู่บ้านหัวถนนในสมัยปัจจุบันมีโรงสีข้าวขนาดกลาง ดำเนินกิจการโดยนายเครือ เชิดพุทธธา ชาวบ้านจะนำข้าวส่วนใหญ่มาสีที่โรงสีของนายเครือ มากกว่าสมัยก่อนเพราะทำงานได้เร็วขึ้น การตำข้าวด้วยครกกระเดื่องไม่เป็นที่นิยม ครกกระเดื่องจึงหายไปยังเหลืออยู่ที่บ้านพ่อใหญ่โต๊ะ บาทขุนทด แต่ไม่ค่อยได้ใช้งานเท่าใดนัก

หลังฤดูการเก็บเกี่ยว เริ่มมีการล้อมรั้วรอบที่นาของตนมากขึ้น โดยเฉพาะที่นาที่นายทุนเข้ามาซื้อไป จะมีรั้วล้อม ชาวบ้านไม่สามารถเข้าถึงได้ เกษตรกรเริ่มขนขายหาเงินเพิ่มขึ้น คนที่มีที่ไร่ก็จะไปทำไร่ป่อ ไร่มัน ไร่พริก เป็นกิจลักษณะมากขึ้น เพิ่มงาน เพิ่มทุนใน

การทำสูงขึ้น หากไม่มีไร่ไรเกษตรกรก็จะออกจากหมู่บ้านไปรับจ้างเป็นลูกจ้างงานก่อสร้าง ลูกจ้างโรงสีข้าว เวลาว่างจึงแทบไม่มีเหมือนในอดีตเกษตรกรที่มีควายเหลืออยู่จำเป็นต้องมีพื้นที่ในการเลี้ยงควาย ส่วนที่เปลี่ยนจากการเลี้ยงควายมาเป็นเลี้ยงวัวเนื้อก็เช่นกันต้องมีพื้นที่เฉพาะส่วนตัวในการเลี้ยง หรือต้องเกี่ยวหญ้ามาเลี้ยงในคอก ไม่สะดวกที่จะปล่อยวัวควายเดินไปอย่างอิสระได้เหมือนในอดีตเวลาในการทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์มีน้อยลง งานประเพณี งานบุญต่างๆ จะมีคนสนใจน้อย แม้หมู่บ้านจะสร้างวัดเป็นของตน ไม่ไกลต่อการเดินทางแต่ชาวบ้านกลับไม่สนใจที่จะไปวัดเหมือนในอดีต งานสาธารณะประโยชน์คนจะทำก็ต่อเมื่อได้รับผลประโยชน์ที่มองเห็นได้ในระยะสั้น เช่นเงิน หรือของแจก

สรุปการทำนาในปัจจุบัน

- ใช้เงินลงทุนเยอะขึ้น
- ควายหมดบทบาทในการทำนา เพราะถูกแทนที่ด้วยรถไถนา
- อุปกรณ์ที่ใช้ทำนาโดยใช้ควายชาวบ้านหายไปเสียหมด มีเหลือให้ดูเป็นบางส่วนไม่ครบทุกชิ้น
- การลงแขกหรือวานจะทำได้ลำบากขึ้น หากทำได้ก็ใช้ทุนสูงขึ้น ความสามัคคี เสน่ห์ ความสวยงามของวิถีชีวิตเกษตรกรลดลง
- มีการใช้สารเคมีในการทำนามากขึ้น
- ภูมิปัญญาทางด้านความเชื่อเช่นการเรียกขวัญข้าวแทบจะสูญหายไป
- การทำนารันเพื่อเงินมากกว่าที่จะทำเพื่อไว้กิน
- เกษตรกรย้ายถิ่นฐานออกไปประกอบอาชีพอื่นมากขึ้น เหลือผู้สูงอายุกับเด็กเฝ้าบ้าน เป็นส่วนมาก คนทำการเกษตรน้อยลง เนื่องจากขายที่ดินทำกิน หรือเปลี่ยนอาชีพ

(การทำนา. <https://sites.google.com/site/pimonmart44367/history-of-rice-farming-1/present>. (ออนไลน์)

การฟื้นฟูระบบนิเวศ

การเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติในประเทศไทยถือว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศในปัจจุบันที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะป่าไม้ที่เป็นทรัพยากรพื้นฐานของระบบนิเวศในประเทศไทย ในอดีตที่ผ่านมาทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลายให้เสื่อมโทรมลงมีสาเหตุแตกต่างกัน

ไป ทั้งความต้องการใช้ไม้เพื่อเป็นสินค้า ต้องการที่ดินเพื่อใช้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อการสร้างผลผลิตทางการเกษตร หรือการขยายตัวของชุมชนเมืองตามจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น แต่ผลที่เกิดจากการลดลงของทรัพยากรป่าไม้ที่เกิดขึ้นเหมือนกันคือ ความไม่สมดุลทางธรรมชาติ และนำไปสู่ปัญหาสิ่งแวดล้อม อาทิ การเกิดพายุฤดูร้อนที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นทุกปี การเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน และน้ำ เกิดปัญหาภัยแล้ง และอุทกภัยเป็นประจำทุก ๆ ปี ถึงเวลาแล้วที่ต้องหันมาร่วมมือกันฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้กันในทุก ๆ ภาคส่วน เพื่อให้ทรัพยากรป่าไม้กลับมาามีสภาพที่สมบูรณ์ตามที่เคยเป็นมาในอดีต ประการสำคัญคือ เพื่อเป็นการลดสภาวะของปัญหาอากาศของโลกเปลี่ยนแปลง “ภาวะโลกร้อน” ซึ่งเป็นเป็นปัญหาใหญ่ที่มีความสำคัญในระดับโลกอยู่ในปัจจุบัน

การแก้ไขปัญหาโลกร้อนที่สำคัญคือการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสมและสมดุลในทั้ง 3 มิติ คือ การสร้างเศรษฐกิจจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างสังคมความเป็นอยู่ที่มีความสุขแบบพอเพียง รวมถึงการสร้างแนวทางการฟื้นฟูที่เชื่อมโยงกับการสร้างแหล่งทรัพยากรที่เป็นอาหาร และสิ่งจำเป็นในการใช้ประโยชน์อื่น ๆ ร่วมด้วย ปัจจุบันมีการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติเพื่อให้ได้มาซึ่งผลตอบแทนทางด้านเศรษฐกิจมากเกินไปจนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ ดิน และน้ำ กระบวนการแก้ไขปัญหาคือ การปรับรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้ได้อย่างยั่งยืนมากขึ้น เช่น ในพื้นที่ต้นน้ำบนพื้นที่สูงในอดีตเคยเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่สมบูรณ์ทำหน้าที่เป็นต้นน้ำลำธารปกติตามธรรมชาติ แต่เมื่อมีผู้คนเพิ่มมากขึ้นได้บุกรุกป่าเพื่อนำมาเป็นพื้นที่ปลูกข้าวไร่เพื่อบริโภคและข้าวโพดเพื่อสร้างรายได้ ทำให้เกิดการบุกรุกอย่างกว้างขวางจนเกิดผลการกระทบต่อดินและน้ำ ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำลง ฉะนั้นการปรับรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่ด้วยการปรับปรุงให้เป็นนาข้าวเชิงแบบขั้นบันไดในพื้นที่บางส่วน เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวซึ่งจะทำให้ความต้องการพื้นที่ปลูกข้าวน้อยลงที่จัดว่าเป็นแหล่งอาหารให้กับผู้ใช้ประโยชน์พื้นที่นั้นอยู่ พื้นที่ดินบางส่วนสามารถปรับเปลี่ยนไปปลูกต้นไม้ในรูปแบบวนเกษตร และป่าธรรมชาติเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศในภาพรวม นำมาซึ่งความชุ่มชื้นและสมดุลมากขึ้น สร้างผลผลิตอื่น ๆ จากต้นไม้ที่ปลูกเพื่อพยุงรายได้ทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขแบบพอเพียงจึงสามารถขับเคลื่อนไปได้ภายใต้กรอบการพัฒนาในรูปแบบที่เรียกว่า “นาร่วมป่า” ได้การปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์พื้นที่และระบบการผลิตตามรูปแบบ “นาร่วมป่า” จึงเป็นรูปแบบที่

ต้องการการดำเนินงานร่วมกันจากหลายฝ่าย ทั้งเกษตรกรผู้ครอบครองพื้นที่ เจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นผู้ดูแลพื้นที่ ที่ปรึกษาและแหล่งทุนสนับสนุนจากภาคประชาสังคมที่ต้องการช่วยเหลือ เพราะเกษตรกรผู้ครอบครองพื้นที่นั้นไม่สามารถจะดำเนินการได้ตามลำพัง การเข้ามาให้ความสนใจและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาของภาคเอกชนน่าจะเป็นช่วงโอกาสที่ดี ในการศึกษาแนวทางการดำเนินการ สร้างความเข้าใจให้กับทุก ๆ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ทราบ และรวบรวมข้อมูลทางวิชาการเพื่อสนับสนุนให้เห็นถึงพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ขั้นตอนการวิจัยให้ได้มาซึ่งรูปแบบการจัดการพื้นที่และการปลูกฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้ในพื้นที่ต้นน้ำเสื่อมโทรมใน จ.น่านที่เหมาะสม จึงประกอบด้วย การออกแบบรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่แบบ นาร่วมป่า ที่คาดว่าเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่ ดำเนินการปลูกตามที่ออกแบบไว้ และการประเมินผลการใช้ประโยชน์พื้นที่และการปลูกป่าในระยะต่าง ๆ โดยองค์ประกอบหลักในพื้นที่หนึ่งนั้น ประกอบด้วย พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่วนเกษตรพื้นที่นาข้าว และแหล่งน้ำ เพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดการสมดุลใน 3 มิติ คือ การสร้างเศรษฐกิจ จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเหมาะสม เพื่อสร้างสังคมความเป็นอยู่ที่มีความสุขแบบพอเพียง ต่อไป สถาบันปลูกป่า ปตท.การฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำเสื่อมโทรมแบบบูรณาการ “นาร่วมป่า” <http://www.pttreforestation.com/Researchview.cshtml?Id=4>(ออนไลน์)

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) คือรัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจทางการปกครองและการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ เพื่อดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ความสำคัญการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

1. เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เพื่อให้เกิดความทั่วถึงในการให้บริการสาธารณะและแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการของประชาชน
2. เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงและรวดเร็ว เพราะความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรองรับบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียวย่อมไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า

3. เพื่อช่วยเหลือรัฐบาลในการประหยัดงบประมาณหรือเป็นการลดค่าใช้จ่ายของรัฐบาล เพราะกิจการส่วนใหญ่ที่ท้องถิ่นรับมอบจากรัฐบาล ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้โดยใช้รายได้ของตนเอง ซึ่งมาจากข้อกำหนดของกฎหมาย
4. ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ รูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในเบื้องต้น เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองไม่ว่าจะโดยการเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง หรือการตรวจสอบการกำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของสภาท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งจะมีผลให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการปกครองในระดับประเทศ อาจารย์บุญเกียรติ การะเวกพันธ์ และคณะ.การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น.สถาบันพระปกเกล้า.

บทสรุป

ประชาชนส่วนมากของประเทศประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอาชีพทำนาข้าวเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่ประชาชนในเขตชนบทได้ยึดเป็นอาชีพหลัก ถือว่าเป็นผลผลิตในการส่งออกระดับหนึ่งของประเทศที่หารายได้เข้าประเทศต่อปีอย่างมหาศาล ดังนั้นระบบนิเวศธรรมชาติของประเทศจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการทำนา ด้วยวิธีการทำนาในยุคปัจจุบันนั้นส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ เพราะการทำนาได้นำเครื่องจักรมาใช้แทนแรงงานลดเวลาในการทำนาลงแต่ทำร้ายวิถีชีวิตและระบบนิเวศตามท้องทุ่งนาเป็นอย่างมาก เช่น การเผาฟาง เพื่อลดเวลาทำนาและต้นทุนในการไถนาลง แต่กลับทำร้ายนาดินและสิ่งมีชีวิตตามท้องทุ่งนา แทนที่ฟางและหญ้าจะถูกไถกลบกลายเป็นปุ๋ยทำให้ดินมีสารอาหารที่สมบูรณ์สิ่งมีชีวิตและต้นไม้ตามคันนาก็จะทำให้ระบบนิเวศดีขึ้น แต่ขบวนการกลับเหลือที่จะเผาฟางและหญ้าฆ่าสิ่งมีชีวิตต้นไม้ล้มตายมีฝุ่นควันสร้างมลพิษทางอากาศทำให้ค่า PM สูงขึ้น ด้วยเหตุว่าลดค่าใช้จ่ายจากการจ้างรถไถกลบและไถบดลง

ปัญหาดังกล่าวนี้ถ้าหากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทุกแห่งเข้าไปช่วยลดค่าใช้จ่ายดังกล่าว ด้วยการช่วยค่าการไถกลบและไถบด 70 % โดยให้ประชาชนผู้มีรถไถนาเข้าร่วมโครงการออกไถกลบและไถบดด้วยได้ค่าจ้างจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น 70% และจากเจ้าของนา 30% หลังจากการเก็บเกี่ยวเสร็จแล้ว เมื่อขบวนการลดค่าใช้จ่ายดังกล่าวลงการจะร่วมมือในการไม่เผาและใช้สารเคมีน้อยลงก็จะเกิดขึ้น จะส่งผลกระทบต่อการรักษาพื้นพุ่มระบบนิเวศท้องนามีความอุดมสมบูรณ์ ระบบอากาศหายใจดีขึ้นสารพิษที่ตกค้างในเมล็ดข้าวไม่มี คุณภาพข้าวดีขึ้น

วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL) ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม2563) 22
ส่งผลต่อการส่งออกข้าวที่ดีขึ้นด้วยคุณภาพปลอดสารพิษ ทั้งผู้คนที่บริโภคก็มีความมั่นใจได้ว่า
สามารถส่งค่าคงและเลี้ยงครอบครัวให้ชีวิตที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

วีรพงษ์ งามางกูร (2560).การทำนาสมัยใหม่.ประชาชาติธุรกิจ (ออนไลน์) ที่มา

<https://www.prachachat.net/opinion-column/news-28974> (เข้าถึงข้อมูล 26
ธ.ค.63)

มูลนิธิข้าวไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์(2554) ประวัติข้าว.rbk

(ออนไลน์).<https://www.rakbankerd.com/agriculture/page.php?id=1218&s=tblrice> (เข้าถึงข้อมูล 26 ธ.ค.63)

การฟื้นฟูระบบนิเวศ (ออนไลน์). <https://sites.google.com/site/buu54311013/01> (เข้าถึง
ข้อมูล 26 ธ.ค. 63)

อาจารย์บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่.สถาบันพระปกเกล้า.
(เข้าถึงข้อมูล 26 ธ.ค. 63)

อัศวินท์ ศาสนพิทักษ์ และ นพพล อัครชาติ(2559).การบริหารปกครอง: แนวคิดและการพัฒนาสู่
การปกครองท้องถิ่น.วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 กันยายน.

การทำนา.(ออนไลน์) <https://sites.google.com/site/pimonmart44367/history-of-rice- \ farming-1/present>. (เข้าถึงข้อมูล 26 ธ.ค. 63)

สถาบันปลูกป่า ปตท.(ออนไลน์).การฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำเสื่อมโทรมแบบบูรณาการ “นาร่วมป่า”
<http://www.pttreforestation.com/Researchview.cshtml?Id=4> (เข้าถึงข้อมูล
26 ธ.ค. 63)

อาจารย์บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น.สถาบันพระปกเกล้า.
(เข้าถึงข้อมูล 26 ธ.ค. 63)

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

Application of the sufficiency economy philosophy to
develop quality of life.

นายธนกฤต อกนิษฐ์¹

Thanakit aKnit

บทคัดย่อ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนามนุษย์ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มาจากกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ซึ่งมีแนวคิดให้ประชาชนชาวไทยมีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยอาศัยความรู้และต้องมีคุณธรรม กำหนดให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ซึ่งมีแนวคิดที่สอดคล้องกับเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ที่มุ่งศึกษาการลงทุนในคน ให้กลายเป็นทุนมนุษย์ที่สามารถผลิตสินค้าและบริการได้เพิ่มขึ้น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังลงทุนพัฒนาคนเพื่อเพิ่มทุนทางสังคม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาเชิงประยุกต์ที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ในหลายๆ มิติ ทางสังคม ไม่ใช่เพียงภาพที่สื่อสร้างและสังคมเข้าใจว่าเป็นไปในเรื่องของการเกษตร ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เพื่อยังชีพอย่างประหยัด แต่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักยึดสำคัญที่เป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในทุกระดับทุกความแตกต่างให้เกิดความก้าวหน้าอย่างยั่งยืนเป็นเรื่องของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะความพอเพียงเป็นกระบวนการคิดที่อาศัยความรู้รอบคอบระมัดระวังในการนำหลักคิดที่หลากหลายมาใช้เพื่อสร้างการพัฒนาในด้านต่างๆควบคู่ไปกับความสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมเกิดสติปัญญาอันจะส่งผลให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมวิถีการดำเนินชีวิตและสังคม

คำสำคัญ : การประยุกต์, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, พัฒนาคุณภาพชีวิต

¹ หลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ABSTRACT

The Sufficiency Economy Philosophy has the important role in human development. Sufficiency economy is the philosophy that come from the speech of King Bhumibol. Which has an idea that thai people are modesty, have a reason and the good immunity by the knowledge and virtue. Make people at the center of development, which has concepts that are consistent with human resource economics. That focus in studying investment in people to become the human capital that can produce more products and services. Sufficiency Economy Philosophy also invests in people development to increase social capital. Sufficiency Economy Philosophy is an applied philosophy that can be applied in many social dimensions. It's not just the image that the media creates, and society understands that it is in the matter of agriculture, growing, raising animals for economical sustenance. But the sufficiency economy philosophy is the main important of improving the quality of life people at all levels. Every different make for sustainable progress, It's a matter of having a good quality of life. Because self-sufficiency is a thought process that relies on wisdom to be careful in applying various development. Along with a sense of virtue honesty and to have the right knowledge, wisdom, which will result in balance and readiness to be changes that occur all the time in terms of resources, environment, culture, lifestyle and society.

Keywords : Application, sufficiency economy, develop quality of life

บทนำ

“ฉันพูดเศรษฐกิจพอเพียงความหมายคือ ทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะของตัวเอง
ที่ฉันคิดคือเป็น *Self-sufficiency of Economy* เช่น ถ้าเขาต้องการดูทีวี ก็ควรให้เขามีดู
ไม่ใช่ไปจำกัดเขาไม่ให้ซื้อทีวีดู เขาต้องการดูเพื่อความสนุกสนาน ในหมู่บ้านไกลๆ ที่ฉันไป

วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL) ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2563) 25
เขามีทีวีดู แต่ใช้แบตเตอรี่ เขาไม่มีไฟฟ้า แต่ถ้า Sufficiency นั้น มีทีวีเขาฟังเพื่อ
เปรียบเสมือนคนไม่มีสตางค์ไปตัดลูท และยังมีเนคไท เวอร์ซาเซ อันนี้ก็เกินไป”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
17 มกราคม 2544

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพระราชดำรัสตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 ที่พระราชทานแก่
บัณฑิตวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้นเมื่อเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ปรัชญา
ดังกล่าวได้รับความสนใจและถูกนำมาใช้เป็นนโยบายระดับชาติ ซึ่งพระราชดำรัสของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ระหว่างปี พ.ศ. 2540-
2542 พระองค์ได้ทรงเสนอแนะทางออกของปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ โดยใช้ “ปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง” บทความของเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม(2550) ได้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของ
ธุรกิจเอกชนกับปัญหาวิกฤติการณ์เศรษฐกิจว่า ภาคธุรกิจมีการใช้จ่ายเกินตัว ต้องพึ่งเงินลงทุน
จากต่างประเทศ ตัดสินใจทางธุรกิจ โดยขาดการประมาณตน และแสดงให้เห็นว่าปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับผู้ประกอบการทุกระดับเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้

เศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระ
ราชดำรัสชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 20 ปี ตั้งแต่
ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอด
พ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความ
เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป ดังนี้

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชน ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหาร ประเทศให้ดำเนินไป ในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุค โลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ จะต้องมิระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่าง ยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจ ในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิต ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการ รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงาน กปร.2550 : 5)

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสาย กลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจและ การกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและ เป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยวิกฤติเพื่อ ความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน คือ ความพอประมาณ (Moderation) ความมีเหตุผล (Reasonableness) และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (Self-immunity) ถ้าขาด คุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่งไปก็จะไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นความพอเพียง ได้แก่

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่มากหรือน้อยเกินไปในมิติต่าง ๆ ของการกระทำ 5 ประการ คือ

- 1.1 ด้านจิตใจ คือ เริ่มต้นจากตนเองต้องตั้งสติ มีปัญญา มีจิตสำนึกที่ดี มีเมตตา เอื้ออาทร มีความเข้าใจและประนีประนอม คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้
- 1.2 ด้านสังคม คือ การสร้างความพอดีในทุกระดับของสังคม โดยเริ่มจากครอบครัว ชุมชนและสังคม ซึ่งต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน รู้จักผนึกกำลัง และที่สำคัญมีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากฐานรากที่มั่นคงและแข็งแรง
- 1.3 ด้านเศรษฐกิจ คือ ต้องอยู่อย่างพอดี พอมีพอกิน ไม่หิวหยา ฝูมเฟื่อย
- 1.4 ด้านเทคโนโลยี คือ ควรเหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะและความต้องการของประเทศ และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของเรา
- 1.5 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ใช้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนรณรงค์รักษาทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ ชัดตรงและไม่โลภอย่างมาก

การมีภูมิคุ้มกันในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยง เพื่อประกอบการวางแผนและการใช้ความระมัดระวังในชั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต
ที่มา : สำนักงาน กปร. (2550:23)

แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี การปฏิบัติในระดับตนเองและในระดับองค์กร เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นปรัชญาแห่งวิถีชีวิตที่มีความหลากหลาย และสามารถยืดหยุ่น ความเป็นอยู่ของชีวิตของตนได้ด้วยเหตุนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้พระราชทานความหมายของความพอเพียงไว้ ตามพระราชดำรัส ที่พระราชทานในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2541 ดังนี้

คำว่าพอเพียงมีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่าพอมือกิน...พอมือกินนี้ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง

ให้พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอแม้บางอย่างอาจจะดูฟุ้งเฟ้อ แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ

Self-sufficiency (พึ่งพาตนเอง) นั้นหมายความว่า ผลิตอะไร มีพอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง

“แต่พอเพียงนี้ มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่า พอก็พอเพียง เพียงนี้ก็พอ ดังนั้นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิดอันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข”

กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติ บนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน



ที่มา : <http://welovethaiking.com/>

คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึงความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน

และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตไม่โลภ ไม่ตระหนี่

แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

แนวความคิดหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ เข้มทิศเพื่อการดำรงอยู่และปฏิบัติตนหรือการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญอย่างมั่นคงและยั่งยืนในมิติต่าง ๆ เป็นการดำเนินตามทาง สายกลางก้าวทันต่อโลก โดยใช้ได้ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ประเทศ เป็นการมองโลกในลักษณะที่เป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลง มีความไม่แน่นอน เป็นการปฏิบัติมุ่งผลทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ความพอเพียง เป็นทั้งผลและวิธีการ (End and mean) จากการกระทำ โดยผล คือ การพัฒนาที่สมดุลใน ทุก ๆ ด้าน และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ในขณะเดียวกัน วิธีการนำความรู้ไปใช้ต้องมองทั้งในด้านเหตุและผลควบคู่กันไป ภายใต้พลวัตทั้งภายใน และภายนอกประเทศ

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ สามารถดำเนินการโดยผ่านการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวทีระดับต่าง ๆ และนำไปปรับใช้ให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางสังคม (ภูมิ-สังคม) ของตนเอง สำหรับการประยุกต์ใช้ที่เห็นเป็นรูปธรรมง่าย ๆ เช่น การส่งเสริมการออม

จากผลการสำรวจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เชื่อว่าสามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ทั้งกับธุรกิจ ครอบครัว และชีวิตประจำวัน สำหรับ

ความเข้าใจผิดที่ว่าหากยึดเศรษฐกิจพอเพียงไม่ควรรู้เงิน หรือธุรกิจที่เน้นกำไรต้องไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่บัตรเครดิต ตรงจุดนี้สามารถทำได้หากรู้เท่าทัน ประมาณตน ใช้จ่ายอย่างพอดี และเชื่อว่า ถ้ามีความร่วมมืออย่างดีของคนไทย เศรษฐกิจพอเพียงจะฝังรากในสังคมไทยได้ และจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนมั่นคง

กิริติ บุญเจือ (2558) เสนอว่า “พอเพียง” หมายความว่า ไม่ขาดไม่เกิน พอดี ๆ สมน้ำสมเนื้อสายกลางที่ไม่ใช่ “บวกกันหารสอง” แต่เป็นการเอาเฉพาะส่วนดีจาก 2 สูดเข้ามา รวมกันตรงกลางแล้วพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นๆ อย่างไม่รู้จบ จึงต้องค้ำประกันทั้ง 2 ด้านให้ได้ คือ ไร้ความเป็นเกินจริง (No Hyper-reality) และไร้ความไม่เป็นจริง (No Sub-reality)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (2558) ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการดำเนินการ โดยมุ่งเน้นในเรื่องสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน มุ่งสร้างความสุขให้คนไทยและสังคมไทยอย่างยั่งยืนท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในภาวะของโลกปัจจุบัน 5 บริบทในกระแสโลกาภิวัตน์ ดังนี้

1. การรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงในตลาดเงินของโลก
2. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด
3. การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม
4. การเคลื่อนย้ายคนอย่างเสรี
5. การเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ ได้วางยุทธศาสตร์ในการจัดทำแผนพัฒนาประเทศขึ้นมา 5 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้
2. ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ
3. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
5. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้ยกย่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นกระบวนทัศน์ทางจริยธรรมอย่างใหม่ต่อความยั่งยืน (A new ethical paradigm for sustainability : UNESCO, 2012) ซึ่งเป็นแนวทางที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ความประพหุติที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน ไปจนถึงการบริหารจัดการและการพัฒนาประเทศได้จริง

องค์ประกอบด้านลักษณะ ความพอเพียงต้องประกอบด้วย 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ อาจกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือการยึดตนอยู่บนทางสายกลางก็เป็นได้
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล คือการเตรียมพร้อมรับมือกับการแก้ปัญหาต่างๆที่อาจเกิดขึ้น

องค์ประกอบด้าน เงื่อนไข ความพอเพียงต้องอาศัย 2 เงื่อนไข ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ
2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

เศรษฐกิจพอเพียงกับ เกษตร ทฤษฎีใหม่ และ ประสานความมั่นคงเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของ ทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเองในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี เศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายกว้างกว่าทฤษฎีใหม่ โดยที่เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดที่ชี้บอกหลักการและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ ในขณะที่ แนวพระราชดำริเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรอย่างเป็นขั้นต่อนั้น เป็นตัวอย่างการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรมเฉพาะในพื้นที่ที่เหมาะสม ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ อาจเปรียบเทียบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ แบบพื้นฐานกับแบบก้าวหน้า ได้ดังนี้

ทฤษฎีใหม่แบบพื้นฐาน

ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัวโดยเฉพาะเกษตรกร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐานเทียบได้กับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ที่มุ่งแก้ปัญหาของเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ ต้องพึ่งน้ำฝนและประสบความเสี่ยงจากการที่น้ำไม่พอเพียง แม้กระทั่งสำหรับการปลูกข้าวเพื่อบริโภค และมีข้อสมมติว่า มีที่ดินพอเพียงในการขุดบ่อเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าวจากการแก้ปัญหาความเสี่ยงเรื่องน้ำ จะทำให้เกษตรกรสามารถมีข้าวเพื่อการบริโภคยังชีพในระดับหนึ่งได้ และใช้ที่ดินส่วนอื่น ๆ สนองความต้องการพื้นฐานของครอบครัว รวมทั้งขายในส่วนที่เหลือเพื่อมีรายได้ที่จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่สามารถผลิตเองได้ ทั้งหมดนี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดขึ้นในระดับครอบครัว อย่างไรก็ตาม แม้กระทั่ง ในทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ก็จำเป็นที่เกษตรกรจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนราชการ มูลนิธิ และภาคเอกชน ตามความเหมาะสม

ทฤษฎีใหม่แบบก้าวหน้า

ความพอเพียงในระดับชุมชนและระดับองค์กรเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 เป็นเรื่องของการสนับสนุนให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ หรือการที่ธุรกิจต่าง ๆ รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ กล่าวคือ เมื่อสมาชิกในแต่ละครอบครัวหรือองค์กรต่าง ๆ มีความพอเพียงขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้นแล้วก็จะรวมกลุ่มกัน

เพื่อร่วมมือกันสร้างประโยชน์ให้แก่กลุ่มและส่วนรวมบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกำลังและความสามารถของตนซึ่งจะสามารถทำให้ ชุมชนโดยรวมหรือเครือข่ายวิสาหกิจนั้น ๆ เกิดความพอเพียงในวิถีปฏิบัติอย่างแท้จริง ความพอเพียงในระดับประเทศ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3 ซึ่งส่งเสริมให้ชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ ในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร สถาบันวิจัย เป็นต้น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในลักษณะเช่นนี้จะเป็นประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนา หรือร่วมมือกันพัฒนา ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่อันประกอบด้วยชุมชนองค์กร และธุรกิจต่างๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงกลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลัก ไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ในที่สุด จากการยึด หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางปฏิบัตินั้น คาดว่าผลที่จะได้รับจากการประยุกต์ใช้คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี จะเห็นได้ว่าหากประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ยึดถือปรัชญานี้เป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน มีสำนึกในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ ประเทศไทยจะสงบสุข ร่มเย็นยืนหยัดอยู่ได้ด้วย ความสามารถ ความร่วมมือร่วมใจของคนไทยทุกคน สุดท้ายนี้ผมขออัญเชิญ “พระบรมราโชวาท” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ที่พระราชทานแก่นิสิตที่สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ความว่า“การที่จะประกอบกิจการใดๆ ให้เจริญเป็นผลดีนั้น ย่อมต้องอาศัยความอดสาหะพากเพียร และความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นรากฐานสำคัญ ประกอบกับจะต้องเป็นผู้มีจิตเมตตากรุณา ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และพร้อมที่จะบำเพ็ญประโยชน์ ให้เกิดแก่ส่วนรวมตามโอกาสอีกด้วย”

บทสรุป

จากการศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ คือ เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำรัส ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสว่า

"ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่พึ่งพิงเพื่อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง" ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า "ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ" ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต ซึ่งมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ว่า "ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึงความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนา และการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น" ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ทำให้ความชัดเจนว่า "การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้ และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีเป็นอยู่ที่ดีกว่าที่มีความสุข พอมีพอกินเป็น ขั้นหนึ่งและขั้นต่อไปก็คือให้มีเกียรติว่ายืนได้ด้วยตนเอง" ปฏิบัติตนในแนวทางที่ศีลละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้ เพราะยังมีบุคคลจำนวนมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากละเอียดอ่อนต่อแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราโชวาทว่า"พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามลดพยายามละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้น ให้่องงามสมบูรณ์ขึ้น" การยึดหลักทางสายกลางและความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็น พื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำ

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฯ (2550). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. พิมพ์ครั้งที่ 3. ปทุมธานี:สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- มยุรี เสือคำราม, ดร.สมศักดิ์ ลิลา. (2555). เศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
ทรัพยากรมนุษย์ Sufficiency Economy Development Science.วารสารนักบริหาร
ปีที่ 32 ฉบับที่ 3 (ก.ค.-ก.ย. 2555).

วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL) ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2563) 36
กীরติ บุญเจือ. (2546). เริ่มรู้จักปรัชญา เล่ม 1 ในชุด ปรัชญาและศาสนาเซนต์จอห์น. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

ตรี บุญเจือ. (2559). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความท้าทายใหม่ของการคุ้มครองผู้บริโภคใน
กิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์วิเคราะห์ ประเมิน และพัฒนา. ปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง (ที่มา : www.portal.nurse.cmu.ac.th.)

สมบูรณ์ ศิริสรหรือริฎ. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนา.ทุนมนุษย์. วารสารคุณภาพชีวิต
กับกฎหมาย, 3(2), 19-27.

มยุรี เสือคำราม. (2546). การเปรียบเทียบประสิทธิภาพและระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
ระหว่างเกษตรกรรมแนวเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรกรรมกระแสหลัก(ปริญญาานิพนธ์
เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่
อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

Residents' Participation in Administration of Tambon Pho Yai Administration
Organization, Phanomphrai District, Roi Et province

จำเริญวงศ์ศักดิ์ ตลาศาสตร์¹

PO.1 Padungsak Talasart

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .63 ถึง .88 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test และ F-test เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') และวิธีการของ LSD. (Least-Significant Different) แล้วนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนพัฒนา ด้านการบริหารงบประมาณและพัสดุ และด้านการตรวจสอบการบริหารงาน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศและอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและทั้งสามด้านไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานทั้งโดยรวมและทั้ง

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง. Email: Padungsak_T@hotmail.com

วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL) ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563) 38
สามด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา
ต่างก็มีส่วนร่วมด้านการตรวจสอบการบริหารงานไม่แตกต่างกัน แต่ด้านการวางแผนพัฒนา
ด้านการบริหารงบประมาณและพัสดุ และโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารงาน, องค์การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

The thematic paper's objects were 1) Explore residents' participation in administration of Tambon Pho Yai Administration Organization in Roi Et province's Phanomphrai District, 2) Compare their participation in its administration classified according to differences over their genders, ages, education backgrounds and occupations and, 3) Examine their suggestions on its administration. The tool used for the research was the questionnaire containing thirty questions endowed with five rating scales, possessing ranges of discrimination from .63 to .88 and the reliability for the whole questions at .98. Statistics utilized for analyzing data encompassed: frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test. Had differences over statistical significance been found, pair-wise differences over means would have been tested with scheffe's method and L.S.D (Least-Significant Different) method. And the research's findings were presented through tabulations with the descriptions. **The research's results were found as follows:** Resident's participation in administration of Tambon Pho Yai Administration Organization in Roi Et province's Phanomphrai District in the overall perspective of three aspects were at the middle level. Taking a single aspect into account, all three aspects were also found at the middle level. Those listed in descending order were: development planning, administration of the budget and equipment, and scrutiny of administration. Results of the hypothesis

testing were found that differences over residents' genders and ages were identically correlated with their participation in its administration; whereas those over their occupation backgrounds were strongly correlated with their participation in its administration following the statistical significance at .05. But those over education were identically correlated with their participation in its scrutiny of administration; while those over development planning, administration of the budget and equipment were strongly correlated with their participation in its administration following the statistical significance at .05.

Keywords: Participation, administration, sub-district administrative organization

บทนำ

การจัดตั้งองค์การบริหารการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการจัดตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 ในสมัย พพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในสมัยนั้น ได้ประกาศจัดตั้งสภาตำบลขึ้นในประเทศไทย ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 และในขณะเดียวกันรัฐบาลก็ได้ตราพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2499 ขึ้น เพื่อจัดตั้งตำบลที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่ขึ้นให้เป็น “องค์การบริหารส่วนตำบล” และเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นการจัดตั้งองค์กรระดับตำบล เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้การปกครองตนเอง และฝึกปฏิบัติประชาธิปไตยทั่วประเทศขึ้นเป็นครั้งแรก และต่อมาในปี พ.ศ. 2515 องค์การบริหารส่วนตำบลได้ถูกยกเลิกไปโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 เพราะความไม่พร้อมในด้านต่างๆ ทั้งด้านรายได้ และบุคลากร

ในปี พ.ศ. 2537 ได้มีการจัดตั้งสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล และให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลทั่วประเทศ โดยให้มีการตราพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ขึ้นอีกครั้ง เป็นผลให้มีการยกเลิกสภาตำบลที่มีอยู่เดิมทั้งสิ้น และเกิดมีสภาตำบลขึ้นใหม่ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และในปัจจุบันนี้สภาตำบลได้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วน

วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL) ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563) 40
ตำบลหมดทุกแห่งแล้ว ในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ราษฎรใน
ชนบทห่างไกลได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง และมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

การก่อให้เกิดองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นเสมือนภาพสะท้อนของการกระจาย
อำนาจการปกครองจากรัฐบาลกลางลงไปให้รัฐบาลระดับท้องถิ่นมีความอิสระในการบริหาร และ
สอดคล้องกับกระแสเรียกร้องในการที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิเลือกรูปแบบในการ
ปกครองที่เหมาะสมกับงาน มีงบประมาณและบุคลากรที่มีศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นของตน
จึงนับได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนา
เศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการ
จัดทำบริการสาธารณะ ให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการ
ปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหา
ในพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบล เป็นองค์การบริหารส่วน
ตำบล เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2539 มีหมู่บ้านในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 14 หมู่บ้าน มีประชากร
7,086 คน ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ จะเน้นให้ประชาชนเข้ามามี
บทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารงาน แต่จากการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์
ใหญ่ที่ผ่านมา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสนใจและไม่ให้ความสำคัญกับการเข้ามามี
ส่วนร่วมในการบริหารงาน จะเห็นได้จาก เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดกิจกรรม หรือมี
การจัดอบรมประชุมสัมมนา ประชาชนไม่ค่อยให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมหรือการประชุม
ที่จัดขึ้น ซึ่งประชาชนที่เข้ามามีบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมส่วนมากจะเป็นกลุ่มของผู้นำ คือ
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วน

ใหญ่ยังขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ ส่งผลให้การบริหารงานและการพัฒนาท้องถิ่นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และที่สำคัญยังส่งผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่อีกด้วย

จากประเด็นดังกล่าว และประกอบกับผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานนี้ จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยมีความสนใจ และต้องการที่จะศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ว่าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น ทำให้การพัฒนาท้องถิ่นเกิดผลสัมฤทธิ์ และเป็นประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. **ขอบเขตด้านประชากร** ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 14 หมู่บ้าน รวม 1,644 คน

2. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านการวางแผนพัฒนา ด้านการบริหารงบประมาณและพัสดุ และด้านการตรวจสอบการบริหารงาน

3. **ขอบเขตด้านพื้นที่** ได้แก่ พื้นที่ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

4. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิด จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งออกเป็นการมีส่วนร่วม 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนพัฒนา 2) ด้านการบริหารงบประมาณและพัสดุ 3) ด้านการตรวจสอบการบริหารงาน ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และเป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 3 ด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิงได้แก่ ทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยสถิติประเภท Multiple Comparisons ตามวิธีของ เชฟเฟ (Sheffe') และวิธีของ LS.D. (Least-Significant Different) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL) ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563) 43

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 มีอายุระหว่าง 38-50 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 67.10 และมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 76.70

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามด้าน เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนพัฒนา ด้านการบริหารงบประมาณและพัสดุ และด้านการตรวจสอบการบริหารงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) **ด้านการวางแผนพัฒนา** พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประชาชนเข้าร่วมการประชุมประชาคมในระดับหมู่บ้านหรือระดับตำบล และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 8 เป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล

2) **ด้านการบริหารงบประมาณและพัสดุ** พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 7 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประชาชนให้การช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เมื่อมีโครงการ/กิจกรรมในพื้นที่ และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 9 มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อ - จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

3) **ด้านการตรวจสอบการบริหารงาน** พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 3 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ติดตามโครงการ/

วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL) ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563) 44
กิจกรรมในแผนพัฒนาไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
คือ ข้อ 6 ติดตามตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อ – จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามเพศ อายุ
ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมโดยรวมทั้ง 3
ด้านไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพต่างกันมีส่วน
ร่วมโดยรวมทั้งสามด้านแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) ด้านการวางแผนพัฒนา พบว่า ประชาชนที่มีเพศและอายุต่างกันมีส่วน
ร่วมไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพต่างกันมีส่วนร่วม
แตกต่างกัน

2) ด้านการบริหารงบประมาณและพัสดุ พบว่า ประชาชนที่มีเพศและอายุ
ต่างกันมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพต่างกันมี
ส่วนร่วมแตกต่างกัน

3) ด้านการตรวจสอบการบริหารงาน พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับ
การศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีการประกอบอาชีพต่างกันมีส่วนร่วม
แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงลำดับ
จากจำนวนความถี่มากไปหาน้อยห้าลำดับแรก ดังนี้

1) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการ
บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

- 2) ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ควรมีการวางแผนในการพัฒนาให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสาธารณสุขโรค และด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน
- 3) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ให้มากขึ้น
- 4) ควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาหมู่บ้านให้เท่าเทียมและเสมอภาคกันทุกหมู่บ้าน
- 5) ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)ควรจัดให้มีการประชุมประชาคมในระดับหมู่บ้านหรือตำบล เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและเสนอปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด มีผลการวิจัยที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลได้ตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนยังไม่รู้และไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการวางแผนพัฒนา ด้านการบริหารงบประมาณและพัสดุ และด้านการตรวจสอบการบริหารงาน โดยประชาชนอาจจะมองว่าการบริหารงานมิใช่หน้าที่ของตนเอง และคิดว่าการบริหารงานเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องรับผิดชอบและจัดการให้กับประชาชน หรือประชาชนบางส่วนยังมีแนวคิดที่ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน ซึ่งประชาชนได้เลือกให้

เข้าไปทำหน้าที่เป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชนแล้ว และอาจจะมองว่า การบริหารงานของระบบราชการมีความยุ่งยากซับซ้อน และมีขั้นตอนมากมาย นอกจากนี้อาจจะเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการประชาสัมพันธ์ หรือเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานอย่างจริงจัง ซึ่งสิ่งสำคัญที่จะทำให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลประสบความสำเร็จได้ ก็คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนพัฒนา **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** ประชาชนได้ให้ความสำคัญและเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกรอบและแนวทางที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะนำไปใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบลให้มีความเจริญก้าวหน้า รวมทั้งนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นซึ่งจะเห็นได้ว่าแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นประโยชน์โดยตรงกับประชาชนทุกคนในท้องถิ่น ประชาชนจึงให้ความสำคัญ ให้ความร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหรือการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างมาก

ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการตรวจสอบการบริหารงาน **ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า** ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการตรวจสอบการบริหารงาน และเกิดความเกรงกลัวต่อผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เปิดกว้างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

เมื่อแยกออกเป็นรายด้านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) **ด้านการวางแผนพัฒนา** ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการ

วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL) ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563) 47

วางแผนพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 1 คือเข้าร่วมการประชุมประชาคมในระดับหมู่บ้านหรือระดับตำบล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ข้อที่ 8 คือเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนา อบต. มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) **ด้านการบริหารงบประมาณและพัสดุ** ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการบริหารงบประมาณและพัสดุ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 7 คือให้การช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของ อบต. เมื่อมีโครงการ/กิจกรรมในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ข้อที่ 9 คือมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อ – จัดจ้างของ อบต. มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3) **ด้านการตรวจสอบการบริหารงาน** ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการตรวจสอบการบริหารงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 3 คือติดตามโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ข้อ 6 ติดตามตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อ – จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผล โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยนำมาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะมีการปรับปรุง แก้ไข การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อหา

แนวทางหรือวิธีการที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มากถึงมากที่สุดต่อไป

เมื่อพิจารณาโดยรวมเป็นรายด้าน ผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะมีการปรับปรุง แก้ไข และหาแนวทางหรือวิธีการที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการวางแผนพัฒนา โดยการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เช่น เสียงตามสายหรือหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน และการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้มากถึงมากที่สุดต่อไป

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการตรวจสอบการบริหารงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรจะเน้นและให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ควรจะมีการปรับปรุง แก้ไข และหาแนวทางหรือวิธีการที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการตรวจสอบการบริหารงาน ควรจะเปิดโอกาสอย่างกว้างขวางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน เพื่อให้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการจัดกิจกรรมหรือจัดทำโครงการที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน เช่น โครงการ อบรม พบประชาชน เป็นต้น

เมื่อแยกออกเป็นรายด้านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำมาเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1) ด้านการวางแผนพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1 เข้าร่วมการประชุมประชาคมในระดับหมู่บ้านหรือระดับตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะมีการปรับปรุง แก้ไข และหาแนวทางหรือวิธีการที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมทั้งในระดับหมู่บ้านและระดับตำบลให้มากถึงมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 8 เป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนา อบรม. อยู่ในระดับน้อย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะมีการปรับปรุง แก้ไข

เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับระเบียบ และขั้นตอนของการคัดเลือกคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อคัดเลือกตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน และเป็นตัวแทนของประชาชนเข้ามาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. ต่อไป

2) ด้านการบริหารงบประมาณและพัสดุ ผลการวิจัย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 7 ให้การช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของ อบต. เมื่อมีโครงการ/กิจกรรมในพื้นที่ อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะปรับปรุง แก้ไข โดยการประชาสัมพันธ์โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบล จะดำเนินการให้ประชาชนได้รับทราบ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและช่วยเหลือในการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากที่สุดต่อไป ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 9 มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อ – จัดจ้างของ อบต. อยู่ในระดับน้อย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะปรับปรุง แก้ไข โดยการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดซื้อ-จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง และควรจัดให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องออกให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบและขั้นตอนในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

3) ด้านการตรวจสอบการบริหารงาน ผลการวิจัย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 3 ติดตามโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะมีการปรับปรุง แก้ไข และหาแนวทางหรือวิธีการที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้มากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 6 ติดตามตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อ – จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับน้อย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะมีการปรับปรุง แก้ไข และหาแนวทางหรือวิธีการที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วน

วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL) ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563) 50
ร่วมในการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มาก
ถึงมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน
ตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยนำมาเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

1) ผลการวิจัย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อ-
จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงควรทำการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ
การตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) ผลการวิจัย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดรองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการดำเนินการ
จัดซื้อ-จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงควรทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

3) จากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า ข้อเสนอแนะที่ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะมา
มากที่สุดคือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบล จึงควรทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

เอกสารอ้างอิง

กมลทิพย์ แจ่มกระจ่าง.(2542). การเผยแพร่ความรู้ทางการปกครองท้องถิ่น ฉบับการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักบริหารราชการส่วน
ท้องถิ่น.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

กาญจนา แก้วเทพ. (2530). มรดกวัฒนธรรมและศาสนาพลังสร้างสรรค์ในชุมชนชนบท.
กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

กิติมา ปรีดีดิลก. (2529).กระบวนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร :
พิมพ์ที่ อักษรบัณฑิต.

วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL) ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563) 51
จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการณ. (2527). การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2525). การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์.
_____. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภาการ
พิมพ์.

จินดาบุษ จันทรางกูล. (2552). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ อำเภอบ้านโพธิ์
จังหวัดฉะเชิงเทรา”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์. (2548). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหาร
ส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์
จังหวัดฉะเชิงเทรา”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยบูรพา.

เดช กาญจนงกูร. (2527). การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจเชียงใหม่. คณะเศรษฐศาสตร์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.

ถวิล เกื้อกุลวงศ์. (2539). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร :
พิมพ์ที่ วัฒนาพานิช.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์
โสภาการพิมพ์.

ทรงศักดิ์ คุ้มไธมา. (2540). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ธวัช มกรพงศ์. (2531). แนวคิดบางประการเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัญกานต์ สะติวังษ์. (2548). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษา
กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลกาบิน อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์รัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL) ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563) 52
น้ำฝน สมศรีนวล. (2547). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจการสาธารณะด้าน
โครงสร้างพื้นฐาน เขตพื้นที่อำเภอนางรอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์”. ภาค
นิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). กลวิธีแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน.
กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. (2527). การพัฒนาประเทศโดยกระบวนการปกครองท้องถิ่น.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พินดา ณะกลม. (2550). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ อำเภอ
สุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พฤหัส รุ่งวิริยะวงศ์. (2549). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล :
ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”. วิทยานิพนธ์
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พันจำเอนอรุณ ภมร. (2547). “ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากุ่ม
อำเภอเมือง จังหวัดตราด”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิศมัย บุญเลิศ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนคร
สมุทรปราการ”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
บูรพา, 2548.
- ไพโรจน์ สุขสัมพันธ์. (2531). “การมีส่วนร่วมของประชาชน”. การพัฒนาชุมชน ปีที่ 27 ฉบับที่ 1 มกราคม-
กุมภาพันธ์. 2531)
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). ทบทวนการพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ห้าง
หุ้นส่วนจำกัดนิติบุคคลไทย.

(2525). นโยบายและกลวิธีมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบันของประเทศไทยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์.

ภูมิธรรม เวชยชัย. (2527). “บทบาทขององค์กาศาสน์ครเอกซมในการสร้างสถาบันเกษตรกรเพื่อการพัฒนาศึกษารณึการสร้างกลุ่มธนาคารข้าว องค์การอนุเคราะห์เด็กเป็รียบเทียบ”. วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : พิมพ์ที่จุฬาลกรณัฒมหาวิทยาลัย.

ยุวัฒน์ วุฒิมณี. (2526). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : ไทยอนุเคราะห์ไทย

รามิล พัฒนมงคลเชษฐ. (2549). “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจบุรี”. วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร), บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วันรัช มีงณินนิน. (2531). การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2535). การบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). จิตวิทยาสังคมทฤษฎีและปฏิบัติกร. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่สุวีรียาสาสน์.,

สัมพันธ์ เตชะอธิก. (2531). ฝึฝืนเพื่อหมู่บ้าน. กรุงเทพมหานคร : เอดิสัน.

สมศักดิ์ สวัสดิมงคล. (2549). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลองกิว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา

ลาโรช น้อยใจบุญ. (2545). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณึศึกษาบ้านสาวชะงอก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา”. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

อดิน ระพีพัฒน์. (2527). บทบาทของวิชาสังคมศาสตรกับการพัฒนาชนบท. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

(2527). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.

วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL) ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563) 54
อรรณพ พงษ์วาท. (2530). การศึกษากับการเปลี่ยนแปลงสังคม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

อานนท์ อากาภิรม. (2524). สังคมวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บำรุงนุกูลกิจ.

อำนาจ อนันตชัย. (2526). การระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2533). การบริหารทักษะและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร :
พิมพ์ที่ สุขภาพใจ, 2533.

อภิรัฐ จินาพร. (2544) “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วน
ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอลำเจ็ดยี่ม จังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อมรรัตน์ ศิริกาญจนวงศ์. (2551). “การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาล
ตำบลบรืออำเภอบรือ จังหวัดมหาสารคาม”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่. (2552). “แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2553 – 2555)”. ร้อยเอ็ด
: องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่, 2552 (อัดสำเนา).

แนวทางการพัฒนาผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว : กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนน
หัน ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

Guidelines for the development of hand-woven silk fabrics to a 5-star OTOP:
a case study of Ban Non Han silk weaving group, Kho Nuea sub-district,
Mueang Yasothon district, Yasothon province.

วิลาสินี ฮาทานปา¹

Vilasini Hathanpa

บทคัดย่อ

การศึกษา แนวทางการพัฒนาผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนนหัน ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธรครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำกลุ่มเป็นที่ยอมรับของสมาชิกและประชาชนในหมู่บ้านมีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในตัวผลิตภัณฑ์มีพัฒนาให้มีความสวยงามและคงทนของสีต่อการซัก สีที่ย้อมมีความเหมาะสม มีข้อบังคับสำหรับการใช้ในการปฏิบัติงานของกลุ่ม มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบังคับใช้ภายในกลุ่ม ปัจจัยการผลิตมีการปลูกหม่อน เลี้ยงไหมในชุมชน ปริมาณการผลิตผลิตตามยอดสั่งซื้อก่อน และผลิตเก็บไว้จำหน่ายที่ศูนย์ สีที่ใช้ในการย้อมส่วนใหญ่เป็นสีธรรมชาติ ได้จากพืชในสวนที่เป็น เปลือกไม้ ใบไม้ รากไม้ ผล แก่นไม้ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในชุมชน มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เคยปฏิบัติมา คณะกรรมการ สมาชิกและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า ความจริงผ้าไหมทอมือของบ้านโนนหัน มีความเข้มแข็ง มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายและมีคุณภาพอยู่ในระดับต้น ๆ ของแหล่งผลิตผ้าไหมทอมือ กลุ่มตลาดเป้าหมายคือพ่อค้าส่ง และพ่อค้าปลีกในจังหวัดยโสธรและจังหวัดใกล้เคียง

คำสำคัญ: การพัฒนา, ผ้าไหมทอมือ, OTOP ระดับ 5 ดาว

Absract

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง Email: Thongmoon2500@hotmail.com

A Study of the Development of Hand-Woven Silk to OTOP at 5-Star Level: Case Study of Ban Non Han Silk Weaving Group, Kho Nuea Subdistrict, Mueang Yasothon District Yasothon province this time It is a qualitative study. The data was collected from in-depth interviews with a total of 30 sample subjects. The leader of the group is recognized by the members and the people of the village, has been creative in the product, has evolved to be beautiful and color fastness to washing. The dyed colors are suitable. There are regulations for use in the operations of the group. There are rules and conditions on enforcement within the group. Inputs were grown mulberry. Raising silk in the community Production quantity, produce according to the order amount first. And produced and stored for sale at the center Most of the colors used for dyeing are natural. It can be obtained from plants in the area of bark, leaves, roots, fruit trees, and the core of the local wisdom. Have been established from the past to the present, learn from the experiences that have been practiced in the committee, members and representatives of related agencies that The truth of Ban Non Han's hand-woven silk Strong It is widely known and the quality is among the top producers of handwoven silk. The target market is wholesalers. And retailers in Yasothon and nearby provinces

Keywords: Development, of hand-woven silk fabrics, A 5-star OTOP

บทนำ

การทอผ้าไหมของไทยมีมานานแล้ว แต่เดิมปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและสาวไหมเอง โดยใช้กรรมตาทอใช้สอยกันภายในครอบครัวเท่านั้น และจัดได้ว่าเป็นงานหัตถกรรมอย่างหนึ่งที่ต้องใช้ความประณีตและความพิถีพิถันในการผลิตอย่างยิ่งยวด เส้นใยไหมที่ถักสานร้อยเรียงกันแต่ละเส้นจากที่ทอมีจึงแลออกมาด้วยความอุตสาหะ ทำให้เป็นผ้าที่มีค่ายิ่ง(วิชิต นันทสุวรรณ, 2528: 56) ด้วยเหตุนี้จึงถูกเลือกให้เป็นผ้าที่ใช้สวมใส่เฉพาะเทศกาลสำคัญ หรือมอบเป็นของขวัญสำหรับคนที่รับและนับถือ ไหมได้รับสมญานามว่าเป็นราชินีแห่งเส้นไหม เนื่องจากมีความเงางามอ่อนนุ่ม

ตามธรรมชาติและมีคุณสมบัติในการระบายความร้อนและดูดซับน้ำได้ดีจึงรู้สึกสบายตัวเมื่อสวมใส่ต่อมารทอไหมกลายเป็นอุตสาหกรรมจนได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งชาวไทยและต่างประเทศ (กฤษณา วงษาสันต์ และคณะ. (2542 :155) การทอผ้าไหมในหมู่บ้านโนนหัน ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ถือเป็นอาชีพหนึ่งที่ทำสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิม เพื่อใช้สอยในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีการนำไปจำหน่าย เพื่อเป็นการเสริมรายได้กับครอบครัว กลุ่มอาชีพทอผ้าไหมบ้านโนนหัน ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร เป็นกลุ่มที่ก่อตั้งขึ้นจากสมาชิกของกลุ่มรวมตัวกันและมีหน่วยงานราชการมาช่วยเหลือในการจัดตั้ง ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 30 คน ส่วนใหญ่เป็นคนในหมู่บ้าน ที่มีความรู้ด้านการทอผ้า กลุ่มได้รับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์จากองค์การบริหารส่วนตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุจะมารวมกันทอผ้าไหม ที่ทำการกลุ่ม สำหรับวัตถุดิบที่ใช้คือ เส้นไหมที่มีอยู่ภายในชุมชนหรือนอกชุมชน เริ่มแรกเป็นการผลิตรูปแบบพื้น ๆ ขาดความสวยงาม จนกระทั่งทางพัฒนาการจังหวัดยโสธร ได้นำวิทยากรมาสอนและพัฒนารูปแบบให้สวยงามมีความหลากหลายรูปทรง และผู้ซื้อส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาวบ้านในชุมชนและนอกชุมชน ซื้อมาไปใช้เองและกลุ่มยังนำไปออกจำหน่ายในงานที่ทางราชการจัดขึ้น ซึ่งการพัฒนาของกลุ่มอาชีพทอผ้าไหมสู่ OTOP นั้น จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้กลุ่มอาชีพสามารถดำเนินกิจการของกลุ่มให้อยู่ได้อย่างยั่งยืน (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2543: 243)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนนหัน ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่ OTOP ระดับ 5 ดาว
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผ้าไหมทอมือกลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนนหัน ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร สู่ OTOP ระดับ 5 ดาว
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพทอผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ข้อมูลที่ใช้ศึกษาการพัฒนาของกลุ่มทอผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 มีรายละเอียด ดังนี้

1. คุณลักษณะเกณฑ์การคัดสรรผลิต ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

- ด้านผลิตภัณฑ์และความเข้มแข็งของชุมชน
- ด้านการตลาดและความเป็นมาของผลิตภัณฑ์
- ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือ OTOP ระดับ 5 ดาว

2. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนากลุ่มทอผ้าไหม

ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษากลุ่มทอผ้าไหมทอมือบ้านโนนหัน ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ สมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนนหัน ประกอบด้วย คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มทอผ้าไหม จำนวน 25 คน และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 30 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้ศึกษาใช้เวลาในการศึกษา ระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2558 ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558

ระเบียบวิธีการศึกษา

แนวทางการพัฒนาผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนนหัน ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธรครั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้ศึกษาได้กำหนดรูปแบบของการศึกษา ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

รูปแบบของการศึกษา

การศึกษา แนวทางการพัฒนาผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนนหัน ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธรครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบ เชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และข้อมูลทางวิชาการที่เป็นเอกสาร ระเบียบ กฎหมาย หนังสือสั่งการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาประกอบการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษา แนวทางการพัฒนาผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนนหัน ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธรครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือคณะกรรมการ สมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนนหัน จังหวัดยโสธร จำนวน 25 คน และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 30 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานะผู้ให้สัมภาษณ์ อายุ และประสบการณ์ในการทำงานกลุ่มอาชีพทอผ้าไหมทอมือ

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ ความเข้มแข็งของชุมชน 2) ด้านการตลาด ความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ 3) ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ และ 4) ด้านแนวทางการพัฒนากลุ่มทอผ้าไหมทอมือบ้านโนนหัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- ส่วนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว
- ส่วนที่ 3 แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว
- ส่วนที่ 4 ศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประสานขอความร่วมมือประชากรที่เป็นประธานกรรมการ และกรรมการกลุ่มก่อนการลงพื้นที่สัมภาษณ์และสังเกตการณ์จริง
2. สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์และสังเกตการณ์ประชากรด้วยตนเอง และได้ทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ พร้อมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อคำถามในการสัมภาษณ์

3. ตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ให้มีการตอบคำถาม ความครบถ้วน สมบูรณ์ทุกฉบับ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. จำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์การศึกษา และตัวแปรที่ศึกษา
2. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ โดยการตรวจสอบแบบสามเส้า
3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาแยกส่วนจัดหมวดหมู่ โดยอาศัยการตีความที่มีกรอบแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน
4. นำเสนอผลการศึกษา โดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

การศึกษา แนวทางการพัฒนาผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนนหัน ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธรครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 30 คน และผู้ศึกษาได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะลงพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการ สมาชิกกลุ่มทอผ้าไหม จำนวน 25 คน และกลุ่มที่ 2 ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน โดยนำเสนอผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มทอผ้าไหม	จำนวน	25 คน
- เพศ ชาย	จำนวน	3 คน คิดเป็นร้อยละ 10
- เพศ หญิง	จำนวน	22 คน คิดเป็นร้อยละ 73
- อายุเฉลี่ย 40-50 ปี	จำนวน	7 คน คิดเป็นร้อยละ 23
- อายุ 51 ปีขึ้นไป	จำนวน	18 คน คิดเป็นร้อยละ 60
- ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	จำนวน	5 คน คิดเป็นร้อยละ 17
ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	จำนวน	20 คน คิดเป็นร้อยละ 67

กลุ่มที่ 2 ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- เพศ ชาย	จำนวน	5 คน
- เพศ หญิง	จำนวน	- คน คิดเป็นร้อยละ -

- เพศ หญิง	จำนวน	5 คน	คิดเป็นร้อยละ	17
- อายุเฉลี่ย 40-50 ปี	จำนวน	5 คน	คิดเป็นร้อยละ	17
- ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป	จำนวน	- คน	คิดเป็นร้อยละ	-
- ประสบการณ์ในการทำงาน				
ต่ำกว่า 5 ปี	จำนวน	2 คน	คิดเป็นร้อยละ	8
ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	จำนวน	3 คน	คิดเป็นร้อยละ	10

ส่วนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าไหมทอมือบ้านโนนหัน จังหวัดยโสธร
สู่ OTOP ระดับ 5 ดาว

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการ สมาชิกและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า ผู้นำกลุ่มเป็นที่ยอมรับของสมาชิกและประชาชนในหมู่บ้านมีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในตัวผลิตภัณฑ์มีพัฒนาให้มีความสวยงามและคงทนของสีต่อการซัก สีที่ย้อมมีความเหมาะสม มีข้อบังคับสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานของกลุ่ม มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบังคับใช้ภายในกลุ่ม ปัจจัยการผลิตมีการปลูกหม่อน เลี้ยงไหมในชุมชน ปริมาณการผลิตผลิตตามยอดสั่งซื้อก่อน และผลิตเก็บไว้จำหน่ายที่ศูนย์ สีที่ใช้ในการย้อมส่วนใหญ่เป็นสีธรรมชาติ ได้จากพืชในส่วนที่เป็น เปลือกไม้ ใบไม้ รากไม้ ผล แก่นไม้ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในชุมชน มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เคยปฏิบัติมา

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการ สมาชิกและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า ความจริงผ้าไหมทอมือของบ้านโนนหัน มีความเข้มแข็ง มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายและมีคุณภาพอยู่ในระดับต้น ๆ ของแหล่งผลิตผ้าไหมทอมือ กลุ่มตลาดเป้าหมายคือพ่อค้าส่ง และพ่อค้าปลีกในจังหวัดยโสธรและจังหวัดใกล้เคียง แต่ส่วนใหญ่จะเน้นการขายปลีกแก่กลุ่มลูกค้าที่มาซื้อยังศูนย์รวมผลิตภัณฑ์ คุณภาพผลิตภัณฑ์ได้รับรองมาตรฐาน และมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่เชื่อถือ เป็นที่ยอมรับ และสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ มีการรวมกลุ่มกันจดทะเบียนเป็นกลุ่มผู้ผลิตในชุมชน กลุ่มที่จดทะเบียนอย่างเป็นทางการ เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ราคาผลิตภัณฑ์ขึ้นอยู่กับต้นทุน เวลาการผลิต ลักษณะและประเภทของสินค้า และต้นทุนจะเป็นตัวกำหนดราคาขั้นต่ำสุด

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานของกลุ่มผ้าไหมทอมือบ้านโนนหัน จังหวัดยโสธรสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการ สมาชิกและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า ผลิตภัณฑ์ขาดความประณีต ขาดคนรุ่นใหม่ที่จะสืบทอด เส้นไหมราคาแพง ค่านิยมในการใช้ผ้าไหมของคนในชุมชนมีน้อย ความต้องการตลาดจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่ ความรู้ ทักษะในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ สถานที่จำหน่ายไม่เป็นหลักแหล่ง ช่องทางการจำหน่ายมีน้อย วัตถุดิบแพงขึ้น ตลาดการจำหน่ายมีน้อยและไม่แน่นอน ความละเอียด ความประณีตของเส้นไหมที่ใช้ทอเป็นสิ่งที่ยังบอกให้รู้ว่ามีคุณภาพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมมานานแล้ว เส้นไหมได้จากตัวไหม ผ้าที่ผลิตจากเส้นไหมพันธุ์ดี ผิวของผ้าจะเรียบเนียน ทนทาน คุณภาพขึ้นอยู่กับพันธุ์ไหมและรูปแบบการทอ ขาดคนรุ่นใหม่ที่จะสืบทอด เรียนรู้ อาจทำให้การทอผ้าไหมของกลุ่มไม่มีใครสืบทอดต่อได้และคนรุ่นหลังจะไม่รู้การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีมาตั้งแต่อดีตสูญหายไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แนวทางการพัฒนาผ้าไหมทอมือสู่ OTOP ระดับ 5 ดาว กรณี กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนนหัน ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า จากการสัมภาษณ์ อยากให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนให้ผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจมาให้ความรู้ ให้คำแนะนำ นำนักเรียนหรือคนรุ่นใหม่มาศึกษาเพื่อสืบทอด ให้ภาครัฐหาแหล่งที่วางสินค้าหลาย ๆ ที่ เพิ่มช่องทางการจำหน่ายโดยภาครัฐเข้ามาสนับสนุน รวมทั้งการอบรม ศึกษาดูงานจากสถานที่อื่น เพื่อนำมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัย ให้ผู้มีความรู้ให้คำแนะนำกลุ่มในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมการตลาด การขาย และให้นำเด็ก เยาวชน เข้าไปศึกษาเพื่อการขยายแนวความคิดสืบทอดภูมิปัญญาสู่รุ่นลูกต่อไป และให้มีการเผยแพร่ลวดลายผ้าทอของกลุ่มไปสู่กลุ่มและชุมชนอื่น

เอกสารอ้างอิง

กฤษณา วงษาสันต์ และคณะ. (2542). **วิถีไทย**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทคอมฟอร์ม จำกัด.

วิจิต นันทสุวรรณ. (2528). **ภูมิปัญญาชาวบ้านในงานพัฒนา**. วารสารสังคมพัฒนา.

วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL) ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563) 63
สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2543). การพัฒนาชุมชน พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ไทย
วัฒนาพานิช.

ทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษา : ชุมชนบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ธัญธรณ์ นิธิศิริวัฒน์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาทุนทางสังคมในการพัฒนาชุมชนบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ชุมชนบ้านนาสะไมย์ ประสบความสำเร็จ และ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการนำทุนทางสังคมของชุมชนบ้านนาสะไมย์ มาปฏิบัติ ประชากร ได้แก่ ประชากรผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านนาสะไมย์ หมู่ที่ 1,2,11,13 จำนวน 490 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เป็นหัวหน้าครัวเรือนทั้งชายและหญิง โดยแบบเจาะจง จำนวน 20 ครัวเรือน. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่า 1. ด้านเศรษฐกิจ หน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนส่งเสริมประชาชนในชุมชนรวมกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพในชุมชน เช่น กลุ่มจักสาน กลุ่มแกะสลักบานประตู เพื่อเพิ่มศักยภาพและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่ม 2. ด้านสังคม การดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านนาสะไมย์ อยู่กันแบบพี่น้อง เรียบง่ายเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และวัฒนธรรมดั้งเดิมในการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน 3. ด้านการเมืองการปกครอง ประชาชนจะเลือกจากคนที่อุทิศตนเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความประพฤติดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นผู้นำ 4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน มีทรัพยากรดิน และทรัพยากรน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์

คำสำคัญ: ทุนทางสังคม, การพัฒนา, ชุมชนเข้มแข็ง.

ABSTRACT

Objectives of this research are: 1. To study social funding for community development at Ban Na Samai, Na Samai Sub-district, Muang Yasothon District,

¹ นักศึกษาปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง Email:

Yasothon Province 2. To study the factors that make the Ban Na Samai community and 3. To study recommendations for the implementation of social capital of Baan Na Samai Community, the population is the population of 490 households in Ban Na Samai Village, Village No. 1,2,11,13. An example is who is the head of the household, both male and female the specifics of 20 households were used for data collection in this study as an interview structured. The results of the study were as follows: 1. Economy, government agencies support and promote people in the community together to form a professional group in the community such as a basketry group, a carved door group to increase potential and develop product quality to have added value. 2. Social aspects of life of the Na Samai community. Living like a brother, simple, generous. And the traditional culture of coexistence of people in the community 3. Politics and governance People will choose from those who are dedicated. Sacrifice for the public Well behaved Have good human relations Having leadership 4. Natural resources and environment There is a common use of the community. Have soil resources And abundant water resources.

Keywords: social capital, development, strong community.

บทนำ

การพัฒนาชุมชนในปัจจุบันจำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชนบท เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เริ่มจากการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาชุมชน การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมสนับสนุนในการตัดสินใจทางการเมือง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ประเด็นสำคัญคือ วิธีที่จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง การพัฒนาชุมชนเป็นการทำงานร่วมแรงร่วมใจกันของประชาชนในชุมชนในมิติเครือข่ายต่าง ๆ มีตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาในพื้นที่ชุมชน เช่น คนในชุมชนมีสุขภาพแข็งแรง อยู่ดีกินดี มีความรักสามัคคี มีการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ได้รับการดูแลซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชนปลอดภัยจากสิ่งเสพติด มีอาชีพรายได้ที่มั่นคง ผู้นำชุมชน

มีความซื่อสัตย์ และมีกลุ่มเครือข่ายองค์กรการพัฒนาในชุมชนที่เข้มแข็ง จากประเด็นดังกล่าว ผู้ศึกษาได้พบปัญหาในการพัฒนาชุมชนที่ผ่านมา ในแต่ละระยะเวลาของการพัฒนาชุมชน ยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การพัฒนาชุมชนขาดความเข้มแข็ง อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนในชุมชนตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาชุมชนที่ตั้งไว้ เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองในการปกครองและการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจชุมชน สังคม การเมืองการปกครอง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในชุมชน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษา : ชุมชนบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาทุนทางสังคมในการพัฒนาชุมชนบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ชุมชนบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ประสบความสำเร็จ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการนำทุนทางสังคมของชุมชนบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร มาปฏิบัติ

ขอบเขตในการศึกษา

1. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ประชากรผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเป็นมาของการพัฒนาชุมชน นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ ชุมชนบ้านนาสะไมย์ หมู่ที่ 1,2,11,13 ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน – เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2554

กรอบแนวความคิดในการศึกษา

การศึกษาทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษา : ชุมชนบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธรครั้งนี้ ได้ศึกษารอบแนวคิดเกี่ยวกับทุนทางสังคม ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนบ้านนาสะไมย์ ในการพัฒนาชุมชนประสบความสำเร็จและเข้มแข็ง

ระเบียบวิธีการศึกษา

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และการสังเกต

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการที่เป็นเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาประกอบการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร ได้แก่ ประชาชนทั่วไปผู้เป็นหัวหน้าครัวเรือน ที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนบ้านนาสะไมย์หมู่ที่ 1,2,11,13 ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จำนวน 490 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้เป็นหัวหน้าครัวเรือนทั้งชายและหญิง โดยแบบเจาะจงของชุมชนบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

1. ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

2. ส่วนที่ 2 ทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ประสบความสำเร็จในการพัฒนา
4. ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะการนำทุนทางสังคมชุมชนบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร มาปฏิบัติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาได้ทำหนังสือถึงผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน เพื่อประสานงานทำความเข้าใจ และขอความร่วมมือประชากรกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการลงพื้นที่สัมภาษณ์จริง
2. ก่อนการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และได้ทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ พร้อมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อคำถามในการสัมภาษณ์ โดยให้ประชาชนผู้ถูกสัมภาษณ์กรอกข้อมูล ลงในแบบสัมภาษณ์และการสังเกต
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ทุกฉบับ มาตรวจและวิเคราะห์หาคำตอบเพื่ออภิปรายผลการศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จของการพัฒนาชุมชน ทั้งที่เป็นการศึกษาในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงพรรณนา

สรุปผล

1. ด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า

หน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนส่งเสริมประชาชนในชุมชนรวมกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพในชุมชน เช่น กลุ่มจักสาน กลุ่มแกะสลักบานประตู ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะไมย์ ฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม เพื่อเพิ่มศักยภาพและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่ม มีความแข็งแกร่งทำให้เศรษฐกิจชุมชนไม่เข้มแข็ง ต้องอาศัยทุนทางสังคมที่มีอยู่ ชุมชน

ต้องต่อสู้และเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ บางปีแห้งแล้งไม่มีน้ำทำนา ทำการเกษตร ชาวบ้านเกิดความเดือดร้อน มีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง ซึ่งจากเดิมเป็นชุมชนต่างคนต่างอยู่ มุ่งแต่หาเงินมาจุนเจือครอบครัวอย่างเดียว มีการรวมกลุ่มกันได้พัฒนาชุมชน และร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

2. ด้านสังคม ผลการศึกษาพบว่า

การดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านนาสะไมย์ อยู่กันแบบพี่ น้อง เรียบง่ายเอื้อเฟื้อแม่ เครือญาติ มีความรักสามัคคีกันดี ยึดถือขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมดั้งเดิมในการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน การรวมพลังทางสังคมในการขับเคลื่อนและสนับสนุนการแก้ปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ลดเงื่อนไขการก่อปัญหายาเสพติด ทั้งเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม ภายในชุมชน ที่เอื้อต่อการขยายตัวของปัญหา เงื่อนไขของการผลิตและนำเข้าสิ่งเสพติด เพื่อนำไปสู่การควบคุมและยุติปัญหา และมี กฎ กติกา ของชุมชนในการอยู่ร่วมกัน เพื่อเป็นมาตรการ การป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดในชุมชน วางแผน และนโยบายการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยร่วมมือกับภาคประชาชน เพื่อรณรงค์ อนุรักษ์ ให้การศึกษาแก่สมาชิกในชุมชน ให้เกิดความรู้ และความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ความเห็นอกเห็นใจต่างตอบแทน เอื้ออาทร ช่วยเหลือกัน มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยไม่คิดค่าตอบแทน เช่น ลงแขกทำนา เกี่ยวข้าว นวดข้าว สมัยนี้การลงแขกกันมีน้อยหากจะมีก็เป็นเพียงการลงแขกกันในเครือญาติ

3. ด้านการเมืองการปกครอง ผลการศึกษาพบว่า

ชุมชนบ้านนาสะไมย์แบ่งการปกครองออกเป็น 4 หมู่ ได้แก่บ้านนาสะไมย์ หมู่ที่ 1 ปัจจุบันมีนายธนุสินธุ์ จุมพิลา เป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านนาสะไมย์ หมู่ที่ 2 ปัจจุบันมีนายปรโมทย์ อุปชัย เป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านนาสะไมย์ หมู่ที่ 11 ปัจจุบันมี นายแสงจันทร์ วงษ์จันทร์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านนาสะไมย์ หมู่ที่ 13 ปัจจุบันมี นายสมร ประทุมวัน กำนันตำบลนาสะไมย์ และทำหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านด้วย ผู้นำทั้งหมดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ยกเว้น กำนันมาจากการเลือกของผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนบ้านนาสะไมย์ มาจากการเลือกตั้ง ที่ผ่านมาประชาชนส่วนมากไม่ว่าจะเป็นการเลือกผู้ใหญ่บ้าน กำนันหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) ประชาชนจะเลือกจากคนที่อุทิศตน เสียสละเพื่อส่วนรวม มีความประพฤติดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นผู้นำคนได้ ซื่อสัตย์ และประชาชนเคารพนับถือ

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน มีทรัพยากรดิน และทรัพยากรน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ แต่มีการใช้ประโยชน์ร่วมกัน มีเพียงน้ำในลำห้วยตามธรรมชาติ ทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ได้เท่าเทียมกัน และในแต่ละปีชาวบ้านจะมีการช่วยกันรักษาแหล่งน้ำ ลำคลอง ไม่ให้ตื้นเขิน โดยชาวบ้านร่วมกันขุดลอก ทำความสะอาด เพื่อใช้ประโยชน์ได้ทุกฤดูกาล การดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชน อยู่กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิธีชีวิตประชาชนในชุมชนบ้านนาสะไมย์ ตั้งแต่เกิดประชาชนอยู่ร่วมกับธรรมชาติ ด้วยความเคารพ เป็นกฎเกณฑ์ และบรรทัดฐาน ของการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานการพึ่งพาอาศัยกันอย่างเอื้ออาทร เช่น การบอกกล่าวเจ้าป่า เจ้าเขา ก่อนตัดไม้มาสร้างบ้านที่อยู่อาศัย ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน มีการรวมกลุ่มกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ หรือมนุษย์กับสรรพสิ่งอื่นที่ชาวบ้านเคารพ พึ่งพาอาศัยกัน ความเป็นปึกแผ่นของชุมชน ขึ้นอยู่กับชุมชน มีระเบียบ กฎเกณฑ์ มีแผนพัฒนาที่มาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนอย่างแท้จริง

อภิปรายผล

1. ปัจจัยในการสร้างทุนทางสังคม นิยามศัพท์ทุนทางสังคม ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง ความเป็นกลุ่มทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมบทบาทของประชาชนที่มีต่อชุมชน การจัดการองค์ความรู้ของชุมชน ลักษณะโครงสร้างอำนาจและความขัดแย้งของชุมชน เมื่อนำมารวมกันเรียกว่าเป็นการเกิดทุนทางสังคม ซึ่งนำไปสู่การแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาสังคม เช่น เครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างสังคม ในรูปแบบประชาสังคม การมี วัฒนธรรม ของการช่วยเหลือ เกื้อกูลกันของประชากรในชุมชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมดำเนินการบนฐานของคุณธรรมสร้างสายใยความผูกพัน เสริมสร้างความรู้ใน วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชุมชน ผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่น เปลี่ยนแปลงความรู้เกิดเป็นพลังในชุมชน สืบสานต่อยอดแก่คนรุ่นต่อไป เป็นภูมิคุ้มกันให้ชุมชนเข้มแข็ง พึ่งพาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานของ **อรรถัย อาจอ่ำ (2531)** ได้ศึกษาเรื่องชุมชนเชิงวิถีชีวิตและกระบวนการพัฒนาสู่การพึ่งพาตนเอง ได้ให้ภาพความสัมพันธ์ของชุมชนและศักยภาพในการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันค่อนข้างชัดเจน

ในส่วนความสัมพันธ์ภายในชุมชน แม้จะมีการแบ่งแยกตามกลุ่มฐานะและมักคบค้ากันเฉพาะพวกเดียวกัน

2. **ทุนทางสังคม** คือ ลักษณะเฉพาะทางสังคมของปัจเจกบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะในการติดต่อสื่อสาร และเครือข่ายความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ อันจะทำให้บุคคลสามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสังคมนอกจากนี้ ทุนทางสังคม เป็นลักษณะของปัจเจกบุคคลในบริบททางสังคมบุคคลสามารถสร้างทุนทางสังคมผ่านทางพฤติกรรม และสามารถใช้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จากการปฏิสัมพันธ์ในระดับชุมชน จากคำนิยามดังกล่าวได้ขยายความเข้าใจในแนวคิดทุนทางสังคมกว้างขึ้น คือ ทุนทางสังคมเป็นสิ่งซึ่งฝังรากลึกอยู่ในเครือข่ายของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ **กนกรัตน์ กิตติวิวัฒน์ (2543)** ได้ศึกษาเรื่อง การจัดทุนทางสังคมในชุมชนเมืองเครือข่ายกลุ่มบางชื่อ โดยทำการศึกษาผ่านโครงการเพื่อการลงทุนทางสังคม ในด้านการส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชน ผลการศึกษาพบว่า การมีเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมที่สมาชิกมีความสัมพันธ์เชิงซ้อนต่อกันนั้น นับเป็นต้นทุนทางสังคมที่สำคัญของชาวชุมชนเมือง โดยผ่านการตอบแทนและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ตลอดทั้งกระบวนการเกื้อกูลกันและกัน ด้วยความสัมพันธ์เช่นนี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญในการเกื้อหนุนกองทุนสวัสดิการในชุมชน ดังนั้น จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นว่า ประเด็นทุนทางสังคม ปัจจัยทางสังคม น่าจะมีความสำคัญหรือมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการชุมชน โดยเฉพาะการเลือกตัวแปรอิสระ มาศึกษาคาดว่าจะได้ผลการศึกษาและผลสรุปที่น่าสนใจ เพราะตัวแปรแต่ละตัวสามารถอธิบายเงื่อนไขและสาเหตุที่สมาชิกกลุ่มพิทักษ์สวัสดิภาพชาวชุมชนบ้านนสอไมย์ เข้ามามีส่วนร่วม และมีรูปแบบในการจัดสวัสดิการชุมชน ตลอดจนผลประโยชน์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม

3. การศึกษาทุนทางสังคม องค์ประกอบหลักทุกด้านมีบทบาทและยึดโยง ให้เกิดทุนทางสังคม ปัจจัยในการสร้างทุนทางสังคมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านนาสะไมย์ จากการศึกษาพบว่า คนมีบทบาทหลักในการพัฒนาชุมชนที่ต้องได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งด้านสุขภาพที่มุ่งให้คนมีร่างกายแข็งแรงสามารถดูแลตนเองได้ ด้านจิตใจ ให้เป็นคนที่มีจิตใจดี มีน้ำใจ เอื้ออาทร เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม และรักชาติ ด้านสติปัญญา ให้มีศักยภาพและมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างต่อเนื่อง สถาบันมีบทบาทในการสนับสนุนและผลักดันให้เกิดพลังร่วมของคนในชุมชน สังคมและการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข โดยสถาบันครอบครัว เป็นสถาบันพื้นฐานในสังคมที่หล่อหลอมคนให้รู้จักผิดชอบชั่วดี รู้จักทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม สถาบันศาสนา เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในสังคม กล่อมเกลাজิตใจให้ตั้งมั่นอยู่ในคุณความดี ปัจจัยภายนอกของการสร้างทุนทางสังคม สถาบันการเมืองการปกครอง ทำหน้าที่กำกับดูแลให้สังคมอยู่ในระบียบแบบแผนและให้คนในสังคมปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดร่วมกันสถาบันการศึกษา เป็นแหล่งสร้างความรู้ทางวิชาการควบคู่กับการพัฒนาให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม แก่คนในสังคม ภาคธุรกิจเอกชน ใช้หลักธรรมาภิบาลในการดำเนินธุรกิจที่มีกิจกรรมสร้างสรรค์สังคม ซึ่งเป็นทุนทางสังคมในการพัฒนาชุมชน และสื่อเป็นสถาบันที่สามารถชี้นำและมีอิทธิพลสูงต่อพฤติกรรม ค่านิยมของคนในสังคมในวงกว้าง และวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมายาวนานและเป็นที่ยอมรับในสังคมนั้นๆ ซึ่งมีความหลากหลายในแต่ละพื้นที่ โดยอยู่ในรูปของความเชื่อ ความศรัทธา จารีตประเพณีที่ปัจจัยภายในของการสร้างทุนทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จรัสเรือง ศิริวัฒนรักษ์ (2542)** ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาแบบพึ่งตนเองกับการพัฒนาเชิงพุทธ โดยได้ศึกษาชุมชนศรีชะเอโศกในแง่ของการบริหารจัดการแนวคิด การพัฒนาแบบพึ่งตนเองกับการพัฒนาในแนวคำสอนของพุทธศาสนา โดยนำชุมชนศรีชะเอโศกมาเป็นกรณีศึกษา ผลจากการศึกษาพบว่าคำสอนของพุทธศาสนาของชุมชนศรีชะเอโศกนั้น มีความสอดคล้องกัน และเป็นไปเพื่อการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง ไม่ว่าจะเป็นคำสอนในเรื่องศีลธรรม หลักอริยมรรคองค์แปด ที่เน้นการลด ละ ประหยัด กินน้อยใช้น้อย ขยันทำงานให้มาก การใช้ชีวิตให้มีคุณค่า พึ่งตนเอง ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการบริหารจัดการของชุมชนศรีชะเอโศก ซึ่งทำให้ชุมชนสามารถผลิตเครื่องบริโภค อุปโภคได้เองเพื่อใช้ภายในชุมชนจนสามารถขยายผลผลิต เพื่อนำออกจำหน่ายสู่ภายนอกชุมชนได้ ซึ่งเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาของชุมชน

4. ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ที่มีผลต่อทุนทางสังคม มีสมมติฐานที่เชื่อว่าทุนทางสังคมในบางองค์ประกอบสามารถแฝงเป็นศักยภาพส่วนบุคคลได้ และมีผลทำให้ทุนทางสังคมโดยรวมของกลุ่มเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามการคงอยู่หรือโยกย้ายของสมาชิกนั้น สอดคล้องกับการมีผู้นำในชุมชนบ้านนาสะไมย์ สามารถสร้างทุนทางสังคม เหตุผลหลักที่สนับสนุนลักษณะดังกล่าวก็คือ การปรากฏทุนทางสังคมทั้งความไว้วางใจ บรรทัดฐาน และเครือข่ายความสัมพันธ์ ไม่ปรากฏอย่างลอย ๆ ที่ปราศจากบุคคลได้ ทุนทางสังคมของชุมชนบ้านนาสะไมย์ เป็นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในครอบครัว ผู้นำ วัฒนธรรม การเรียนรู้ ศาสนา และประชาสังคม ผลการศึกษา พบว่า ทุนทางสังคมจำเป็นที่จะต้องอาศัยบุคคลเป็นตัวกลาง ในการแสดงออก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธีรวัฒน์ เจริญราษฎร์** (2544) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ธุรกิจชุมชนวิถีทางสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอภูซำดงจังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจชุมชนก็คือ การพร้อมใจเข้ามามีส่วนร่วมของชาวบ้านหรือสมาชิกในชุมชน การมีผู้นำที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต และเสียสละ ความสามารถระดมเงินทุนจากภายในชุมชน การหาแรงงานจากภายในชุมชนเป็นหลัก ระบบการบริหารและจัดการที่สมาชิกสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และตรวจสอบทุกขั้นตอน ความสามารถในการจัดหาช่องทางในการจำหน่ายผลผลิตของธุรกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

1. ชุมชนควรมีกระบวนการเรียนรู้ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชน ซึ่งเป็นที่มาของพลังอำนาจในตนเองของชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ชุมชน และหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนทางสังคมของชุมชนเพื่อเป็นเครื่องมือการพัฒนาชุมชน

2. ประชาชนในชุมชน ควรมีทัศนคติที่เห็นคุณค่าของชุมชนตนเอง เป็นหลัก เช่น ระบบคุณค่าดั้งเดิม วิถีของชุมชน องค์ความรู้และภูมิปัญญาของชุมชน ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุนทางสังคม ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก ที่ให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะการประชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL) ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563) 74

3. ให้ความสำคัญกับการค้นหาระบบคุณค่าดั้งเดิมของชุมชน เช่น ระบบ ความเชื่อ จิตวิญญาณ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชน เพื่อนำมาปรับประยุกต์หรือต่อยอดให้เป็นฐานในการพัฒนาทุนทางสังคมในยุคปัจจุบัน เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งบนฐานทุนทางสังคมของชุมชนที่มีอยู่

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการส่งเสริมบทบาทของประชาชนที่มีต่อชุมชนในการส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชน
2. ควรมีการศึกษาการจัดการองค์ความรู้ของชุมชน เพื่อการพัฒนาผู้นำทางสังคมให้มีความเข้มแข็ง
- 3.ควรมีการศึกษาลักษณะโครงสร้างอำนาจและความขัดแย้งของชุมชน เพื่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ กิตติวิวัฒน์ (2543). *การจัดการทุนทางสังคมในชุมชนเมือง : กรณีศึกษาเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์บางซื่อพัฒนา*. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต . บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัสเรือง ศิริวัฒน์รักษ์ (2542). *การพัฒนาแบบพึ่งตนเองกับการพัฒนาเชิงพุทธ : กรณีศึกษาชุมชนศรีชะอโศก*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธีรวัฒน์ เจริญราษฎร์ (2544). *ธุรกิจเอกชนวิถีทางสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา อำเภอกุดชุมหุ่งหวัดยโสธร*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อรทัย อัจฉา (2531). *ชุมชนแข่งกีฬา : วิถีชีวิตและกระบวนการพัฒนาสู่การพึ่งพาตนเอง*. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ประสิทธิภาพในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี

.....

ไพรัตน์ มณีวงศ์ทรัพย์¹

Pirat maneongsup

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาความต้องการความคิดเห็นและการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี และ 2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ประชาชนผู้มาใช้บริการและเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี กลุ่มตัวอย่าง ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มาใช้บริการงานราชการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี ระหว่างเวลา 09.00 น. - 16.00 น. (เฉพาะวันราชการ) จำนวน 15 วัน ๆ ละ 2 คน รวม 30 คน และเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี จำนวน 7 คน รวมทั้งหมด 37 ระยะเวลาที่ใช้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2558 ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการศึกษาพบว่า 1. ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ พบว่า มีการจัดระบบการให้บริการผู้ที่มารับบริการตามลำดับก่อน-หลัง หน่วยงานได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการให้บริการแก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของบุคลากร 2. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เต็มใจดูแลเอาใจใส่และต้อนรับผู้มาใช้บริการด้วย ความจริงใจ สอบถามให้การต้อนรับดี 3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า สถานที่ให้บริการมีความสะดวกแก่การเดินทางเพราะอยู่ในตัวอำเภอติดถนนใหญ่ 4. ด้านช่องทางการให้บริการ พบว่า มีการประกาศเสียงตามสายในหมู่บ้าน ที่ทำงานบอกลำดับคิวผู้รับบริการและสถานที่ให้บริการ บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และระบบงานคอมพิวเตอร์ เอกสารเผยแพร่ พร้อมให้บริการปรึกษา และให้ความช่วยเหลือแนะนำต่าง ๆ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การให้บริการ, สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย Email: pirat_ys@hotmail.com

Abstract

The objectives of this study are: 1. To study the needs, opinions and services of the Kalasin Provincial Land Office. Nongkung Si Branch and 2. To study the problem Obstacles in the service of the Kalasin Provincial Land Office Nongkung Sri Branch The population used in this study is People using services and service personnel of the Kalasin Provincial Land Office Nongkung Sri Branch Sample group Using accidental sample selection By collecting data from interviews with people who use the government services of the Kalasin Provincial Land Office. Nongkung Si Branch, between 9:00 a.m. - 4:00 p.m. (only on official days) of 15 days, 2 people each, including 30 people and the land office officer, Kalasin The total number of 7 students in Nongkung Si Branch was 37. The duration of this study was between October 2015 and December 2015. The tool used for data collection was in-depth interview. The results of the study were as follows: 1. Process and service procedures found that there was a first-to-first service provisioning system. The agency has set rules and procedures for providing services to the people according to the authority of the personnel 2. The service staff found that the officers were willing to take care of and sincerely welcome the users to use the service. In terms of facilities, it was found that the service property was convenient for traveling because it was in the district on the main road. The workplace tells the order of the service recipient and the location of the service. Internet network service And computer work system Published documents Ready to provide consulting service And provide assistance and advice

Keywords: Efficiency, service, Land office Kalasin Province.

ดินเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญมาอย่างหนึ่งคือดิน ดินเป็นที่เกิดของทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ดินเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการดำรงชีวิตของมนุษย์มาโดยตลอด(กนกรัตน์ คุ้มบัว และคณะ,2542) มนุษย์ทุกคนต้องอาศัยทรัพยากรดินในการยังชีพ ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ดินเป็นที่มาของปัจจัยสี่อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและที่อยู่อาศัยดินเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งยังคงต้องใช้ที่ดินเพื่อประกอบการเกษตรอันเป็นอาชีพพื้นฐาน ดินเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่หมดสิ้นแต่เมื่อใช้ไปนาน ๆ(เกียรติคุณ จิรกาลวสาน, 2555) โดยขาดการบำรุงรักษาหรือใช้ไม่เหมาะสมกับสภาพของดินหรือขาดการจัดการที่ดีก็เสื่อมโทรมลงได้ เมื่อดินเสื่อมโทรมลงจะมีผลกระทบต่อระบบการผลิตของประเทศ การใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์ทางการเกษตรของไทยส่วนใหญ่ใช้เพื่อ ทำนา รองลงมาคือปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น และทำไร่

จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นจังหวัดทางตะวันออกเฉียงเหนือ และของประเทศไทยที่มีพื้นที่กว้างขวาง มีส่วนราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก ภายใต้การปฏิรูประบบราชการตามแนวทางของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) จึงทำให้ผู้ศึกษา ซึ่งเป็นข้าราชการปฏิบัติงานในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองกุงศรี ซึ่งเป็นหน่วยงานที่นำเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมาดำเนินงาน(เกรียงเดช รัตนวงษ์สิงห์, 2542). และเป็นหน่วยงานที่มีส่วนบริการกับประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับที่ดินโดยตรง(หญทัย จางวาง, 2557) ซึ่งผู้ศึกษามุ่งหวังว่าการศึกษารั้งนี้ จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานภาครัฐที่จะนำแนวทางของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมาปรับใช้ให้เหมาะสมแก่ส่วนราชการ(กิจติพงศ์ ขลิบแย้ม, 2541)รวมถึงผู้สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

การศึกษา ประสิทธิภาพในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองกุงศรี มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการความคิดเห็นและการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองกุงศรี

2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ศึกษาประสิทธิภาพในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ 2) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และ 4) ด้านช่องทางการให้บริการ

ขอบเขตด้านพื้นที่ สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ประชาชนผู้มาใช้บริการ และเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี

ขอบเขตกลุ่มตัวอย่าง ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มาใช้บริการงานราชการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี ระหว่างเวลา 09.00 น. - 16.00 น. (เฉพาะวันราชการ) จำนวน 15 วัน ๆ ละ 2 คน รวม 30 คน และเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี จำนวน 7 คน รวมทั้งหมด 37 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้การศึกษาคั้งนี้คือ ระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2558 ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบประสิทธิภาพในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี
2. ได้ทราบถึงความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี
3. ได้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษา ประสิทธิภาพในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองกุศร์ เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้ บรรลุผลวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้ศึกษาได้กำหนดรูปแบบของการศึกษา ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษา ประสิทธิภาพในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองกุศร์ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ ผู้ศึกษาทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และจัดบันทึกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์การศึกษา และตัวแปรที่ศึกษา
2. ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ด้วยตนเองทุกราย โดยพยายามถามให้ได้ตรงประเด็นคำถาม จัดบันทึกไว้ในแบบสัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษาได้ทำการขออนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์ และต้องได้รับอนุญาตก่อนทุกครั้ง ในการสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูล นำกล้องถ่ายภาพเก็บภาพ ซึ่งเป็นสภาพทั่วไปในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการดำเนินการศึกษา และยังเป็นการช่วยให้ข้อมูลที่ได้ศึกษา มีความเป็นรูปธรรม และความน่าเชื่อถือเพิ่มเติม

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา ประสิทธิภาพในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองกุศร์ครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งดำเนินการ ดังนี้

1. จำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์การศึกษาและตัวแปรที่ศึกษา
2. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลที่รวบรวมได้โดยการตรวจสอบแบบสามเส้า
3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาแยกส่วนจัดหมวดหมู่ โดยอาศัยการตีความที่มีกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน

4. นำเสนอผลการศึกษาโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

1. ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ มีการจัดระบบการให้บริการผู้ที่มาติดต่อราชการตามลำดับก่อน-หลัง ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า มีการจัดระบบการให้บริการผู้ที่มารับบริการตามลำดับก่อน-หลัง หน่วยงานได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการให้บริการแก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของบุคลากร โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในลักษณะที่ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อการให้บริการรวมทั้งมีการเผยแพร่หลักเกณฑ์และขั้นตอนให้บุคลากรในหน่วยงานและขั้นตอนในการให้บริการแก่ประชาชนนั้น เพื่อให้ประชาชนได้ทราบหลักเกณฑ์และสามารถเตรียมการหรือดำเนินการตามขั้นตอนได้อย่างเหมาะสม และบุคลากรภายในหน่วยงานได้มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน

2. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่ที่เต็มใจดูแลเอาใจใส่และต้อนรับผู้มาใช้บริการด้วยความจริงใจ ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เต็มใจดูแลเอาใจใส่และต้อนรับผู้มาใช้บริการด้วย ความจริงใจ สอบถามให้การต้อนรับดี

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ให้บริการหรือสำนักงานที่ติดจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี ตั้งอยู่ในแหล่งที่สะดวกแก่การเดินทางไปรับบริการ ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า สถานที่ให้บริการมีความสะดวกแก่การเดินทางเพราะอยู่ในตัวอำเภอติดถนนใหญ่ การสัญจรไปมาสะดวกทุกฤดูกาล การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ น้ำดื่ม ที่นั่งคอยรับบริการมีความเหมาะสม

4. ด้านช่องทางการให้บริการ ช่องทางการเผยแพร่ข่าวสาร เช่น เว็บไซต์ เสียงตามสาย เอกสาร ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า มีการประกาศเสียงตามสายในหมู่บ้าน ที่ทำงานบอกลำดับคิวผู้รับบริการและสถานที่ให้บริการ บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และระบบงานคอมพิวเตอร์ เอกสารเผยแพร่ พร้อมให้บริการปรึกษา และให้ความช่วยเหลือแนะนำต่าง ๆ มีเคาน์เตอร์ให้บริการติดต่อประชาสัมพันธ์ เพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถาม

ข้อเสนอแนะ

การศึกษา ประสิทธิภาพในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขา
หนองกุงศรี มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน
ผู้รับบริการทราบก่อนมารับบริการว่า ในการดำเนินการเกี่ยวกับการแบ่งแยก ซ้ำขายที่ดินแต่ละ
ขั้นตอนจะต้องนำเอกสารหลักฐานอะไรมาด้วยในวันใช้บริการ
2. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ควรต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการอย่างเพียงพอใน
ช่วงเวลา หลังเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จ เทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าว
ประชาชนที่ไปทำงานต่างถิ่นได้กลับบ้านมาใช้โอกาสนั้นดำเนินการจัดการเกี่ยวกับที่ดินมากเป็นพิเศษ
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหา ควรมีการขยายพื้นที่บริเวณสำนักงานที่ดินฯ
สำหรับเป็นที่จอดรถยนต์ของประชาชนผู้มาติดต่อราชการหรือใช้บริการ แต่เป็นไปได้ยาก
เนื่องจากติดกับสวนราชการอื่นพื้นที่ไม่มีที่จะขยาย
4. ด้านช่องทางการให้บริการ ควรมีการเพิ่มช่องบริการงานด่วนและไม่ยุ่งยาก แยก
ออกจากงานที่ยุ่งยาก เช่น งานประเมินราคา แยกต่างหาก ออกจากงานที่ยุ่งยาก เช่น งานซื้อ
ขาย มรดก

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนผู้รับบริการได้ทราบ
ล่วงหน้าและมีความชัดเจนก่อนมารับบริการ จะต้องนำเอกสารหลักฐานอะไรมาด้วยสำหรับ
ประชาชนผู้ที่มาใช้บริการ
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการอย่างเพียงพอในช่วงเวลา หลังเก็บ
เกี่ยวข้าวเสร็จ เทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวประชาชนที่ไปทำงานต่าง
ถิ่นได้กลับบ้านมาใช้โอกาสนั้นดำเนินการจัดการเกี่ยวกับที่ดินมากเป็นพิเศษ
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับการขยายพื้นที่สำหรับเป็นที่จอดรถยนต์ของประชาชนผู้มา
ติดต่อราชการหรือใช้บริการ
4. ควรศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มช่องบริการงานเร่งด่วนและงานที่ไม่ยุ่งยากแยกออกจาก
กัน เช่น งานประเมินราคา แยกต่างหาก ออกจากงานที่ยุ่งยาก เช่น งานซื้อ ขาย มรดก

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ คุ้มบัว และคณะ. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการให้บริการจดทะเบียนธุรกิจศึกษากรณีศึกษาโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพกรมทะเบียนการค้า. รายงานการวิจัย หลักสูตรปริญญาโททางการจัดการภาครัฐและเอกชน. คณะรัฐประศาสนศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เกียรติคุณ จีรกาลวสาน. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้บริการกรณีศึกษาการประปาส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่จังหวัดปทุมธานี. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. วิชาเอกการจัดการทั่วไป คณะบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กจิตพิงศ์ ขลิบแย้ม. (2541). การศึกษาการให้บริการของสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร : ศึกษากรณีเฉพาะสำนักเขตจตุจักร. วิทยานิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต. (รัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคาแหง.
- เกรียงเดช รัตนวงษ์สิงห์. (2542). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของอำเภอด้านทะเบียนและบัตรประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- หฤทัย จางวาง. (2557). ประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานภาครัฐของสำนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองช่าง
องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

Guidelines for improving the performance of personnel of the Technical
Division Yasothon Provincial Administrative Organization

ศวิตฉันทน์ จันทา¹

Sawitachan Janta

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร และ 2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาในครั้งนี้จำนวน 6 ด้าน ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร จำนวน 40 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน พื้นที่ของการศึกษาคั้งนี้ คือ กองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร การเปิดโอกาสให้บุคลากร พบว่า มีการเปิดโอกาสให้บุคลากร ทุกคนเข้ารับการอบรมที่เป็นหลักสูตรตรงกับตำแหน่งงานที่ตนปฏิบัติ ศึกษาต่อ เพื่อพัฒนาศักยภาพตนเองในการทำงาน 2. ด้านการมีโอกาสไปพัฒนาทักษะวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ พบว่า บุคลากรทุกคนมีโอกาสพัฒนาทักษะตนเองในการเพิ่มพูนความรู้ในการศึกษาต่อ 3. ด้านการได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมอบรม พบว่า หน่วยงานมีการสนับสนุนบุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน สัมมนา 4. การเลื่อนขั้นเงินเดือน พบว่า บุคลากรทุกคนมีโอกาสเลื่อนขั้นเงินเดือน เท่ากันทุกคน 5. ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความมั่นคงในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการทำงานบุคคลากรมีระเบียบ กฎหมายรองรับ 6. ด้านสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน พบว่า หน่วยงานมีสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานดีเด่น คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน.

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคามแห่ง Email: thonmoon2500@hotmail.com

Abstract

The objectives of the research are: 1. To study the efficiency of the mechanics personnel Yasothon Provincial Administrative Organization and 2. To study problems, obstacles and guidelines for developing the performance of personnel of the Technical Division Yasothon Provincial Administrative Organization The scope of content in this study was 6. Population used in this study were engineering personnel. 40 people from Yasothon Provincial Administrative Organization, a sample of 20 people. The area of this study was the Yasothon Provincial Administrative Organization Technician Division. Instrument for data collection using structured interviews. The results of the research were as follows: 1. Yasothon Provincial Administrative Organization providing opportunities for personnel to find that everyone receives a training course that is relevant to their job position, further studies to develop their own potential in their work 2. In terms of having opportunities to develop professional skills to enhance knowledge and experience, all personnel have the opportunity to develop their skills. 3. In terms of receiving support to participate in the training, it was found that the organization supported personnel to attend training, seminars, study visits, seminars. 4. Salary promotion found that all personnel all employees have the same salary promotion. 5. Performance stability found that there is a stable performance. Due to the work of personnel with regulations and laws. 6. In terms of incentives in performance, it was found that the organization had operational incentives for outstanding personnel.

Keywords: Development Guidelines, Performance Efficiency.

บทนำ

องค์กรเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายในการปฏิบัติงานนั้น จำเป็นต้องมีกฎระเบียบขององค์กรให้เกิดการปฏิบัติงาน ซึ่งมีผลต่อองค์กรตั้งแต่ระดับขั้นต้นจนถึงระดับการบริหารระดับสูง เมื่อมีกฎเกณฑ์ก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารและรักษากฎเกณฑ์ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือนโยบายขององค์กรนั้นให้เกิดประสิทธิภาพแต่มีปัจจัยหลายอย่างที่จะต้องนำมาพิจารณาในการตัดสินใจ ทั้งในโอกาสที่ดีและในโอกาสที่ขาดทรัพยากรบางอย่างไม่ว่าด้านเงิน วัสดุสิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้ เทคโนโลยี ตลอดจนเทคนิคและวิธีการบริหารและคนนำมาสู่หลักการบริหาร เพื่อเป็นหลักปฏิบัติงานขององค์กรจากทรัพยากรที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทางการบริหารทั้ง 4 ประการดังกล่าว จะเห็นได้ว่าคนหรือทรัพยากรมนุษย์นับเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด เพราะนโยบายที่นำไปสู่ผู้ปฏิบัติงานที่แท้จริงไม่มีอะไรตายตัวเสมอไปจำเป็นต้องมีหลักปรัชญามาประกอบการบริหารและปฏิบัติงานหน้าที่ที่เกิดขึ้นมาประกอบการปฏิบัติงานรวมถึงอิทธิพลแวดล้อม เช่น แนวคิดของแต่ละช่วง แต่ละองค์กรมีความแตกต่างกัน จึงมีหลายองค์กรจำเป็นต้องมีนักวิจัยและพัฒนา

ดังนั้น ผู้ศึกษาซึ่งเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปฏิบัติงานด้านธุรการของกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร เพื่อนำผลการศึกษานำเสนอผู้บริหารนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

ขอบเขตของการศึกษา

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** การศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโอกาส ความก้าวหน้า ด้านขวัญกำลังใจ ด้านความยุติธรรม ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการใช้ทรัพยากรบุคคลโดยใช้แนวคิดของ(อัครพล พรหมอุตม์ 2550, หน้า 59 – 63)

2. **ขอบเขตด้านพื้นที่** กำหนดพื้นที่ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ กองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

3. **ขอบเขตด้านประชากร** ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ที่เป็นข้าราชการ และลูกจ้างประจำ จำนวน 40 คน

4. **ขอบเขตด้านระยะเวลา** ทำการเก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เริ่มตั้งแต่วันที่ 19 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2557 ถึงเดือน 23 มกราคม พ.ศ. 2558

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. บุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร มีแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่าง ๆ

2. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ได้ข้อมูลผลการปฏิบัติงานของบุคลากรกองช่างในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะการพัฒนาประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

แนวคิดการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

แนวคิดการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ถูกจัดตั้งขึ้นทุกจังหวัด เมื่อ พ.ศ. 2498 เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยสภาจังหวัด และผู้ว่าราชการ

จังหวัด โดยสภาจังหวัดประกอบด้วย สภาที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติ กำหนดนโยบายการบริหารและควบคุมฝ่ายบริหารอันมีหัวหน้าฝ่ายบริหารคือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงานด้วยการนำมติหรือนโยบายของสภาจังหวัดไปพิจารณา ดำเนินการโดยมีพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ พื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของเทศบาลและสุขาภิบาล ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 ได้มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งได้กำหนดให้สภาตำบลซึ่งเดิมเป็นพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปีตั้งแต่ 150,000 บาท ขึ้นไปจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น และเป็นนิติบุคคลทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่มีพื้นที่ในการดำเนินกิจการ สมควรปรับปรุงบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้สอดคล้องกันและปรับปรุงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นขึ้น 3 ระดับ คือ คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.กลาง) และคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด (ก.จังหวัด)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่ง ในการบริหารงานบุคคล ก็จะมีความแตกต่างกันไปอันเนื่องมาจากภูมิประเทศแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน การกำหนดตำแหน่งและการกำหนดส่วนราชการ ถึงแม้ว่าจะใช้กฎหมายฉบับเดียวกันก็ตาม สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ได้มีประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ลงวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยให้ความสำคัญกับกรอบแนวคิดใน ด้านการกำหนดจำนวนตำแหน่ง เงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ประโยชน์ตอบแทนอื่น (โบนัส) การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การโอน/การรับ

โอน/ย้าย การเลื่อนระดับ การพัฒนาข้าราชการ การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการ การดำเนินการทางวินัย และการพ้นจากตำแหน่ง

ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพ ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2537, หน้า 30) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การมีสมรรถนะสูง สามารถมีระบบการทำงานสร้างสมทรัพย์ากรและความมั่งคั่งเก็บไว้ภายใน เพื่อขยายตัวต่อไป และเพื่อเอาไว้สำหรับรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดวิกฤตการณ์จากภายนอกได้ด้วย

กันตา เพิ่มผล (2541, หน้า 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ขนาดและความสามารถของความสำเร็จ หรือบรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของตนเองและองค์กร

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2541, หน้า 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่าประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการบรรลุจุดมุ่งหมาย โดยใช้ทรัพยากรต่ำสุด กล่าวคือ ใช้วิธีการให้เกิดการจัดการทรัพยากรที่สิ้นเปลืองให้น้อยที่สุดโดยมีเป้าหมายคือประสิทธิผลหรือให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้สูงสุด

วิทยากร เชียงกุล (2540, หน้า 173) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่บ่งบอกผลงานของคนงาน (ปฏิบัติงาน) ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งใช้เป็นเครื่องวัดว่ามีการใช้ทรัพยากรขององค์กรหรือหน่วยงานเหมาะสมเพียงไร

จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์ (2530, หน้า 70) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของประสิทธิผลมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล การวัดประสิทธิภาพโดยทั่วไปจะวัดเป็นอัตราส่วนของผลผลิตต่อปัจจัยนำเข้าในการผลิตหรือค่าใช้จ่ายต่อหน่วย และมักเป็นเรื่องเศรษฐกิจ เกณฑ์การวัดประสิทธิภาพแบบนี้ อาจคลาดเคลื่อนได้เพราะไม่ได้คำนึงถึงด้านคุณภาพแต่คำนึงถึงปริมาณในรูปของกำไรหรือผลผลิตสูงสุดเพียงด้านเดียว ดังนั้น การวัดประสิทธิภาพจึงต้องวัดความแตกต่างด้านคุณภาพของผลผลิตด้วย

รพี แก้วเจริญ และชิตยา สุวรรณะชญ (2510, หน้า 5) อธิบายความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานให้สำเร็จซึ่งไม่ได้กล่าวถึงปัจจัยนำเข้า หรือความพึงพอใจ

ทิพาวิดี เมฆสุวรรณค์ (2538, หน้า 2) กล่าวถึง ประสิทธิภาพไว้มีความหมายรวมถึง ผลิตภาพและประสิทธิภาพ โดยประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่วัดได้หลายมิติ ตามแต่วัตถุประสงค์ที่ต้องการพิจารณา คือ 1) ประสิทธิภาพในมิติของกระบวนการบริหารคือ การทำงานที่ได้มาตรฐาน รวดเร็ว ถูกต้อง และใช้เทคนิคที่สะดวกขึ้นกว่าเดิม และ 2) ประสิทธิภาพในมิติของผลผลิตและผลลัพธ์ ได้แก่ การทำงานที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์ต่อสังคม เกิดผลกำไร ทันเวลา ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ติดต่อการทำงานและให้บริการเป็นที่พอใจของลูกค้าหรือผู้มารับบริการ

Ryan, T.A. and Smith, P.C. (1954, p. 276) กล่าวถึง ประสิทธิภาพของบุคคลไว้ว่าเป็นความสัมพันธ์ในแง่บวกกับสิ่งที่หุ้มเทให้กับงาน ซึ่งประสิทธิภาพในการทำงานนั้นจะมองจากแง่มุมของการทำงานแต่ละบุคคลโดยพิจารณาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ให้กับงาน เช่น กำลังงานกับผลลัพธ์ที่ได้จากงานนั้น

Millet, John D. (1954. p. 11) (อ้างถึงใน แสวง รัตนมงคลมาศ, 2514, หน้า 99) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพว่า หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่มวลมนุษย์ และได้รับผลกำไรจากการปฏิบัติงานนั้นด้วย

Simon, Herbert A. (1960. p. 103) (อ้างถึงใน แสวง รัตนมงคลมาศ, 2514, หน้า 99) ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพไว้คล้ายคลึงกัน คือ ถ้าพิจารณาว่างานใดมีประสิทธิภาพสูงสุดให้ดูจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่นำเข้ากับผลผลิตที่จะได้รับออกมาด้วย เพราะฉะนั้นตามทัศนะนี้ประสิทธิภาพนี้จึงเท่ากับผลผลิตลบด้วยปัจจัยนำเข้าและถ้าเป็นการบริหารราชการและองค์กรของรัฐก็ควรบอกความพึงพอใจของผู้รับบริการเข้าไปด้วย

ระเบียบวิธีการศึกษา

มีการเก็บข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ในการศึกษา โดยการสัมภาษณ์แบบเลือกเจาะจง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

บุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ที่เป็นข้าราชการสายบริหาร จำนวน 5 คน สายปฏิบัติ จำนวน 10 คน และลูกจ้างประจำกองช่าง จำนวน 5 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ ซึ่งแจงและขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง โดยสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In Depth interview) ด้วยตนเองทุกราย เพื่อให้ได้รายละเอียดของข้อมูลตามแนวคำถามที่ได้กำหนดไว้ก่อนล่วงหน้า โดยพยายามถามให้ได้ตรงประเด็นคำถาม จดบันทึกไว้ในแบบสัมภาษณ์ และมีการบันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียง โดยผู้ศึกษาได้ทำการขออนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์และต้องได้รับอนุญาตก่อนทุกครั้งในการสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูล นำกล้องถ่ายภาพไปเก็บภาพซึ่งเป็นสภาพทั่วไปในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการดำเนินการศึกษา และยังเป็นการช่วยให้ข้อมูลที่ได้ศึกษา มีความเป็นรูปธรรมและความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธรครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งดำเนินการ ดังนี้

1. จำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์การศึกษาและตัวแปรที่ศึกษา
2. ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของข้อมูลที่รวบรวมได้
3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาแยกส่วนจัดหมวดหมู่ โดยอาศัยการตีความที่มีกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและวิเคราะห์เนื้อหา ถึงปัจจัยที่มีต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร
4. นำเสนอผลการศึกษาโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร การเปิดโอกาสให้บุคลากร มีความก้าวหน้าในอาชีพหรือไม่อย่างไร **ผลการศึกษาพบว่า** มีการเปิดโอกาสให้บุคลากร ทุกคนเข้ารับการอบรมที่เป็นหลักสูตรตรงกับตำแหน่งงานที่ตนปฏิบัติ ศึกษาต่อ เพื่อพัฒนาศักยภาพตนเองในการทำงาน การเลื่อนระดับ เลื่อนตำแหน่งงาน บางครั้งเสียโอกาส เนื่องจากยังติดอยู่กับระบบอุปถัมภ์ ทำให้ไม่มีความเสมอภาคเท่าที่ควร

2. ท่านมีโอกาสไปพัฒนาทักษะวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์หรือไม่อย่างไร **ผลการศึกษาพบว่า** บุคลากรทุกคนมีโอกาสพัฒนาทักษะตนเองในการเพิ่มพูนความรู้ในการศึกษาต่อ อบรม ซึ่งหน่วยงานมีงบประมาณให้การสนับสนุนนอกจากนั้นยังให้โอกาสบุคลากร เข้ารับการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ตามที่สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนด รวมทั้งการ ศึกษาดูงาน เพื่อหาประสบการณ์ในการพัฒนาทักษะการทำงาน

3. ท่านได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมอบรม ดูงาน สัมมนา ศึกษาต่อ **ผลการศึกษา พบว่า** หน่วยงานมีการสนับสนุนบุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน สัมมนา และศึกษาต่อ หน่วยงานมีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อบุคลากรมีการพัฒนาหาความเพิ่มมากขึ้นและนำมาพัฒนาตนเองและการปฏิบัติงาน

4. การเลื่อนขั้นเงินเดือน โอกาสในการเลื่อนขั้นเงินเดือน โดยการเลื่อนขั้นเงินเดือน **ผลการศึกษาพบว่า** บุคลากรทุกคนมีโอกาสเลื่อนขั้นเงินเดือนเท่ากันทุกคน ตามผลงานในรอบปีและหลักเกณฑ์กำหนด แต่บางคนอาจจะไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนเนื่องจากได้รับโทษทางวินัยแต่ก็มีน้อย

5. มีความมั่นคงในการปฏิบัติงาน **ผลการศึกษาพบว่า** มีความมั่นคงในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการทำงานบุคลากรมีระเบียบ กฎหมายรองรับและบังคับให้บุคลากร

ปฏิบัติงานอยู่ในกรอบไม่ปฏิบัติออกนอกรอบ นอกจากไม่ปฏิบัติอยู่ในกรอบของระเบียบกฎหมาย เท่านั้น

6. มีสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน รางวัลสำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานดีเด่น สามารถสร้างผลผลิตมากกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานมีสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานดีเด่น เช่น เงินประโยชน์ตอบแทนอื่น (โบนัส) การเลื่อนขั้นเงินเดือนการเลื่อนระดับ และเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ปัญหาด้านโอกาสความก้าวหน้า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกแสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนได้มีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การทำงานด้วยการแข่งขันความรู้ ความสามารถและควรเลื่อนระดับให้กับบุคลากรผู้มีความสมบัตินี้ภายในระยะเวลาด้วยความโปร่งใส

1.2 ปัญหาด้านขวัญและกำลังใจ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกแสดงให้เห็นว่าควรให้รางวัลสำหรับบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและทางราชการ ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ไม่ว่าจะ เป็น 2 ชั้น การเลื่อนตำแหน่ง เลื่อนระดับหรือยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นตัวอย่าง ให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม

1.3 ปัญหาด้านความยุติธรรม ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกและแสดงให้เห็นว่าควรสร้างระบบคุณธรรมให้เกิดขึ้นในหน่วยงานโดยเฉพาะการพิจารณาความดีความชอบในการเลื่อนขั้นเงินเดือน เลื่อนระดับ เลื่อนตำแหน่ง เพื่อให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจ และไม่ควรรนำระบบอุปถัมภ์มาใช้ทำให้บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

1.4 ปัญหาด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกแสดงให้เห็นว่าควรให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันทุกคนไม่แบ่งแยก การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวชัดเจน ไม่ควรยึดเอาความคิดเห็นของคนใดคนหนึ่งเป็นตัวตั้ง และส่งเสริมการฝึกอบรมเฉพาะด้านเพิ่มมากขึ้น

1.5 ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากร ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกแสดงให้เห็นว่าควรมีการจัดฝึกอบรม สัมมนา ซึ่งเกี่ยวข้องกับระเบียบการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร ในด้านการบริหารงานบุคคล และการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรสายผู้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและบ่อยครั้ง พร้อมจัดส่งเข้าอบรม สัมมนา ในสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น

1.6 ปัญหาด้านการใช้ทรัพยากร ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกแสดงให้เห็นว่าควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุดในการทำงาน มีการปฏิบัติตามระเบียบ วินัย การใช้ทรัพยากรอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรที่เป็นวัสดุ อุปกรณ์ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยพร้อมกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการใช้ทรัพยากรให้ชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการระดมสมองเพื่อคิดค้น ปัญหา และอุปสรรค การปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน โดยนำประเด็นที่ได้จากงานศึกษาเป็นกรอบในการระดมแนวคิด เพื่อแก้ปัญหา

2.2 ควรมีการอบรม สัมมนา พัฒนาประสิทธิภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงานให้เพิ่มมากขึ้นเป็นประจำทุกเดือน และสร้างความสามัคคีกันในการปฏิบัติงานแต่ละด้าน

2.3 ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในภาพรวมของหน่วยงาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากร ให้มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

2.4 ควรมีการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร ให้มีความทันสมัยเป็นรูปธรรมและเข้มงวดกวดขันในการปฏิบัติงานของบุคลากรมากกว่านี้

เอกสารอ้างอิง

กันตยา เพิ่มผล. (2541). การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน = Efficiency

development. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

เกษรี สร้อยมณีวรรณ. (2553). **ตัวกำหนดประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน**

ธนาคารออมสินเขตลำปาง. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

เกศินี ยุทธนาถจินดา, พ.ท.หญิง. (2545). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน**

ในสำนักงานการเงินระดับการฝ่ายยุทธบริการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไกรสิทธิ์ รุ่งเรือง และอัจฉริยา อุดมฉวี. (2551). **การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน**

กรณีศึกษา : ห้างหุ้นส่วนจำกัด คานอันพร้อมเพอร์ตี. รายงานสัมมนาการ จัดการ
สาขาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์. (2551). **เอกสารประกอบการสอนชุดวิชานโยบายสาธารณะและการ**

วางแผนหน่วยที่ 6 เรื่อง การประเมินผลนโยบาย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.

จურიพร กาญจนการุณ. (2536). **ปัจจัยที่มีผลต่อแนวโน้มการลาออกจากองค์กรของข้าราชการ**

มหาวิทยาลัยมหิดล ในสาขาวิชาขาดแคลน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทิพาวดี เหมสุวรรณค์. (2538). **การส่งเสริมประสิทธิภาพในส่วนราชการ.** กรุงเทพมหานคร :

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

ธงชัย สันติวงษ์. (2537). **องค์การและการบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2529). **หลักการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การ

พิมพ์.

พนัส หันนาคินทร์. (2526). **การบริหารบุคลากรในโรงเรียน.** พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนคริน

ทรวิโรฒ พิษณุโลก.

ประชุม รอดประเสริฐ. (2528). **นโยบายและการวางแผนหลักการและทฤษฎี.** พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร : เนติกุลการพิมพ์.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2543). **การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม.

ไพโรจน์ สุวรรณฉวี. (2548). **รวมกฎหมายท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : แสงจันทร์การพิมพ์.

ภัทรีย์ จันทร์ทองกุล. (2550). **ปัจจัยที่มีผลต่อการรักษาและประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ : กรณีศึกษาบริษัท ตลาดดอกคอม จำกัด**.

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

รมย์ชลี สุวรรณชัยรักษ์, (2550). **ความพึงใจในการทำงานของพนักงานธนาคารทหาร**

ไทย จำกัด (มหาชน) จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

ระพี แก้วเจริญ และจิตยา สุวรรณชะภู. (2510). **การแบ่งเวลาปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือนในระดับบริหารอาวุโส**. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.

วิทยากร เชียงกุล. (2541). **วิกฤติและโอกาสในการปฏิรูปการศึกษาและสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **การศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาของข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ**. รายงานการศึกษาวิจัย, กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สมยศ นาวิการ. (2529). **การเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหาร : MPO**. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ.

สมพงษ์ เกษมสิน. (2521). **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

สมาน รังสีโยกฤษฎ์ (2522). **การบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพมหานคร : อักษรสารการพิมพ์.

อรรถสิทธิ์ มณีปุระ. (2555). **ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลระดับผู้บริหาร ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสมุทรปราการ. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.**

อัศรพล พรหมอุตม์, (2550). **ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร อุ้ทหารเรือพระจุลจอมเกล้า กรมอุ้ทหารเรือ. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.**

อรุณ อิศรวิชิตชัยกุล. (2546). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.**

Becker, S., & Neuhauser, D. (1975). **The Efficient Organization.** New York : Elsevier Scientific.

Harrington, H. (1996). James and James S.Harrington. **High performance benchmarking-20 steps to success.** New York : McGraw-Hill.

Herzberg, et al. (1959). **The Motivation to Work.** USA : John Wiley & Sons.

Millet, John D. (1954). **Management in the Public Service.** New York : McGraw Hill Book Company.

Radnor, Z. J. and Barnes, D. (2007). **Historical Analysis of Performance Measurement and Management in Operations Management.** International Journal of Productivity and Performance Management 56 (5/6), pp. 384-396.

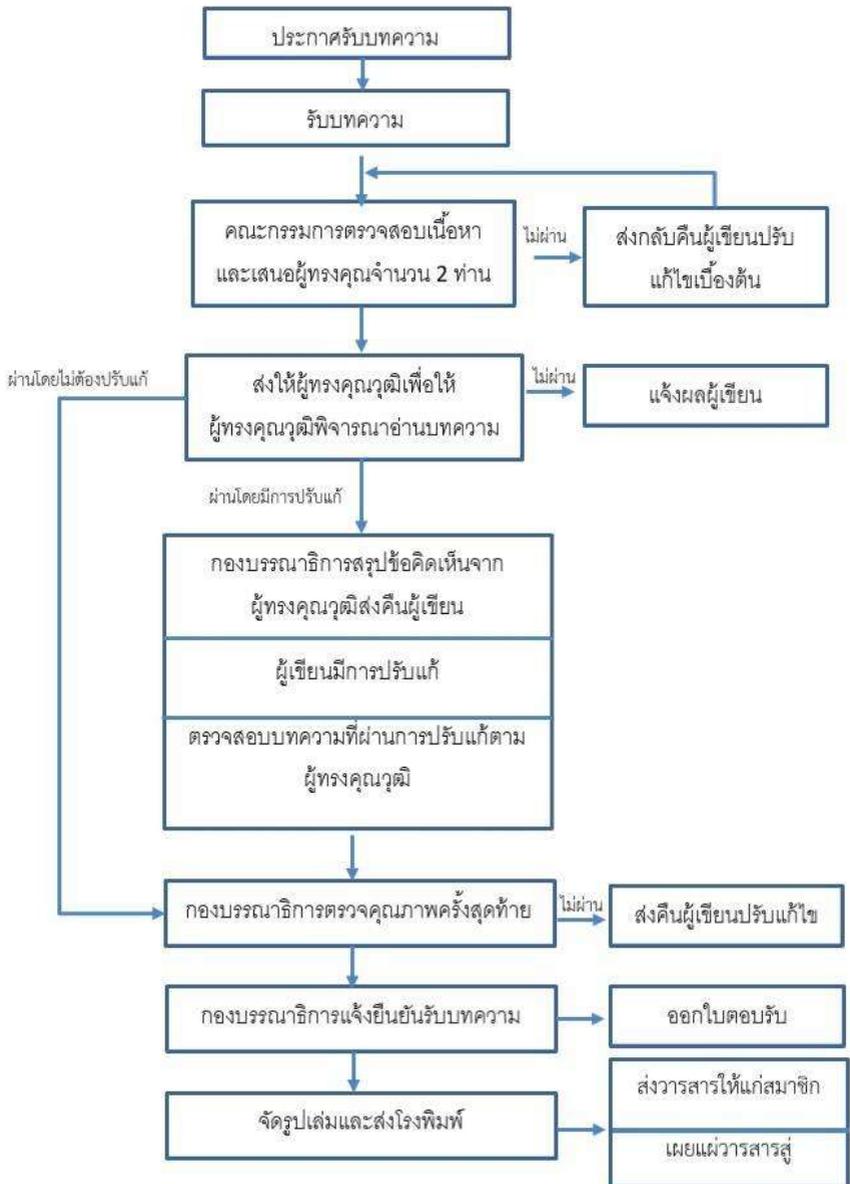
Petersen, Elmore and Plowman, Grosvenor E. 1953. **Business Organization and Management.** Illinois: Irwin.

- Peterson, E. & Plowman, G. E. (1953). **Business organization and management.** (3 rd ed). Ill: Irwin Inc.
- Pigors, P.& Myers, C.A. (1981). **Personnel Administration (9th ed).** Tokyo: McGraw-Hill.
- Rodsutti, M. C. and Swierczek, F. W. (2002). **Leadership and Organizational Effectiveness in Multinational Enterprises in Southeast Asia.** Leadership & Organization Development Journal 23 (5), pp. 250-259.
- Ryan, T.A. and Smith, P.C. (1954). **Principle of Industrial Psychology.** New York : The Mcnanla Press Company.
- Simon, Herbert A. (1960). **Administrative Behavior.** New York : The McMillen Company.

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารวิชาการรัตนบุศย์
เล่มปีที่ 2 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2563

รศ.ดร.ศรชัย ท้าวมิตร	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง	มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด
รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.จรัส บุคตาพงษ์	มมร.วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
อ.ดร.ดวงตา ราชอาษา	สมาคมนักวิชาการและนักวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาท้องถิ่น
อ.ดร.อัญชลี ชุมนุม	มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
อ.ดร.วิภาพรรณ อุปนิสากร	มมร.วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
อ.ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี	มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด
อ.ดร.วิภาพรรณ อุปนิสากร	มมร.วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
อ.ดร.พิกุล มีมานะ	มมร.วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
อ.ดร.อัครังค์ ชุมนุม	มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

ขั้นตอนดำเนินงานวารสารรัตนบุศย์





หลักเกณฑ์การเสนอบทความ

เพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการรัตนบุศย์ (RATANABUTH JOURNAL)

เอกสารฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือในการเขียนต้นฉบับผลงานทางวิชาการสำหรับผู้ที่มีความประสงค์ในการส่งบทความเข้าร่วมตีพิมพ์ลงวารสารรัตนบุศย์ โดยจะกำหนดทั้งรูปแบบและแนวทางในการพิมพ์บทความ ซึ่งจะใช้ในการจัดทำวารสารฯ ในแบบรูปเล่ม ดังนั้น เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพและเพื่อให้การจัดทำเอกสารเป็นไปด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว ผู้ส่งบทความควรพิมพ์บทความตามรูปแบบและแนวทางที่กำหนดอย่างเคร่งครัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของวารสาร

1.1 **วัตถุประสงค์** เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ผลงานวิชาการด้านศิลปะ วัฒนธรรม ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และเพื่อให้บริการวิชาการเกี่ยวกับการเผยแพร่งานวิชาการ และนำเสนอทางออกในการแก้ปัญหาสังคม

1.2 **ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์** ประกอบด้วยบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อยู่ในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ บทวิจารณ์หนังสือและบทความปริทัศน์ และ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการของราชบัณฑิตยสถาน

1.3 **ขอบเขตเนื้อหา** ประกอบด้วย ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1.4 **กำหนดพิมพ์เผยแพร่** ปีละ 3 ฉบับ (มกราคม-เมษายน, พฤษภาคม-สิงหาคมและ กรกฎาคม-ธันวาคม) ของทุกปี

2. นโยบายการพิจารณากลับกรองบทความ

2.1 บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน และต้องไม่อยู่ในกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใด

2.2 บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพทางวิชาการ และมีประโยชน์ในเชิงทฤษฎีหรือเชิงปฏิบัติ โดยผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ จำนวนอย่างน้อย 2 ท่าน ขึ้นไปต่อบทความและเป็นผู้มีผลงานทางวิจัยอย่างต่อเนื่อง

2.3 กองบรรณาธิการอาจส่งผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้เขียนแก้ไข เพิ่มเติมหรือพิมพ์ต้นฉบับใหม่แล้วแต่กรณี

2.4 กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจแก้ไขรูปแบบบทความที่ส่งมาตีพิมพ์

2.5 การยอมรับเรื่องที่ตีพิมพ์เป็นสิทธิของกองบรรณาธิการ และกองบรรณาธิการจะไม่รับผิดชอบในเนื้อหา หรือความถูกต้องของเรื่องที่ส่งมาตีพิมพ์ทุกเรื่อง

3. รูปแบบการเขียนบทความผลงานวิจัยฉบับเต็ม (Full Paper)

3.1 การเตรียมต้นฉบับ มีรายละเอียดดังนี้

1) ขนาดของต้นฉบับ พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษสันขนาดเอ 5 ($8\frac{3}{4} \times 11\frac{3}{4}$ นิ้ว = 21×29.7 ซม.) เว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบน 1.5 เซนติเมตร ด้านล่าง ขวา มีมือ และซ้ายมือ 1.0 เซนติเมตร

2) ตำแหน่งของแท็บหยุด ตั้งค่าเริ่มต้นที่ 1.25 เซนติเมตร และตั้งเพิ่มขึ้นทีละ 0.5 เซนติเมตร

3.2 รูปแบบอักษรและการจัดวางตำแหน่ง ใช้รูปแบบอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด ระยะระหว่างบรรทัดเป็นแบบบรรทัดเดี่ยว (Single Space) โดยใช้ขนาด ชนิดของตัวอักษร รวมทั้งการจัดวางตำแหน่ง ดังนี้

1) ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) ขนาด 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกลางหน้ากระดาษ

2) ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) ขนาด 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกลางหน้ากระดาษ

3) ชื่อผู้เขียน เว้น 1 บรรทัด ขนาด 12 ชนิดตัวอักษรธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษขวาได้ชื่อเรื่อง

4) ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา/ผู้วิจัยร่วม ขนาด 12 ชนิดตัวอักษรธรรมดา ชิดขอบกระดาษขวา ต่อจากชื่อผู้เขียน/ผู้วิจัยคนที่ 1 ตามลำดับ

5) **หัวข้อใหญ่ในบทความ** ขนาด 14 ชนิดตัวอักษรหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษซ้าย ก่อนขึ้นหัวข้อต่อไป เว้น 1 บรรทัด และจัดย่อหน้าเป็นแบบกระจายแบบไทย

6) **หัวข้อย่อย** เว้นระยะห่างตามลำดับของแท็บหยุด ขนาด 14 ชนิดตัวอักษรหนา

7) **รายการอ้างอิง** (ดูในตัวอย่างการเขียนรายการอ้างอิง)

8) **ท้ายกระดาษ** จัดพิมพ์แบบ 1 คอลัมน์ ประกอบด้วย

นักศึกษาหลักสูตร... สาขาวิชา.. สถาบันการศึกษา... ขนาด 12 ชนิดตัวอักษรธรรมดา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษซ้าย

ตำแหน่งทางวิชาการประจำ/พิเศษ สถาบันการศึกษา... ขนาด 12 ชนิดตัวอักษรธรรมดา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษซ้าย

3.3 จำนวนหน้า ต้นฉบับควรมีความยาวไม่น้อยกว่า 8 หน้า แต่ไม่เกิน 15 หน้า

4. การเรียงลำดับเนื้อหาต้นฉบับ

เนื้อหา ภาษาไทยที่มีคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ควรแปลเป็นภาษาไทยให้มากที่สุด (ในกรณีคำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นคำเฉพาะที่แปลไม่ได้หรือแปลแล้วไม่ได้ความหมายชัดเจนให้ทับศัพท์ได้) และควรใช้ภาษาที่ผู้อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน หากใช้คำย่อต้องเขียนคำเต็มไว้ครั้งแรกก่อน เนื้อหาต้องเรียงลำดับดังนี้

4.1 บทความวิจัย

1) **ชื่อเรื่อง** ควรสั้นและกะทัดรัด ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

2) **ชื่อผู้เขียน** เป็นภาษาไทยและระบุตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี)

3) **บทคัดย่อ** เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ABSTRACT) เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง อ่านแล้วเข้าใจง่าย ความยาวไม่ควรเกิน 300 คำ หรือ 15 บรรทัด โดยให้นำบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อน บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (ABSTRACT) ซึ่งแปลจากบทคัดย่อภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษต้องมีเนื้อหาตรงกัน ใช้อักษรตัวตรง จะใช้ตัวเอนเฉพาะคำศัพท์วิทยาศาสตร์

4) **คำสำคัญ** เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่ควรเกินจำนวน 3 คำ โดยให้คำสำคัญภาษาอังกฤษตรงกับคำสำคัญภาษาไทย

5) **บทนำ** เป็นส่วนของเนื้อหาที่บอกความเป็นมาและเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย และควรอ้างอิงงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

6) **วัตถุประสงค์** ใช้ชี้แจงถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7) **วิธีการดำเนินงานวิจัย** ควรอธิบายวิธีดำเนินการวิจัย โดยมีหัวข้อ ดังนี้

7.1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างกล่าวถึงกลุ่มประชากร วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่มาของกลุ่มตัวอย่าง แหล่งที่มาของข้อมูล

7.2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

7.3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

7.4) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

8) **สรุปผล** สรุปผลที่ได้จากการวิจัยเป็นลำดับอาจแสดงด้วยตารางกราฟ แผนภาพ ประกอบการอธิบาย ทั้งนี้ ถ้าแสดงด้วยตาราง ควรเป็นตารางแบบไม่มีเส้นขอบ ตารางด้านซ้าย และขวา หัวตารางแบบธรรมดาไม่มีสี ตารางควรมีเฉพาะที่จำเป็น ไม่ควรมีเกิน 5 ตาราง สำหรับรูปภาพประกอบควรเป็นรูปภาพ ขาวดำ ที่ชัดเจนและมีคำบรรยายได้รูป กรณีที่จำเป็น อาจใช้ภาพสีได้

9) **อภิปรายผล** การอภิปรายผลการวิจัยว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงไร และควรอ้างทฤษฎีหรือเปรียบเทียบการทดลองของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นด้วยตามหลักการหรือคัดค้านทฤษฎีที่มีอยู่เดิม

10) **ข้อเสนอแนะ**

10.1) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

10.2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

11) **ตาราง รูปภาพหรือแผนภูมิ** ควรคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็นและต้องมีคำอธิบายสั้นๆ แต่สื่อความหมายได้สาระครบถ้วน ในกรณีที่เป็นการอ้างอิงคำอธิบายต้องอยู่ด้านบน ในกรณีที่ เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ คำอธิบายต้องอยู่ด้านล่าง

12) **รายการอ้างอิง** เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA. citation Styls ให้เริ่มต้นด้วยเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยเอกสารภาษาต่างประเทศหาก ผู้เขียนมีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนแรกแล้วตามด้วย “และคณะหรือ and others”

4.2 บทความวิชาการ

1) **ชื่อเรื่อง** ควรสั้นและกะทัดรัด ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

2) **ชื่อผู้เขียน** เป็นภาษาไทยและระบุตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี)

3) **บทคัดย่อ** เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ABSTRACT) เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง อ่านแล้วเข้าใจง่ายมีความยาวไม่ควรเกิน 300 คำ หรือ 15 บรรทัด โดยให้นำบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อน บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (ABSTRACT) ซึ่งแปลจากบทคัดย่อภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษต้องมีเนื้อหาตรงกัน ใช้อักษรตัวตรง จะใช้ตัวเอนเฉพาะคำศัพท์วิทยาศาสตร์

4) **คำสำคัญ** เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คำ โดยให้คำสำคัญภาษาอังกฤษตรงกับคำสำคัญภาษาไทย

5) **เนื้อหา** มีองค์ประกอบดังนี้

5.1) **บทนำ** ความน่าสนใจของเรื่องที่น่าสนใจ ก่อนเข้าสู่เนื้อหา

5.2) **เนื้อความ** ควรนำเสนอพัฒนาการของเรื่องได้อย่างน่าสนใจและเนื้อเรื่องมีเนื้อหาใหม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

5.4) **บทสรุป** ควรย่อเฉพาะข้อมูลในเนื้อความให้สั้น ได้เนื้อหาสาระของเนื้อความครบถ้วน

5.3) **เอกสารอ้างอิง** ให้ระบุเฉพาะเอกสารที่ผู้เขียนบทความได้นำมาอ้างอิงในบทความวิชาการอย่างครบถ้วน โดยใช้ระบบการอ้างอิง APA citation styls ดูรายละเอียดและตัวอย่างการอ้างอิงในเนื้อความและการอ้างอิงท้ายเล่มในตัวอย่างการเขียนรายการอ้างอิง

4.3 บทวิจารณ์หนังสือ

1) ข้อมูลทางบรรณานุกรม/อ้างอิง

2) ชื่อผู้วิจารณ์

3) บทวิจารณ์

ตัวอย่างการเขียนรายการอ้างอิง (การอ้างอิงภาษาอังกฤษใช้เช่นเดียวกับภาษาไทย)

1. **การอ้างอิงในเนื้อความ** เป็นระบบนาม-ปี ให้ข้อมูลผู้แต่ง ปีพิมพ์และเลขหน้าที่มีข้อความที่อ้างถึง ซึ่งมีรูปแบบการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา ดังนี้

(ผู้แต่ง, ปีพิมพ์, เลขหน้า) ไว้ท้ายข้อความที่อ้างถึง

(สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2549, : 200-205)

(McCartney & Phillips, 2006, : 498-499)

(Murphy, 1999, p. 85)

กรณีที่ไม่ปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีพิมพ์ไว้ในวงเล็บเดียวกัน
(สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2549)

2. เอกสารอ้างอิง

- หนังสือ

ชื่อ//นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. ครั้งที่พิมพ์, เมืองที่พิมพ์ :
สำนักพิมพ์.

มนตรี แย้มกสิกร. (2549). การวิจัยและทฤษฎีเทคโนโลยีการศึกษา. ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา.

Norman, D, A. (2002). *The design of everyday things*. New York,
NY: Basic books.

- วารสาร

ชื่อ//นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่),
หน้า.

มนตรี แย้มกสิกร. (2551). เภณฑ์ประสิทธิภาพในงานวิจัยและพัฒนาสื่อการ
สอน: ความแตกต่าง 90/90 Standard และ E1/E2. วารสาร
ศึกษาศาสตร์. 19(1), 1-16.

Rinke, C. R. (2011). Career trajectories of urban teachers : A
continuum of perspectives, participation, and plans
shaping retention in the educational system. *Urban
Education*, 46(4), 639-662.

- หนังสือพิมพ์

ชื่อ//นามสกุลผู้เขียน. (ปี เดือน วันที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์,
เลขหน้าซึ่งปรากฏบทความ.

ไตรรัตน์ สุนทรประภัสสร. (2540, 8 พฤศจิกายน). อนาคตจีน-อเมริกา.
เดลินิวส์, น. 6.

Schwartz, J. (1993, September 30). Obesity affects economic, social status. *The Washington Post*, pp. A1, A4.

- วิทยานิพนธ์

ชื่อ//นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. สถานที่พิมพ์: ชื่อสถาบันศึกษา.

ดร.ณนภา นาชัยฤทธิ. (2550). ผลการเรียนรู้จากบทเรียนมัลติมีเดียบนระบบเครือข่ายที่พัฒนาตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการศึกษาในห้องเรียน ของนิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Darling, C. W. (1976). *Giver of due regard: The poetry of Richard Wilbur*. Unpublished doctoral dissertation, University of Connecticut, USA.

- รายงานการประชุม

ชื่อ//นามสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเอกสารรวมเรื่องที่ได้จากรายงานการประชุม. วันเดือนปีที่จัด. สถานที่จัด. สำนักพิมพ์. หน้า.

กรมวิชาการ. (2538). การประชุมปฏิบัติการรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน. 25-29 พฤศจิกายน 2528 ณ วิทยาลัยครูมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. 7-8.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1991). A motivational approach to self: Integration in personality. In R. Dienstbier (Ed.), *Nebraska Symposium on Motivation: Vol.38. Perspectives on Motivation*. Lincoln: University of Nebraska Press. 237-288.

- สื่ออินเทอร์เน็ต

ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง. (ปี เดือน วันที่เผยแพร่)สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ. วันที่สืบค้น : URL:<http://>

อำนาจ สุขเวชัย. (2542, 3 พฤษภาคม). “เพื่อคิดประกันชีวิต : ตัวแทน

ประกันมีบทบาทสำคัญอย่างไร, 25-28. **ฐานเศรษฐกิจ**.19(377),

25-28 สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2542

จาก <http://www.thainews.th.com>.

Wollman, N. (1999). Influencing attitudes and behaviors for social change. Retrieved from

<http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>.

5. การส่งบทความ

5.1 กำหนดการรับบทความ สามารถส่งบทความถึงกองบรรณาธิการ ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

5.2 วิธีการส่งบทความ ผู้เสนอจัดส่งบทความต้นฉบับ และแบบเสนอบทความ 1 ชุด จัดส่งที่

กองบรรณาธิการวารสารรัตนบุศย์ (RATANABUTH JOURNAL) ที่ตั้งเลขที่ 105 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองบัว อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด 45160 หรือจัดส่งที่ Email: ratanabuthjournal@gmail.com

6. ติดต่อสอบถามข้อมูล

ติดตามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://ratanabuthjournal.com/> เบอร์โทรศัพท์ บรรณาธิการ 08-7875-0361, 98-3413-6231 ผู้ช่วยบรรณาธิการ 06-2984-4727, 08-1769-4053

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ใน
วารสารรัตนบุศย์ (RATANABUTH JOURNAL)

เลขที่.....
วันที่...../...../.....
ผู้รับ.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน วารสารรัตนบุศย์ (RATANABUTH JOURNAL)

เรื่อง ตีพิมพ์บทความลงวารสารรัตนบุศย์ (RATANABUTHJOURNAL)

1.ชื่อผู้ส่งบทความ (ภาษาไทย).....
(ภาษาอังกฤษ).....

2.ชื่อบทความ.....

3.วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด.....

4.ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....

5.สถานภาพผู้ส่งบทความ

5.1 อาจารย์ อื่นๆ ระบุ..... ชื่อสถาบัน.....คณะ.....

ชื่อผู้วิจัยร่วม (ถ้ามี) กรณีผู้ส่งไม่ใช่นักศึกษา

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย)	ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ)	หน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์

5.2 นักศึกษา ปริญาเอก ปริญาโท หลักสูตร.....

สาขา.....คณะ.....สถาบัน.....

โปรดระบุชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

5.2.1ชื่อ - สกุล.....

ที่ทำงาน.....

5.2.2ชื่อ - สกุล.....

ที่ทำงาน.....

6. ประเภทของบทความ บทความวิจัย บทความวิชาการ บทวิจารณ์หนังสือ
บทความปริทัศน์ อื่นๆ

7. ที่อยู่ของผู้ส่งบทความ

(ที่ทำงาน).....

(ที่บ้าน).....

เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....

โทรสาร.....E- mailAddress.....

8. สิ่งที่ส่งมาด้วย

แผ่นดิสก์งานวิจัย / บทความวิชาการ จำนวน 1 แผ่น

เอกสารพิมพ์ต้นฉบับ จำนวน 1 ชุด

9.องค์ประกอบของบทความ ข้าพเจ้าได้จัดทำบทความตามคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับของวารสารรัตนบุศย์ (RATANABUTH JOURNAL) ครบถ้วนสมบูรณ์

10.ต้นฉบับที่ส่งพิจารณาเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ ยังไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อนและไม่อยู่ในระหว่างการ พิจารณาของวารสารอื่น และยินดีแก้ไขตามที่กองบรรณาธิการเสนอแนะ

ผู้ส่งบทความ ลงชื่อ

(.....)

...../...../.....

ส่งมาที่

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการรัตนบุศย์ (RATANABUTH JOURNAL)ที่ ตั้งเลขที่ 202/1 หมู่ที่ 4 ตำบลคู์ทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร 35000 หรือจัดส่งที่ Email: ratanabuthjournal@ardasso.com บรรณาธิการ 08-0169-6593

ใบสมัครสมาชิก

วารสารรัตนบุศย์ (RATANABUTH JOURNAL)

วันที่สมัคร.....

เลขที่สมาชิก.....

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว (ชื่อ - สกุล).....อาชีพ

.....ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....ที่อยู่เลขที่

.....หมู่ที่..... ซอย..... ถนน..... ตำบล

.....อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรสาร

..... E-mail.....

ขอสมัครเป็นสมาชิก “วารสารรัตนบุศย์ (RATANABUTH JOURNAL)”

1 ปี จำนวนเงิน 300 บาท 3 เล่มต่อปี (รวมค่าส่ง) ติดต่อประสานงาน

การชำระเงินได้ที่ คุณพิกุล มีมานะ ฝ่ายการเงินของวารสาร

สำนักงาน

สำนักงานวารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL)

ที่ตั้งเลขที่ 202/1 หมู่ที่ 4 ตำบลคู้ง อำเภอมือง จังหวัดยโสธร 35000

ติดต่อ <http://ratanabuthjournal.com/>

เบอร์โทรศัพท์ บรรณาธิการ 08-0169-6593 ผู้ช่วยบรรณาธิการ 09-3562-9856 หรือ Email:

ratanabuthjournal@ardasso.com